

Begroting 2025

Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

De begroting in één oogopslag	4
Leeswijzer	8
Deel I Beleidsbegroting	11
01 Samenleving	13
02 Omgeving	31
03 Organisatie	54
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb.....	64
Paragrafen	65
1. Lokale heffingen	66
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	77
3. Onderhoud kapitaalgoederen	89
4. Financiering	97
5. Bedrijfsvoering	101
6. Verbonden partijen	107
7. Grondbeleid	130
8. Openbaarsheidsparagraaf	132
Deel II Financiële begroting	133
Bijlage	179
1. Stopzetten van optionele activiteiten.....	180
2. Beleidskeuzes	189
3. Uitgewerkte voorstellen vanuit de fracties.....	197

Voorwoord college van Burgemeester & Wethouders

Beste inwoners van Renkum, beste leden van de raad,

Hierbij presenteren wij u de begroting 2025. In laatste maanden heeft de gemeenteraad uitvoerig en diepgaand gesproken over de financiële positie van Renkum. Ondanks onze jarenlange inzet voor verandering in de herverdeling van fondsen die nodig is en financiële solidariteit tussen de verschillende overheden; hebben we onze koers moeten verleggen. Het College heeft daarom, op verzoek van de gemeenteraad, diverse opties in kaart gebracht om de uitgaven en inkomsten van de gemeente beter in balans te brengen. De besluitvorming heeft iedereen – maatschappelijke partners, raadsleden, ambtelijke organisatie en betrokken inwoners – veel energie gekost. Het doorlopen proces is er een om trots op te zijn. Het toont de bereidheid van de politiek in Renkum om samen te werken en moeilijke keuzes te maken wanneer het van ons gevraagd wordt.

In deze begroting presenteren wij u een positieve balans. Er is zowel voor komend jaar, als voor de jaren hierna een positief saldo. Renkum stabiliseert dankzij de ingrijpende keuzes die zijn gemaakt.

Dichtbij werken aan maatschappelijke opgaven:

De toegevoegde waarde van een gemeente bewijst zich in de kracht om dichtbij de mensen maatschappelijke opgaven het hoofd te bieden. Een gemeente die daarin faalt verliest haar bestaansrecht. De komende periode willen we daarom blijven werken aan de woningbouw, de energietransitie, het bewaken van de kwaliteit van onze natuur en de mogelijkheden om fijn ouder te worden in onze gemeente. We willen waken om – gebukt onder de financiële situatie – teveel met onszelf bezig te zijn. Vanuit het nieuwe financiële kader willen we vooruit gaan kijken.

Van opdracht naar realiteit:

Na de besluitvorming over manieren om de begroting beter in balans te brengen is het de voorliggende periode zaak om deze tot realiteit te maken. Dat is geen eenvoudige taak. De dekkingsvoorstellen hebben stuk voor stuk ingrijpende gevolgen, bij onszelf maar vooral ook buiten. Waar het echt gebeurt. Het College voelt een stevige verantwoordelijkheid om daar voortvarend mee aan de slag te gaan. Dat kunnen we niet vanuit het gemeentehuis doen; we gaan daarom in gesprek met de maatschappij om schouder aan schouder te zoeken naar manieren om verder te gaan. Bij sommige instellingen betekent dit hervormen, bij anderen betekent het intensievere samenwerking. In de realisatie van woningbouwprojecten vraagt het scherpe keuzes en grip. In het sociaal domein vraagt het om zelforganisatie en omdenken. Komende periode staan er veel moeilijke gesprekken in onze agenda's. Maar het motief om hiermee door te gaan is wat ons verbindt: Een wendbare gemeente Renkum met een gezonde financiële positie.

Bij het aanbieden van deze begroting past ook een dankwoord aan iedereen die heeft meegewerkt en meegedacht aan het vinden van opties om de Renkumse financiën beter in balans te brengen en aan de gemeenteraad voor het maken van moeilijke keuzes. Daar schuilt onze bestuurskracht. Besturen is eenvoudig in tijden dat het goed gaat, de kracht wordt zichtbaar wanneer er tegenwind is.

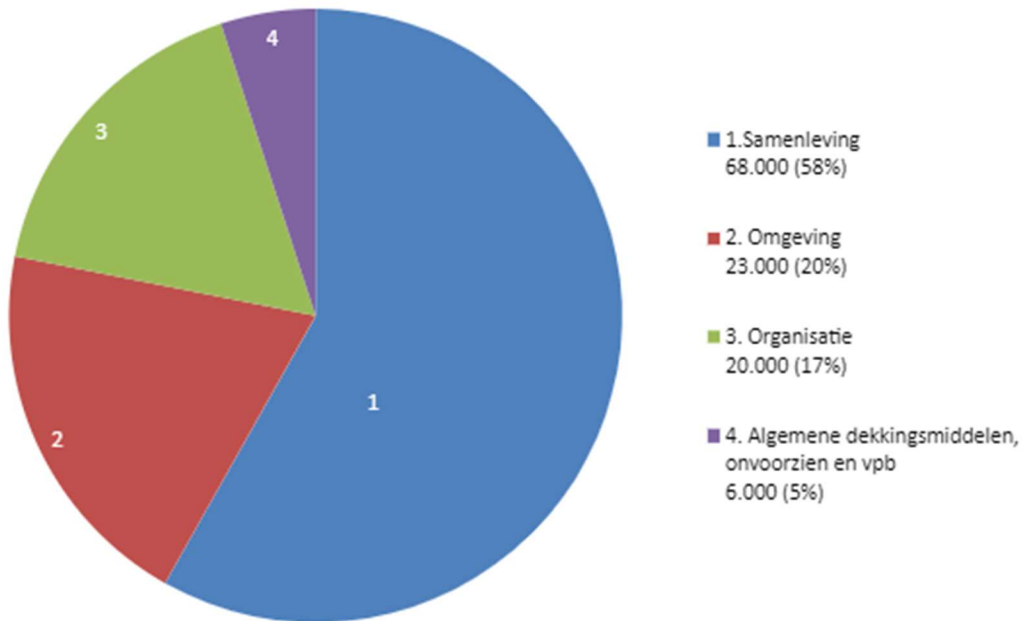
Wij wensen u veel wijsheid toe in uw besluitvorming en kijken uit naar het gesprek met uw raad.

De begroting in één oogopslag

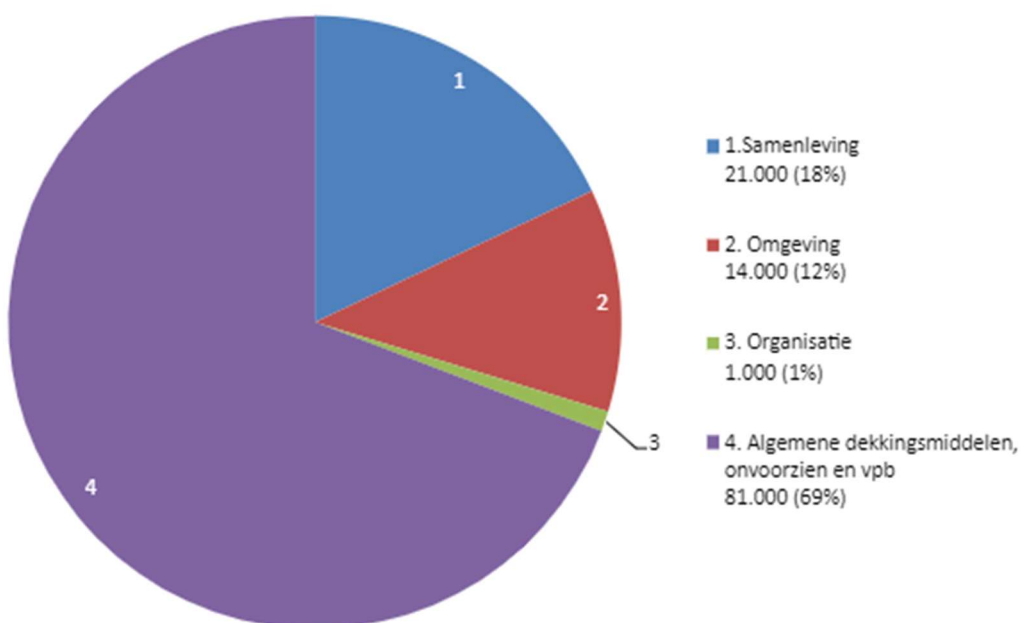
Wat gaat dat kosten?

De gemeente heeft veel taken en verplichtingen. De gemeente Renkum heeft deze onderverdeeld in zeven aandachtsgebieden, de zogenaamde programma's. Daarnaast kennen we de zogenaamde "algemene dekkingsmiddelen". In totaal gaat ongeveer € 117.000.000 in om. In de grafieken staat de verdeling van deze gelden over de begrotingsonderdelen.

Verdeling lasten (bedragen x € 1.000)

Verdeling baten (bedragen x € 1.000)

<i>bedragen x € 1.000</i>	baten in €	baten in percentage
1. Samenleving	21.000	18%
2. Omgeving	14.000	12%
3. Organisatie	1.000	1%
4. Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vennootschapsbelasting	81.000	69%

<i>bedragen x € 1.000</i>	lasten in €	lasten in percentage
1. Samenleving	68.000	58%
2. Omgeving	23.000	20%
3. Organisatie	20.000	17%
4. Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vennootschapsbelasting	6.000	5%

Wat gaat u daarvoor betalen?

Wat zijn de tarieven?

In de tabel staan de voorlopige tarieven voor de belangrijkste belastingen en heffingen. Voorlopige tarieven want in december 2024 stelt de gemeenteraad de definitieve tarieven vast. Meer informatie over de berekening van de tarieven kunt u lezen in de paragraaf 'Lokale Heffingen' in deze begroting. Ter vergelijking zijn de tarieven van 2024 ook in de tabel opgenomen.

Tarieven gemeentelijke belastingen en heffingen	2025 voorlopig	2024
OZB		
<i>(tarief in % van de waarde onroerend goed)</i>		
Eigenaar woning	0,1471	0,1114
Eigenaar niet-woning	0,6097	0,4307
Gebruiker niet-woning	0,4666	0,3371
Rioolheffing		
Woning		
Eigenaar, per aansluiting per jaar	111,96	149,77
Gebruiker, 1 persoon	70,53	94,34
Gebruiker, 2 personen	141,05	188,68
Gebruiker, 3 of meer personen	211,58	283,02
Niet-woning		
Eigenaar, per aansluiting per jaar	345,97	462,79
Gebruiker, per 250 m3 afgevoerd water	188,66	252,36
Afvalstoffenheffing		
Eenpersoonshuishouden	260,06	259,96
Tweepersoonshuishouden	295,10	294,90
Drie- of meerpersoonshuishouden	330,97	330,77
Hondenbelasting		
Een hond	0,00	38,10
Tweede hond	0,00	63,60
Derde en volgende hond	0,00	89,10
Toeristenbelasting		
Verblijf met overnachting	3,00	2,50
Verblijf in eigen verblijfsmiddel	1,55	1,40

Wat betekent dit voor een huishouden in onze gemeente?

Om u een idee te geven van wat u in 2024 aan de gemeente gaat betalen, vergeleken met 2024, hebben wij een voorbeeldberekening gemaakt met twee huishoudens, namelijk:

A. Van een gezin van 4 personen die eigenaar is van een woning met een WOZ waarde van en € 453.100 in 2025 en € 429.500 in 2024 (gemiddelde gemeente Renkum);

B. Van een gezin van 3 personen die een woning huurt.

Deze huishoudens hebben te maken met de volgende lasten:

Belastingdruk voor een huishouden zoals bij A. weergegeven

<i>Bedragen in euro's</i>	2025	2024
Onroerend zaakbelasting, eigenaar	666,51	478,46
Afvalstoffenheffing	330,97	330,77
Rioolheffing	323,54	432,79
Totaal	1.321,02	1.242,02
Mutatie t.o.v. vorig jaar	6,36%	

Belastingdruk voor een huishouden zoals bij B. weergegeven

<i>Bedragen in euro's</i>		2024
Afvalstoffenheffing	330,97	330,77
Rioolheffing	211,58	283,02
Totaal	542,55	613,79
Mutatie t.o.v. vorig jaar	-11,61%	

Voor een eigenaar van een gemiddelde woning stijgt de totale lastendruk ten opzichte van 2024 met 6,36%. Voor een huurder daalt de totale lastendruk met 11,61%.

Leeswijzer

In deze leeswijzer zal eerst kort worden ingaan op de achtergronden van deze begroting. Vervolgens komt de opbouw van deze begroting aan de orde.

Achtergronden

Wet dualisering gemeentebestuur

In de Wet dualisering gemeentebestuur is de rolverdeling tussen raad en college nader uitgewerkt. Daarbij moet de raad zich met name richten op zijn functie als volksvertegenwoordiger. De belangrijkste taken van de raad bestaan uit *kaderstellen* en *controleren*. Het college houdt zich bezig met de *uitvoering* van het beleid en het afleggen van *verantwoording* hierover. De begroting is wellicht het belangrijkste *kaderstellende document*.

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten

In artikel 186 van de Gemeentewet is opgenomen dat "de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels". Vanaf het begrotingsjaar 2004 is deze "algemene maatregel van bestuur" het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De voorliggende begroting voldoet aan de gestelde eisen in het BBV.

Programmabegroting

Deze begroting is toegespitst op de ondersteuning van de duale functies van de raad. Dit betekent dat de raad met deze begroting de kaders stelt voor het door het college uit te voeren beleid voor het komende begrotingsjaar. Deze kaders kunnen vervolgens worden gebruikt voor de controle op de uitvoering van dit beleid. Het college legt verantwoording af over het gevoerde beleid in de tussentijdse rapportages en de jaarstukken (de planning- en controlcyclus).

Planning- en controlcyclus (P&C-cyclus)

In het Collegeperspectief 2022 is het beleidskader geformuleerd voor deze raadsperiode. Vervolgens is in 2022, op basis van het Collegeperspectief en andere relevante ontwikkelingen, de Perspectiefnota 2022-2026 opgesteld. Daarbij zijn de voornemens uit het Collegeperspectief geprioriteerd, gefaseerd en voorzien van financiële consequenties. Elk jaar wordt de perspectiefnota geactualiseerd met recente ontwikkelingen. Zodat de raad kaders kan meegeven aan het college bij het opstellen van de begroting voor het komende jaar.

Met de raadsbehandeling van het document Dekkingsvoorstellen Begroting 2025 eind september/ begin oktober heeft de raad kaders meegegeven aan het college. Deze kaders zijn leidend geweest bij het opstellen van deze begroting.

Verder is in deze begroting rekening gehouden met de financiële uitkomsten van de Voorjaarsnota 2024 en Najaarsnota 2024.

Met het vaststellen van deze begroting door de raad geeft de raad de opdracht aan het college om binnen deze kaders de uitvoering van de genoemde beleidsvoornemens ter hand te nemen. Vervolgens legt het college in de tussentijdse rapportages (voor-/ najaarsnota) en de jaarstukken verantwoording af over het gevoerde beleid.

Indeling

De indeling van deze begroting is conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit houdt in dat de begroting bestaat uit twee delen, namelijk de *beleidsbegroting* in deel I en de *financiële begroting* in deel II.

In de *beleidsbegroting* is per programma's aangegeven wat we binnen de gemeente willen bereiken, welke activiteiten daarvoor worden uitgevoerd en wat daarvan de kosten zijn. Daarnaast staan in de paragrafen de beleidslijnen geformuleerd die doorwerken in meerdere programma's. Hierdoor ontstaat een dwarsdoorsnede van de begroting.

In de *financiële begroting* worden de financiële consequenties van het voorgenomen beleid op een rij gezet inclusief de afwijkingen ten opzichte van het voorgaande jaar. Tevens komt daar de financiële positie van onze gemeente aan de orde.

In de bijlagen vindt u tot slot een aantal gedetailleerde overzichten met betrekking tot hetgeen in de beleidsbegroting en de financiële begroting is gemeld.

In schema betekent dit dat de begroting als volgt is opgebouwd:

Deel I Beleidsbegroting

Opbouw beleidsbegroting

In de beleidsbegroting zijn het programmaplan en de paragrafen opgenomen. Het programmaplan bestaat uit drie programma's en een wettelijk verplicht onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Programmaplan: Programma's

Programmaplan: Algemene dekkingsmiddelen

Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien gaat in op de inkomstenbronnen die er zijn om de uitgaven van de programma's te bekostigen. Het gaat daarbij alleen om algemene inkomsten. Inkomsten die zijn toe te wijzen aan een programma zijn bij de baten van het betreffende programma verantwoord. Daarnaast gaat het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien in op de ruimte die binnen de begroting is vrijgemaakt voor onvoorzien uitgaven.

Paragrafen

In de paragrafen wordt een dwarsdoorsnede van de begroting gegeven voor wat betreft de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Dit betekent dat hier algemene beleidsregels worden geformuleerd die doorwerken in verschillende programma's. Het is dan ook mogelijk dat er doublures ontstaan met hetgeen gemeld is in de programma's zelf. Paragrafen die verplicht moeten worden opgenomen zijn (1 t/m 7 volgens het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)):

1. lokale heffingen;
2. weerstandsvermogen;
3. onderhoud kapitaalgoederen;
4. financiering;
5. bedrijfsvoering;
6. verbonden partijen;
7. grondbeleid;
8. openbaarheidsparaagraaf.

01 Samenleving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

De gemeente Renkum staat voor een samenleving waarin iedereen moet kunnen deelnemen. We sturen op het vergroten van gelijke kansen, het versterken van bestaanszekerheid, het tegengaan van armoede, het verbeteren van gezondheid. We faciliteren, ondersteunen en ontwikkelen daarom zeer gericht, zonder dat er nieuwe ongelijkheid ontstaat.

We werken samen met inwoners, ondernemers, professionele en vrijwilligers organisaties. Dat doen we dorpsgericht omdat ieder dorp zijn eigen specifieke kenmerken heeft. In 2024 starten we met het eerste integraal werkende dorpssteam. Het doel is om vanaf 2025 in alle dorpen een integraal werkend dorpssteam te hebben. Daarbij leggen we ook zoveel mogelijk lijntjes tussen het ruimtelijk- en het sociaal domein.

We streven ernaar dat al onze inwoners een hoge mate van welzijn ervaren in hun buurt. Dat vraagt om een sterke sociale basis. We werken met elkaar aan meer sociale samenhang, aan ontmoeting, aan het tegengaan van eenzaamheid. Maar ook de omgeving vraagt om aandacht, de leefbare buurten die schoon, groen en opgeruimd zijn, zodat ook deze bijdragen aan langer gezond leven.

We staan met elkaar voor grote (verander)opgaven waarvoor wij verantwoordelijk zijn. De jeugdzorg die op basis van de hervormingsagenda van ons vraagt om meer nabij zorg te organiseren integraal samenhangend rondom het hele huishouden. Daarbij moeten wij als gemeente ook meer zelf aan ondersteuning kunnen bieden. We gaan ook meer collectieve voorzieningen nodig hebben als de jeugdzorgplicht wettelijk wordt beperkt: de vraag verdwijnt daarmee niet. Het beschermd wonen vraagt van ons een andere lokale en regionale aanpak, die we met elkaar moeten afstemmen. Ook de toestroom van mensen die have en goed hebben moeten achterlaten onder druk van onveiligheid zal de komende jaren niet afnemen. Daarbij komt dat we niet mogen verwachten dat ons financieel kader meer ruimte zal gaan bieden.

Kortom, we zijn en blijven in ontwikkeling, blijven alert om samen met alle belanghebbenden te werken aan een duurzame samenleving waar voor iedereen plaats is.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	61.033	65.184	65.353	56.375	56.642	57.371
Baten	18.784	18.980	20.548	11.703	12.445	13.203
Saldo van baten en lasten	-42.249	-46.204	-44.806	-44.672	-44.196	-44.168
Mutatie reserve	-451	394	-2.305	137	-288	-603
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-42.700	-45.810	-47.111	-44.535	-44.484	-44.771

1A Collectieve voorzieningen

Doel

We stimuleren inwoners om met behulp van hun eigen netwerk zo zelfstandig mogelijk te participeren in de samenleving. Wanneer dit niet lukt zorgen we dat er (tijdelijk) voorzieningen beschikbaar zijn. Waar mogelijk bieden we collectieve voorzieningen in plaats van (kostbaar) maatwerk. Welzijnsorganisatie Renkum voor Elkaar heeft een belangrijke rol in het invullen van deze voorzieningen.

Reguliere activiteiten

- Het inrichten van individuele en collectieve lichte ondersteuning door middel van het geven een opdracht hiervoor aan derden.
- Inrichting welzijn op recept

Specifieke activiteiten 2025

Herinrichten Renkum voor Elkaar

In 2024 zijn we begonnen met het project "herinrichting Renkum voor Elkaar".

In 2025 wordt hier verder vervolg aan gegeven. In september 2025 start het nieuwe construct Renkum voor Elkaar.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- [Wmo](#)
- [Uitvoeringsbesluit Wmo](#)
- [Jeugdwet](#)

Gemeentelijk beleid

- Kadernota Sociaal Domein gemeente Renkum
- Wmo verordening gemeente Renkum
- Besluit Wmo
- Verordening Jeugdhulp gemeente Renkum
- Besluit Jeugdhulp gemeente Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.690	1.882	1.853	1.803	1.803	1.802
Baten	310	161	18	18	18	18
Saldo van baten en lasten	-1.380	-1.721	-1.835	-1.785	-1.785	-1.784
Mutatie reserve	-78	-1	-1	-1	-1	-1
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.458	-1.722	-1.836	-1.786	-1.786	-1.785

1B Onderwijs

Doel

We streven een inclusieve wijze van leren en ontwikkelen na, waarmee we kansengelijkheid vergroten.

Reguliere activiteiten

- Zorgen voor goede onderwijshuisvesting (uitvoering geven aan IHP)
- Het organiseren van volwassenonderwijs (aanpak laaggeletterdheid, inzet Webgelden, Taalhuis, vroegtijdig school-verlaters)
- Organiseren van nieuwkomersonderwijs: taalklassen en ISK
- Organiseren van VVE
- Beoordelen ondersteuningsplannen passend onderwijs
- Organiseren leerplicht (MGR)
- Uitvoering geven aan onderwijsachterstandenbeleid
- Bibliotheek
- Cultuureducatie
- Uitvoering geven aan de peuterregeling voor ouders van peuters die niet in aanmerking komen voor kinderopvang-toeslag

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Absoluut verzuim. Aantal per 1.000 leerlingen	Renkum	2,2	2,5	nb	
	NL	4,2	6,3	nb	
Relatief verzuim. Aantal per 1.000 leerlingen	Renkum	25	31	nb	
	NL	24	27	nb	
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers). % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Renkum	1,9	1,7	nb	
	NL	2,4	2,4	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet Primair op Onderwijs
- Wet Voorgezet Onderwijs
- Wet op de Expertise Centra
- Wet Educatie en beroepsonderwijs
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
- Wet Kinderopvang
- Wet op onderwijstoezicht
- Besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie

Gemeentelijk beleid

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renkum
- Integraal Huisvestingsplan
- Nadere regels peuteropvang en voorschoolse educatie gemeente Renkum 2020
- Regionaal Educatief plan WebGelden regio Arnhem
- Cultuur met Kwaliteit
- Meer Muziek in de klas

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	3.830	4.131	4.233	3.909	3.951	3.971
Baten	966	1.141	3.054	647	730	730
Saldo van baten en lasten	-2.864	-2.990	-1.179	-3.263	-3.222	-3.241
Mutatie reserve	-83	-175	-2.209	-77	-55	-66
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-2.946	-3.165	-3.388	-3.340	-3.276	-3.308

1C Sport en bewegen

Doel

We bieden onze inwoners voldoende kansen en mogelijkheden om te sporten en bewegen. We zetten sport en bewegen als middel in om een bijdrage te leveren aan verschillende maatschappelijke doelen zoals ontmoeting, leefbaarheid, participatie en gezondheid.

Reguliere activiteiten

- Uitvoering jaarlijks programma Sport- en Beweegteam
- Uitvoering Lokaal Sportakkoord
- Uitvoering subsidie- en exploitatieafspraken (sportaccommodaties en activiteiten)

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Niet-sporters %	Renkum	41,4	nb	nb	
	NL	46,4	nb	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

N.v.t.

Gemeentelijk beleid

- Sport- en beweegvisie
- Nationaal en Lokaal Sportakkoord
- Omgevingsvisie
- Kadernota Sociaal Domein en ontwikkelagenda Sociaal Domein

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.521	2.774	2.220	2.259	2.107	2.102
Baten	379	538	279	270	120	120
Saldo van baten en lasten	-2.142	-2.236	-1.941	-1.989	-1.987	-1.982
Mutatie reserve	-75	205	-55	-55	-55	-55
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-2.217	-2.030	-1.996	-2.044	-2.042	-2.037

1D Gezondheid

Doel

Vanuit onze (wettelijke) taken draagt de gemeente bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Daarbij kiezen we nadrukkelijk voor een brede benadering die inwoners in staat stelt zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

Reguliere activiteiten

- Uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP)
- Uitvoering van infectieziektebestrijding (GGD)
- Uitvoering van jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, jeugdarts, prenatale zorg, verbonden met de Jeugdwet)
- Inzet op toekomstbestendige JGZ
- Monitoren gezondheid jeugdigen, volwassenen, ouderen (GGD)
- Inrichten valpreventie
- Inrichten Kansrijke Start
- Inrichten kinderen op gezond gewicht (GO)
- Inrichten gecombineerde leefstijl interventie (GLI)

Specifieke activiteiten 2025

Wet integrale suïcidepreventie

De inzet van de landelijke en lokale overheid om zelfdodingen te voorkomen wordt een wettelijke verplichting, verankerd in de Wet publieke gezondheid. De wet zal naar verwachting op zijn vroegst 1 juli 2025 in werking treden.

Beleidsindicatoren

Aanvullende indicatoren	2022	2023	2024	Doel
Aantal gevaccineerde: adolescenten	81,9%	76,8%	nb	nb
Aantal gevaccineerde: kleuters	92,5%	79,9%	nb	nb
Aantal gevaccineerde: tieners	90,1%	86,6%	nb	nb
Aantal gevaccineerde: zuigelingen	87,8%	87,2%	nb	nb
Aantal gevaccineerde: zwangeren	47%	36,1%	nb	nb
Overgewicht: jeugd	10%	nb	nb	nb
Overgewicht: volwassenen	46%	nb	nb	nb
Psychische klachten jeugd	nb	25%	nb	nb

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet publieke gezondheid

Gemeentelijk beleid

- Regiovisie Publieke Gezondheidszorg Gelderland-Midden

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.473	1.667	1.765	1.698	1.534	1.534
Baten	284	301	301	215		
Saldo van baten en lasten	-1.189	-1.366	-1.464	-1.483	-1.534	-1.534
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.189	-1.366	-1.464	-1.483	-1.534	-1.534

1E Zorg en Veiligheid

Doel

Wij zijn een gemeente met een sterke samenleving, waar veiligheid de norm is en misdaad niet loont. In onze gemeente is dan ook geen ruimte voor activiteiten die de samenleving ondermijnen. Wij richten ons voornamelijk op de wettelijke taken en werken vanwaaruit wij werken aan een veilige gemeente waar iedereen zich prettig en veilig voelt.

Vanuit de gemeente werken we samen met (keten)partners, inwoners en ondernemers aan veiligheid en leefbaarheid en maken in deze samenwerking ook de verbinding met zorg. We werken aan een integrale aanpak op het gebied van de lokale zorg en veiligheidssituatie waarbij de regierol bij de gemeente ligt.

Reguliere activiteiten

- Regievoering op VGGM (brandweer & bevolkingszorg);
- Inrichten en paraat houden van de crisisorganisatie;
- Toezicht en (bestuurlijke) handhaving op de openbare orde en veiligheid, openbare ruimte, bossen en natuurgebieden, Alcoholwet, hondenoverlast, flora en fauna, jeugdoverlast, binnen- en buitenstedelijk groen, parkeerproblematiek, havenveiligheid en gehoor geven aan oproepen van de meldkamer en afhandelen van meldingen die bij de gemeente worden gedaan;
- Handelen op basis van casuïstiek die voortkomt uit de aanpak tegen ondermijning, zoals het uitvoeren van Bibob onderzoek en integrale controles;
- Afhandelen van en meedenken met vergunningsaanvragen (o.a. collectes, evenementen, standplaatsen en aanvragen o.b.v. de Alcoholwet);
- Activiteiten (voorbereiding en procesregie) volgend uit huisvesting vluchtelingen Oekraïne, asielzoekers en statushouders;
- Werkzaamheden als gevolg van gevonden explosieven en vermisten uit WOII;
- Procesregie over hoog-risico casuïstiek. Afstemmen van zorg- en strafmaatregelen om risico's en overlast te minimaliseren (o.a. WvGGZ, nazorg ex-gedetineerde, jeugdoverlast, gecriminaliseerde jeugd, huiselijk geweld & kindermishandeling);
- Sturing geven aan ketensamenwerking, o.a. met Veilig Thuis en Veiligheidshuis;
- Zowel preventief (vroegsignalering) als repressief verbinding zoeken met zorgmijdende inwoners die overlast veroorzaken en/of een risico vormen voor de openbare orde en veiligheid, o.a. door de inzet van zorgverbinders;
- Hebben van een anti-discriminatievoorziening en het contact hiermee onderhouden.

Specifieke activiteiten 2025

Ondermijning op bedrijventerreinen ontdekken, aan te pakken en/of te voorkomen door middel van project Theseus

Bedrijventerreinen blijken aantrekkelijke locaties voor criminele activiteiten. Wat er precies gebeurt achter de gesloten deuren van bedrijfsgebouwen, blijft vaak uit het zicht van het bevoegd gezag en beheerders van deze terreinen. Om die reden is in 2021 het samenwerkingsproject van de Gelderse Omgevingsdiensten en politie, project Theseus gestart. Met de inzet van project Theseus worden gemeenten en politie ondersteund in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Ook bewustwording en het verbeteren van de leefomgeving en veiligheidsgevoel van omwonenden worden in het project meegenomen. Het project start kwartaal 4 2024 en loopt tot kwartaal 4 2027.

Pilot: zorgverbinder inzetten voor jongvolwassene die stagneren of escaleren op weg naar volwassenheid

Steeds meer jong volwassenen komen in de problemen en worden aangemeld door bv. politie, woningbouw of schuldhulpverlening. Deze groep loopt vast of valt uit op weg naar volwassenheid. Meestal is er sprake van onderliggende problematiek zoals: LVB, autisme, depressie of anderszins. Er start een twee-jarige pilot waarbij een zorgverbinder wordt ingezet die zicht richt op jongvolwassenen die stagneren of escaleren op weg naar volwassenheid. Hiermee wordt beoogd dat deze jong volwassenen eerder worden gesignaleerd, zodat sneller de juiste hulp kan worden ingezet en de schade beperkt blijft. Het doel is dat deze zorgverbinder 50 aanmeldingen per jaar oppakt.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Diefstallen uit woning. Aantal per 1.000 inwoners	Renkum	1,1	1,4	nb	< 2
	NL	1,4	1,3	nb	
Geweldsmisdrijven. Aantal per 1.000 inwoners	Renkum	3,7	3,3	nb	< 5
	NL	4,5	4,3	nb	
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte). Aantal per 1.000 inwoners	Renkum	4,8	4,6	nb	< 5
	NL	6	5,8	nb	
Verwijzingen Halt. Aantal per 10.000 jongeren	Renkum	60	70	nb	> 80
	NL	80	90	nb	
Winkeldiefstallen. Aantal per 1.000 inwoners	Renkum	1	1	nb	< 1
	NL	2,3	2,5	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving openbare orde en veiligheid

- Gemeentewet
- Politiewet
- Wet Veiligheidsregio's
- Opiumwet
- Wet Bibob
- Wet Publieke Gezondheid
- Algemene wet bestuursrecht
- Havenbeveiligingswet
- Omgevingswet
- Alcoholwet

Diverse bevoegdheden van de burgemeester komen voort uit de Gemeentewet of andere wetgeving.

Gemeentelijk beleid openbare orde en veiligheid

- Integraal Veiligheidsplan gemeente Renkum 2023-2026
- Algemeen Plaatselijke Verordening gemeente Renkum 2020 (APV)
- Damoclesbeleid gemeente Renkum
- Beleidsregels wet Bibob 2022
- Beleidsregels bijtincidenten gemeente Renkum 2023
- Beleidsregels Evenementen Renkum 2021-2025
- Aanpak gemeente Renkum tegen mensenhandel

Wetgeving zorg en veiligheid

- Jeugdwet
- Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (WGA)
- Wet verplichte GGZ
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Wet Verplichte Meldcode
- Wet Tijdelijk Huisverbod
- Wet straffen en beschermen

Gemeentelijk beleid zorg & veiligheid

- Kadernota transformatie sociaal domein
- Beleidsregels Wet aanpak woonoverlast

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	8.563	9.573	10.706	4.675	4.636	4.534
Baten	5.347	5.380	6.197	170	110	10
Saldo van baten en lasten	-3.216	-4.193	-4.509	-4.505	-4.527	-4.524
Mutatie reserve		-23	-38	-38	-38	-38
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-3.216	-4.216	-4.546	-4.543	-4.564	-4.562

1F Integratie en participatie nieuwkomers

Doel

We bieden inburgeraars een passend inburgeringstraject en dragen zorg voor de begeleiding en de voortgang zodat zij zo snel mogelijk goed ingeburgerd en zelfredzaam zijn en kunnen participeren. We zorgen voor huisvesting van statushouders, conform art 28 van de Huisvestingswet. Het rijk bepaalt per gemeente de hoogte van de taakstelling.

Reguliere activiteiten

- De Spreidingswet (in werking sinds 1 februari 2024) geeft gemeenten een wettelijke taakstelling voor opvang van asielzoekers.
- Organiseren van Verplicht Participatie VerklaringsTraject (PVT), met als doel kennismaken met de rechten, plichten en waarden van de Nederlandse samenleving.
- Organiseren van de MAP (module arbeidsmarkt en participatie), met als doel kennis maken met en voor te bereiden op de Nederlandse arbeidsmarkt.
- Wettelijke taakstelling voor huisvesting statushouders
- Het aanbieden van Maatschappelijke begeleiding bij huisvesting en integratie, met als doel de zelfredzaamheid vergroten en bekend worden met de Nederlandse maatschappij.
- Organiseren van onderwijs en Taalaanbod (leerroute).
- Regievoeren op het inburgeringsproces, middels gespecialiseerde consultants.

Specifieke activiteiten 2025

Meer anticiperen op uitstroom naar werk door statushouders

Meer anticiperen op uitstroom naar werk door statushouders middels duale trajecten en inzet accountmanager werk statushouders.

Optimaliseren huisvesting statushouders

Optimaliseren huisvesting statushouders door mogelijke inzet budget voor aanpassing woningen, opgenomen in Najaarsnota 2024. Meer mogelijkheden voor huisvesting creëren samen met Vivare door beter te anticiperen op gezinsgrootte.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet Huisvesting (taakstelling huisvesting statushouders)
- Wet Inburgering 2021
- Regeling maatschappelijke begeleiding

Gemeentelijk beleid

- Uitvoeringsnotitie woonbeleid
- Uitvoeringsnotitie vrijwilligers
- Plan van Aanpak huisvesting statushouders
- Projectbudget rijksbijdrage verhoogde instroom asielzoekers
- Rijksmiddelen Wet Inburgering

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	463	759	763	721	721	721
Baten	286	420	405	335	341	341
Saldo van baten en lasten	-177	-339	-358	-386	-380	-380
Mutatie reserve	-232	51	44	68	70	70
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-409	-288	-314	-317	-310	-310

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd

Doel

Zoveel mogelijk gezonde en zelfredzame gezinnen die zich veilig, vrij en thuis voelen in de gemeente Renkum en waarbij de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Reguliere activiteiten

- Bieden van ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen
- Implementatie hervormingsagenda jeugd
- Organiseren leerlingenvervoer
- Organiseren doelgroepenvervoer
- Organiseren van de voorziening Gezinsondersteuning Kinderopvang

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Jongeren met een delict voor de rechter. % 12 t/m 21 jarigen	Renkum	1	nb	nb	nb
	NL	1	nb	nb	
Jongeren met jeugdbescherming. % van alle jongeren tot 18 jaar	Renkum	1,2	1,0	nb	
	NL	1,2	1,1	nb	
Jongeren met jeugdhulp. % van alle jongeren tot 18 jaar	Renkum	14,9	16,7	nb	
	NL	13,2	13,5	nb	
Jongeren met jeugdreclassering. % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	Renkum	0,4	0,4	nb > 0,4	De maatregel (jeugdbescherming, jeugdreclassering) is het gevolg van (een reeks) delict(en) die passend is en gericht is op voorkomen van recidive. Het streven is dan ook dat deze maatregelen ingezet worden indien van toepassing.
	NL	0,3	0,3	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Jeugdwet
- Onderwijswetten

Gemeentelijk beleid

- Kadernota Sociaal Domein
- Verordening Jeugdhulp
- Besluit Jeugdhulp
- Regeling Voorziening Gezinsondersteuning Kinderopvang
- Verordening leerlingenvervoer

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	12.940	14.035	14.468	13.026	12.937	12.999
Baten						
Saldo van baten en lasten	-12.940	-14.035	-14.468	-13.026	-12.937	-12.999
Mutatie reserve		108	80			
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-12.940	-13.927	-14.389	-13.026	-12.937	-12.999

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo

Doel

Zoveel mogelijk inwoners in gemeente Renkum hebben regie over hun eigen leven, worden vitaal ouder, doen mee naar vermogen en worden indien nodig op maat ondersteund.

Reguliere activiteiten

- Het organiseren van onafhankelijke Cliëntondersteuning
- Uitvoering geven aan transformatie beschermd wonen naar beschermd thuis
- Bieden van ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen
- Het organiseren van vervoersvoorzieningen (zorgtaxi, doelgroepenvervoer)
- Uitvoeren cliëntervaringenonderzoek

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO. Aantal per 10.000 inwoners	Renkum	810	850	nb	
	NL	710	700	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wmo
- Uitvoeringsbesluit
- Jeugdwet

Gemeentelijk beleid

- Kadernota Sociaal Domein gemeente Renkum
- Verordening maatschappelijke ondersteuning – gemeente Renkum
- Verordening Jeugd
- Besluit Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning)

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	11.988	13.249	13.135	12.187	12.895	13.619
Baten	1.300	926	926	681	1.760	2.617
Saldo van baten en lasten	-10.689	-12.324	-12.209	-11.506	-11.135	-11.001
Mutatie reserve	-310	-120	-126	240	-209	-513
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-10.999	-12.444	-12.335	-11.266	-11.345	-11.514

1I Minima

Doel

Waar mogelijk zijn inwoners financieel zelfredzaam. Waar nodig helpen we inwoners rond te komen en een armoedeval te voorkomen. Middelen zetten we in op plekken waar ze het hardst nodig zijn. We zetten in op preventie van financiële problemen zodat erger voorkomen wordt.

Reguliere activiteiten

- Het binnen het sociaal domein integraal uitvoeren van een activerend minimabeleid (maatschappelijk participeren)
- Het bieden van schuldhulpverlening aan inwoners met financiële problemen
- Uitvoering van vroegsignalering van schulden
- Preventieve taken uitvoeren tegen schulden (bijv.: voorlichting, direct aanspreekpunt voor inwoners met financiële vragen, ondernemers begeleiden bij financieel zwaar weer)

Specifieke activiteiten 2025

Invoeren Basisdienstverlening Schuldhulpverlening

Het invoeren van het plan Basisdienstverlening Schuldhulpverlening leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen.

Financiële ondersteuning voor huishoudens met zorgkosten onderzoeken

Uit de Minima effectrapportage 2024 blijkt dat huishoudens met zorgkosten en een laag inkomen moeite hebben om rond te komen. We gaan onderzoeken welke mogelijkheden we zien om deze huishoudens gericht te ondersteunen. We willen dit realiseren door binnen het bestaande budget te schuiven met middelen, onder voorbehoud dat het huidige budget in stand blijft.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Kinderen in uitkeringsgezin. % kinderen tot 18 jaar	Renkum	4	nb	nb	
	NL	6	nb	nb	
Werkloze jongeren. % 16 t/m 22 jarigen	Renkum	1	nb	nb	
	NL	1	nb	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Participatiewet
- Artikel 108 Gemeentewet
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Gemeentelijk beleid

- Nota 'Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021 t/m 2025'
- Verordening Gelrepass gemeente Renkum
- Notitie 'Kansen voor alle kinderen'
- Verordening beslistermijn vroegsignalering gemeente Renkum
- Beleidsregels schulddienstverlening
- Beleidsnota integrale schulddienstverlening 2021 t/m 2025

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	466	500	594	558	561	564
Baten						
Saldo van baten en lasten	-466	-500	-594	-558	-561	-564
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-466	-500	-594	-558	-561	-564

1J Inkomensvoorziening

Doel

Inwoners zijn zoveel mogelijk financieel zelfstandig; balans in inkomsten en uitgaven biedt hen bestaanszekerheid. Inwoners nemen zoveel mogelijk deel aan het arbeidsproces, waarbij werk moet lonen. Wij helpen inwoners waar nodig rond te komen. We bieden laagdrempelig ondersteuning aan.

Reguliere activiteiten

- Rechtmatig verstrekken van uitkeringen op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz2004
- Inwoners ondersteunen bij het vinden van werk
- Vergroten arbeidsparticipatie van inwoners met een arbeidshandicap (banenafpraak)
- Ondersteunen werkgevers bij het in dienst nemen van inwoners met een arbeidshandicap
- Uitvoering van de Wsw (Wet sociale werkvoorziening), inclusief werkgeversrol
- Regionale samenwerking met onderwijs, arbeidsmarkt en werkgeversdienstverlening
- Verstrekken van bijzondere bijstand voor noodzakelijke kosten van het bestaan
- Verstrekken van individuele inkomenstoeslag en studietoelage
- Ondersteunen werkgevers bij het invullen van SROI
- Brede ondersteuning gedupeerden toeslagenaffaire

Specifieke activiteiten 2025

Wetsvoorstel overbruggingsregeling alleenverdieners

In Nederland zijn ongeveer 6.400 huishoudens die onbedoeld een lager inkomen hebben dan vergelijkbare huishoudens met een bijstandsuitkering. Zij krijgen vanaf 2025 via een overbruggingsregeling een tegemoetkoming van hun gemeente. Het gaat om huishoudens waarbij een van beide partners een UWV-uitkering heeft en de andere partner geen of weinig inkomen. Door verschillende overheidsregelingen die tegen elkaar inwerken, ontvangen zij minder huur- en zorgtoeslag dan een vergelijkbaar (echt)paar met een bijstandsuitkering. Hierdoor komen zij onder het bestaansminimum terecht.

Vanaf 2028 wordt voorzien in een fundamentele oplossing via de inkomstenbelasting. Tot aan die tijd komt er een overbruggingsregeling. Het kabinet heeft vorig jaar in totaal € 89 miljoen gereserveerd voor deze overbruggingsregeling en voor de steun die gemeenten nu al kunnen geven via de individuele bijzondere bijstand.

Invoeren Participatiewet in balans

De Participatiewet heeft als doel om een toereikend en voorspelbaar bestaansminimum te garanderen, de armoede te bestrijden en in de dienstverlening de menselijke maat te kunnen hanteren. De wet doet dat op dit moment onvoldoende. De huidige Participatiewet is te complex en gaat onvoldoende uit van vertrouwen. Dit leidt voor inwoners te vaak tot stress en angst voor vergissingen, terugvorderingen en schulden. Het programma Participatiewet in balans werkt aan een verbetering als het gaat om inkomensondersteuning en passende ondersteuning bij participatie.

Ontwikkeling Regionaal Werkcentrum

2025 is het transitiejaar voor arbeidsmarktregio's om een regionaal werkcentrum op te richten. Deze hervorming heeft als doel om overzicht en samenhang aan te brengen in de arbeidsmarktdienstverlening voor burgers en werkgevers.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Banen. Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	Renkum	664,7	633,3	nb	
	NL	825,4	836,6	nb	
Lopende re-integratievoorzieningen. Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	Renkum	357,7	351,2	nb	
	NL	197,7	191,5	nb	
Netto arbeidsparticipatie. % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Renkum	70,2	70,9	nb	
	NL	72,2	73,1	nb	
Personen met een bijstandsuitkering. Aantal per 10.000 inwoners	Renkum	2,8	2,7	nb	
	NL	3,7	3,4	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Participatiewet
- Wet Banenafpraak
- Wet sociale werkvoorziening
- Wet Suwi
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz)

Gemeentelijk beleid

- Uitvoeringsplan Opbouw Sociale Werkvoorziening gemeente Renkum
- Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Renkum
- Verordening individuele inkomensvoorziening gemeente Renkum
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ en Bbz 2004 gemeente Renkum
- Beleidsregels Studietoelage gemeente Renkum
- Beleidsregels terugvordering
- Beleidsregels bijzondere bijstand

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	17.099	16.614	15.616	15.539	15.495	15.525
Baten	9.913	10.114	9.367	9.367	9.367	9.367
Saldo van baten en lasten	-7.186	-6.501	-6.249	-6.171	-6.128	-6.158
Mutatie reserve	327	349				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-6.859	-6.151	-6.249	-6.171	-6.128	-6.158

02 Omgeving

Wat willen we bereiken (ambitie)?

In de komende jaren gaan we nog meer dan voorheen integraal samenwerken. Niet alleen binnen onze organisatie, in en tussen de domeinen, maar vooral ook met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overige partners. Dit past ook goed binnen de gedachte van de Omgevingswet. Onze omgeving ontwikkelen we samen verder. Daarbij werken we dorpsgericht om de eigenheid van de dorpen en de diversiteit binnen de gemeente te behouden.

We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, groener, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Samen met hen geven we ook vorm aan de uitdagingen, die vanuit hogere overheden op ons af komen. Naast de Omgevingswet kan daarbij gedacht worden aan aspecten op het gebied van energie, klimaat en duurzaamheid, hittestress, wonen en natuur en landschap.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	22.902	34.252	22.899	22.252	22.513	22.569
Baten	13.535	25.227	13.292	13.016	13.522	13.946
Saldo van baten en lasten	-9.367	-9.025	-9.607	-9.236	-8.991	-8.624
Mutatie reserve	-37	-111	38	144	233	169
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-9.404	-9.136	-9.569	-9.092	-8.757	-8.455

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

Doel

- Het realiseren van een leefomgeving met hoge kwaliteit.
- Gebruik en bescherming zijn in evenwicht, toegesneden op de maatschappelijke behoeften, ondersteund door effectieve dienstverlening en vergunningverlening.
- Dit vraagt om investeringen in dienstverlening, digitalisering, integraal werken, participatie en nieuwe wijzen van werken.

Reguliere activiteiten

- RO: Monitoring
- RO: Integrale advisering RO
- Omgevingswet: Advisering Participatie
- Omgevingswet: Faciliteren van en deelname aan Omgevingstafels
- RO: Faciliteren van RO projecten (light of uitgebreid) conform RO-processen (faciliterende planologie)
- RO: Opdrachtnemer grondbedrijf bij interne ontwikkelprojecten (actief grondbeleid)
- RO: Faciliteren en adviseren initiatieven bij Intaketafel
- Grondbedrijf: Grip op interne en externe ontwikkelprojecten (financieel, tijd, risico's)
- Grondbedrijf: Bepalen kansen en risico's bij ontwikkellocaties en grondposities
- Grondbedrijf: Opdrachtgever voor de (her)ontwikkeling van eigen gronden

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Omgevingswet
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Wet ruimtelijke ordening
- Besluit ruimtelijke ordening
- Wet algemene bepalingen
- Omgevingsrecht
- Besluit omgevingsrecht

Gemeentelijk beleid

- Beleidsnota's fysieke leefomgeving
- Visie Landgoederen en Buitenplaatsen
- Visie op Implementatie Omgevingswet
- Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Nota Wonen 2014
- Beleidsnotitie wonen en zorg
- Huisvesting zorgdoelgroepen

- Ruimtelijke visie
- Vigerend bestemmingsplanbeleid
- Nota economie
- Nota grondbeleid 2024

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.890	2.387	994	884	853	789
Baten	1.133	1.920	422	422	617	936
Saldo van baten en lasten	-756	-467	-571	-461	-235	147
Mutatie reserve	-269	86	62	160	135	85
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.025	-381	-509	-301	-100	232

2B Wonen

Doel

- Winstmaximalisatie op de gronden die wij zelf ontwikkelen is meer dan voorheen een aspect dat bij de afweging van belangen betrokken wordt. Daarnaast zorgen we met onze partners ervoor dat er voldoende, passende en betaalbare woningen zijn voor al onze inwoners.
- We bouwen daarbij betaalbaar en sociaal voor de juiste doelgroepen.
- We werken conform de afspraken in de regio aan passende huisvesting voor onze aandachtsgroepen.
- Wij zetten in op de verbetering van de leefbaarheid van onze dorpen, wijken en buurten.
- We zorgen voor een gezonde leefomgeving en zetten daarbij in op het verduurzamen van de woningvoorraad, gezondheidsbevordering, klimaatadaptatie, natuur-inclusiviteit en vergroening en ruimte voor ontmoetingsplaatsen.
- We zetten binnen genoemde kaders in op versnelling van de woningbouwopgave.

Reguliere activiteiten

- Programma wonen: zorgen voor voldoende passende huisvesting voor aandachtsgroepen
- Programma wonen: versnellen woningbouwopgave
- Programma wonen: stimuleren betaalbaarheid

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Gemiddelde WOZ waarde. Duizend euro	Renkum	339.000	403.000	414.000	n.v.t.
	NL	317.000	368.000	379.000	
Nieuw gebouwde woningen. Aantal per 1.000 woningen	Renkum	1,5	1,6	nb	
	NL	9,3	9,1	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Grondwet
- Woningwet
- Huisvestingswet
- Wet goed verhuurderschap
- Wet Versterking Regie Volkshuisvesting

Gemeentelijk beleid

- Woondeal 2.0
- Programma Wonen 2023
- Subregionale woonagenda
- Regionale huisvestingsverordening

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	136	176	383	377	283	278
Baten	30					
Saldo van baten en lasten	-105	-176	-383	-377	-283	-278
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-105	-176	-383	-377	-283	-278

2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

Doel

- Het ontwikkelen, inrichten en behouden van een goed geordende, aantrekkelijke en veilige leefomgeving voor inwoners, bedrijven en toeristen.
- Rekening houden met duurzaamheid, klimaatadaptatie, vergrijzing, vereenzaming, toegankelijkheid, (langer) zelfstandig wonen en biodiversiteit (zie ook 2A).

Reguliere activiteiten

- Afronden opstellen van (paraplu)bestemmingsplannen
- Afhankelijk van inwerkingtreding van Omgevingswet en stand van zaken implementatieplan voor Omgevingswet: voorbereidingen treffen voor het opstellen van een Omgevingsplan
- Ontwikkelbestemmingsplannen voor grote en kleine (bouw)projecten
- Starten met omgevingsplannen voor grote bouwprojecten en/ of particuliere (kleine) (bouw)plannen

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Omgevingswet
- Wet ruimtelijke ordening
- Besluit ruimtelijke ordening
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit omgevingsrecht

Gemeentelijk beleid

- Beleidsnota's fysieke leefomgeving
- Visie op Implementatie Omgevingswet
- Regels en verordeningen fysieke leefomgeving
- Bestemmingsplannen
- Omgevingsvisie Renkum 2040

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	564	545	607	609	609	609
Baten	36	26	41	41	41	41
Saldo van baten en lasten	-527	-519	-566	-568	-568	-568
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-527	-519	-566	-568	-568	-568

2D Omgevingsvergunning

Doel

- Renkum streeft ernaar een gezonde gemeente te zijn om te wonen, werken en leven.
- Dit bereiken we door te blijven inzetten op het op het terugdringen van de overlast van industrie tot een gezond en leefbaar niveau.
- We zijn transparant en benaderbaar voor onze inwoners en medewerkers van de gemeente staan open voor signalen uit de samenleving en nemen deze signalen indien nodig ook mee richting partners zoals bijvoorbeeld de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA).

Reguliere activiteiten

- Het door de ODRA laten uitvoeren van bouw-/ omgevingswettaken, de wet kwaliteitsborging voor het bouwen en juridische APV-taken.
- Monitoring Smurfit Kappa Parenco
- Het door de commissie ruimtelijke kwaliteit toetsen van bouwplannen aan onze welstandsnota

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Omgevingswet
- Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
- Besluit omgevingsrecht
- Wet Natuurbescherming
- APV als onderdeel Gemeentewet

Gemeentelijk beleid

- Beleidsnota's fysieke leefomgeving
- Visie op Implementatie Omgevingswet
- Regels en verordeningen fysieke leefomgeving

Omgevingsdienst (ODRA):

- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem
- Dienstverleningsovereenkomst

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.555	1.813	1.875	1.838	1.822	1.822
Baten	418	605	695	717	736	754
Saldo van baten en lasten	-1.137	-1.209	-1.179	-1.121	-1.085	-1.067
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.137	-1.209	-1.179	-1.121	-1.085	-1.067

2E Verkeer

Doel

- Wij houden de gemeente Renkum veilig en bereikbaar voor alle verkeer;
- Wij richten de verkeersruimte zo in dat er een optimale balans ontstaat tussen bereikbaarheid, veiligheid en doorstroming op wegen;
- Wij stimuleren nadrukkelijk lopen, fietsen en OV-gebruik als alternatief voor de auto.

Reguliere activiteiten

Uitvoeren

- Gezamenlijk met andere partijen in standhouden van Drielse Veerpont;
- Verlenen van ontheffingen parkeren blauwe zone;
- Beoordelen van aanvragen voor gehandicapten parkeerplaatsen en/of parkeren van elektrische (deel)voertuigen;
- Deelnemen aan regionale mensgerichte maatregelen ter bevordering van de verkeersveiligheid;
- Deelnemen aan regionale mensgerichte maatregelen ter bevordering van fietsgebruik;
- Deelnemen aan regionale mensgerichte maatregelen ter bevordering van OV-gebruik.
- Beleidsmatige en verkeerskundige advisering bij regionale en lokale ruimtelijke projecten, gebiedsvisies en beleidsvormende processen;
- Kleine verkeersveiligheidsmaatregelen treffen.

Ten behoeve planvorming omtrent uitvoeren

- Meten waardering OV binnen gemeente Renkum via Inwonerspanel Renkum Spreek

Specifieke activiteiten 2025

Uitwerken uitvoeringsplan mobiliteitsvisie

Mobiliteitsvisie vertalen naar een uitvoeringsplan.

Verdieping Mobiliteitsvisie/-plan met Langzaam Verkeer (Lopen en fietsen) Beleidsplan;

Mobiliteitsplan verder verdiepen op het gebied van lopen en fietsen. Daarbij hoort onder andere:

- Opstellen beleidslijn Voetgangersoversteekplaatsen
- Opstellen beleidslijn Veerdienst

Digitaal ontsluiten van mobiliteitsdata

Mobiliteitsdata (snelheden, parkeren, wegwerkzaamheden) dienen digitaal te worden ontsloten en indien nodig beschikbaar te zijn.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wegenverkeerswet 1994 (WvW)
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV-1990)

Gemeentelijk beleid

- GVVP 2010 (het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan)
- MUP (Meerjaren UitvoeringsPlan)
- Parkeernota 2014-2020

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	855	796	799	837	866	854
Baten	72	51	50	50	50	50
Saldo van baten en lasten	-784	-745	-748	-786	-816	-803
Mutatie reserve	-31	34	8	-1	21	21
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-815	-711	-740	-787	-795	-783

2F Landschap, natuur en landgoederen

Doel

- Het prachtige landschap en de rijke natuur in onze gemeente is een kernwaarde waar inwoners en bezoekers van genieten.
- Ons groen is ons kapitaal.
- Om deze kernwaarde te behouden voor de toekomst, stellen we biodiversiteit, natuur en landschap centraal bij ons beheer van ons openbaar groen, onze landgoederen en onze bossen.

Reguliere activiteiten

- Bestrijden invasieve exoten (planten)
- Nieuwe ontwikkelingen beoordelen (bebouwing, nieuwe energie) (intaketafel)
- Korte voedselketens: hierbij ondersteunen wij agrarische initiatieven die biodiversiteit en korte voedselketens stimuleren
- Uitvoering LBP (landschapsbasisplan) en Visie Landgoederen
- Via het Groenberaad inwoners laten meedenken en adviseren over projecten, beleid en initiatieven om de doelen op het gebied van landschap, water, klimaat en biodiversiteit te halen

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet natuurbescherming

Gemeentelijk beleid

- Landschapsbasisplan
- Visie Landgoederen & Buitenplaatsen

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	26	114	101	101	98	94
Baten		18	18	18	18	18
Saldo van baten en lasten	-26	-97	-83	-83	-80	-76
Mutatie reserve	-46	10				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-71	-87	-83	-83	-80	-76

2G Milieu en duurzaamheid

Doel

- We hebben een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.
- We zijn klimaatneutraal en we zetten blijvend in op het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Reguliere activiteiten

- Ondersteunen van de milieueducatie aan scholen door de Stichting Renkums Beekdal
- Inrichten organisatie op bevoegdheden die naar ons toegekomen zijn o.a. op het gebied van, bodem, geluid en fijnstof
- Werken aan een gezonde leefomgeving in de nabijheid van bedrijven en monitoren van die leefomgeving

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Omgevingswet
- Besluit omgevingsrecht
- Natuurbeschermingswet

Gemeentelijk beleid

- Routekaart 'Op weg naar een Klimaatneutraal 2040'
- Prestatieafspraken met de Stichting Renkums Beekdal ten aanzien van de Natuur- en Milieueducatie
- Prestatieafspraken met Vivare in het kader van duurzaamheid

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	176	183	116	116	115	115
Baten	26	42				
Saldo van baten en lasten	-150	-141	-116	-116	-115	-115
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-150	-141	-116	-116	-115	-115

2H Energie en klimaat

Doel

- We hebben een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.
- Wij zijn klimaatneutraal op het gebied van Energie en warmte, Circulariteit, Biodiversiteit en Klimaatbestendigheid (Klimaatadaptatie).

Subdoel:

- We streven ernaar om in 2040 netto geen gasen meer uit te stoten die bijdragen aan klimaatverandering.
- We streven naar een circulaire economie in 2050.

Reguliere activiteiten

- Realiseren opwek waterkracht Stuw Driel
- Uitvoeren van Transitievisie Warmte
- Stimuleren verduurzaming utiliteitsbouw
- Uitvoeren van RES/ Visie Grootschalige opwek
- Advisering ruimtelijke ontwikkelingen
- Beleid opstellen om bestuur en medewerkers om duurzamer te handelen
- Informeren, motiveren en enthousiasmeren van inwoners om duurzamer te handelen
- Stimuleren biodiversiteit door particulieren

Specifieke activiteiten 2025

Opstellen Warmteprogramma

In 2026 moet het eerste Warmteprogramma worden vastgesteld. In 2025 wordt gestart met het opstellen van dit programma.

Opstellen soortenmanagementplan

In 2024 worden de kaders duidelijk waaraan een soortenmanagementplan moet voldoen. In 2025 en 2026 stellen we het plan op.

Uitvoeren isolatieprogramma

In 2023 is het meerjaren isolatieprogramma opgesteld. Met behulp van de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie is hier vanaf 2024 uitvoering aan gegeven. Dit moet in 2027 leiden tot ruim 1000 woningen waar tenminste één grote isolatiemaatregel is uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Hernieuwbare elektriciteit. %	Renkum	6,6	nb	nb	nb
	NL	41,3	nb	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Nederlandse Klimaatwet
- Nationaal Klimaatakkoord
- Wet versnelling energietransitie
- Bouwbesluit
- Wet milieubeheer

Gemeentelijk beleid

- Routekaart 'Op weg naar een Klimaatneutraal 2040'
- Deelname Regionale Energie Strategie (RES)
- Transitievisie Warmte
- Visie grootschalige opwek
- Omgevingsvisie

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.157	1.950	1.661	1.157	1.093	1.093
Baten	808	1.586	1.174	661	661	661
Saldo van baten en lasten	-349	-364	-487	-495	-432	-432
Mutatie reserve	-44	187	81	63		
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-393	-177	-406	-432	-432	-432

2i Dierenwelzijn

Doel

Het voorkomen van dierenleed en waar nodig verbeteren van de leefomstandigheden van zowel huisdieren als in het wild levende dieren.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren wettelijke taak.

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet natuurbescherming
- Algemeen Burgerlijk Wetboek

Gemeentelijk beleid

- Algemene plaatselijke verordening (APV)

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	54	71	71	71	71	71
Baten						
Saldo van baten en lasten	-54	-71	-71	-71	-71	-71
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-54	-71	-71	-71	-71	-71

2J Ondernemen en bedrijvigheid

Doel

- We streven naar duurzame groei in onze gemeente en groei van de werkgelegenheid door een aantrekkelijke gemeente te zijn voor ondernemers.
- We willen een goed ondernemersklimaat en kwalitatief goede werklocaties. Zo dragen we zorg voor goed bereikbare en vitale bedrijventerreinen met een kwalitatief goede uitstraling en vitale winkelcentra die ook de leefbaarheid in de dorpen versterken.
- We willen hierbij een intensieve samenwerking met het bedrijfsleven, structuren versterken en koppelingen leggen met andere beleidsterreinen.

Reguliere activiteiten

Niet van toepassing. Zie toelichting bij 'specifieke activiteiten'.

Specifieke activiteiten 2025

Amendement A2 Programma 2J Ondernemen en bedrijvigheid en Programma 2K Recreatie en toerisme en 2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

In dit amendement is opgenomen dat de tarieven toeristenbelasting verhoogd worden en de opbrengsten boven het begrote bedrag van € 592.000 als doelbelasting te bestemmen voor de optionele activiteiten van de producten 2J en 2K en 2L en vervolgens in de Voorjaarsnota 2025 voorstellen worden gedaan hoe de optionele activiteiten van 2J, 2K en 2L met het budget zoveel mogelijk in stand gehouden kunnen worden.

In de P&C-cyclus zullen we voorstellen doen welke concrete reguliere (optionele) activiteiten met het budget (het eventuele overschot boven het begrote bedrag voor toeristenbelasting) uitgevoerd worden.

Centrumregie

We zijn eind 2023 gestart met het traject van centrumregie. Dit traject bestaat uit een 3-tal fases waar ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente de komende jaren aan werken, met behulp van steun vanuit de provincie Gelderland. Er wordt geïnvesteerd in het professionaliseren van de ondernemersverenigingen (Oosterbeek en Renkum) en het opzetten van een Vastgoedcollectief. Hierdoor ontstaat er 2 sterke partners voor de gemeente en creëren we een gouden driehoek, waardoor we niet alleen als gemeente investeren, maar ook private partners mee investeren in het centrumgebieden.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Functiemenging. %	Renkum	44,5	43,3	nb	
	NL	53,8	54,2	nb	
Vestigingen (van bedrijven). Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	Renkum	192,6	189,9	nb	
	NL	174,1	181,8	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet Markt en Overheid

Gemeentelijk beleid

- Kadernota economie: 'Groei bereik je samen'
- Ruimtelijke Visie Centrum Oosterbeek
- Retailvisie Centrum Oosterbeek
- Visie en uitvoeringsplan Centrum Renkum
- Verordening winkeltijden gemeente Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	337	460	407	362	362	362
Baten	7	54	10	10	10	10
Saldo van baten en lasten	-330	-407	-397	-352	-352	-352
Mutatie reserve	-59	59				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-389	-348	-397	-352	-352	-352

2K Recreatie en toerisme

Doel

- De gemeente Renkum is een aantrekkelijk gemeente voor recreanten en toeristen.
- Het gevarieerde stuwwallen landschap met kleine woonkernen, parken en landgoederen trekt recreanten en toeristen.
- Niet voor niets wisten kunstenaars onze dorpen te vinden en zijn we uitgegroeid tot een kunstenaarsgemeente.
- De meer recentere WOII geschiedenis (Airborne) maakt de gemeente extra interessant.
- We willen ons blijven profileren op bovengenoemde punten.

Reguliere activiteiten

Niet van toepassing. Zie toelichting bij 'specifieke activiteiten'.

Specifieke activiteiten 2025

Amendement A2 Programma 2J Ondernemen en bedrijvigheid en Programma 2K Recreatie en toerisme en 2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

In dit amendement is opgenomen dat de tarieven toeristenbelasting verhoogd worden en de opbrengsten boven het begrote bedrag van € 592.000 als doelbelasting te bestemmen voor de optionele activiteiten van de producten 2J en 2K en 2L en vervolgens in de Voorjaarsnota 2025 voorstellen worden gedaan hoe de optionele activiteiten van 2J, 2K en 2L met het budget zoveel mogelijk in stand gehouden kunnen worden.

In de P&C-cyclus zullen we voorstellen doen welke concrete reguliere (optionele) activiteiten met het budget (het eventuele overschot boven het begrote bedrag voor toeristenbelasting) uitgevoerd worden.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Geen

Gemeentelijk beleid

- Nota economie 'Groei bereik je samen'
- Raad dec. 2021: Visie recreatie & toerisme
- Raad mrt. 2023: Visie Kunst, Cultuur en Erfgoedvisie "Verhalen Verbinden"

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	255	257	309	309	309	246
Baten						
Saldo van baten en lasten	-255	-257	-309	-309	-309	-246
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-255	-257	-309	-309	-309	-246

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Doel

Met onze kernkwaliteiten, waaronder het zijn van een Airborne- en kunstenaarsgemeente, zijn we een aantrekkelijk gemeente voor inwoners, recreanten en toeristen.

Reguliere activiteiten

Niet van toepassing. Zie toelichting bij 'specifieke activiteiten'.

Specifieke activiteiten 2025

Amendement A2 Programma 2J Ondernemen en bedrijvigheid en Programma 2K Recreatie en toerisme en 2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

In dit amendement is opgenomen dat de tarieven toeristenbelasting verhoogd worden en de opbrengsten boven het begrote bedrag van € 592.000 als doelbelasting te bestemmen voor de optionele activiteiten van de producten 2J en 2K en 2L en vervolgens in de Voorjaarsnota 2025 voorstellen worden gedaan hoe de optionele activiteiten van 2J, 2K en 2L met het budget zoveel mogelijk in stand gehouden kunnen worden.

In de P&C-cyclus zullen we voorstellen doen welke concrete reguliere (optionele) activiteiten met het budget (het eventuele overschot boven het begrote bedrag voor toeristenbelasting) uitgevoerd worden.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Monumentenwet
- Wet Algemene bepalingen en omgevingsrecht (WABO), artikel 2.1 en 2.2
- Wet FARO

Gemeentelijk beleid

- Monumentenverordening
- Welstandsnota
- Cultuurvisie 2023 ev
- Basisvisie Landgoederen en Buitenplaatsen
- Visie Landgoederen en Buitenplaatsen/ Gelders Arcadië
- LandschapsBasisPlan (Verbindend Landschap)
- Erfgoedbeleid en -verordening
- Beleidsnotitie Archeologie
- Verwachtingenkaart archeologie
- Groenstructuurplan
- Bosbeleidsplan

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	647	762	490	468	450	434
Baten	19	71	60	60	60	60
Saldo van baten en lasten	-627	-691	-430	-408	-390	-374
Mutatie reserve	-53	51	-10	-10	-10	-10
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-681	-640	-440	-419	-401	-384

2M Water en riolering

Doel

- We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd kan worden door inwoners, ondernemers en bezoekers.
- We zetten ons in voor die onderdelen van de openbare ruimte (bijvoorbeeld oppervlaktewater) waar we formeel geen beheerder van zijn.
- We streven ernaar dat ook deze onderdelen schoon blijven en duurzaam en veilig gebruikt kunnen worden zonder de gezondheid in gevaar te brengen.

Reguliere activiteiten

- Uitvoeren regulier onderhoud en reparaties
- Verhelpen klachten en meldingen
- Plannen en uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen
- Realiseren nieuwe hemelwatervoorzieningen
- Uitvoering geven aan het programma meten en monitoren
- Stimuleren en faciliteren afkoppelen hemelwater door particulieren
- Werken aan een klimaatadaptieve gemeente en bewustwording inwoners

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Omgevingswet
- Gemeentewet (financiering watertaken)

Gemeentelijk beleid

- Beheerplan Water en Riolering
- Naast wettelijke taken zijn de doelen uit het BestuursAkkoord Water (BAW) in dit document verwerkt.
- Omgevingsvisie

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4.183	13.510	3.956	4.165	4.462	4.593
Baten	5.587	15.013	5.633	5.853	6.157	6.291
Saldo van baten en lasten	1.404	1.503	1.677	1.688	1.695	1.698
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	1.404	1.503	1.677	1.688	1.695	1.698

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Doel

- We hebben een duurzame, prettige en gezonde leefomgeving.
- We zijn klimaatneutraal.
- We zetten blijvend in op het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en zwerfafval.

Reguliere activiteiten

- Inzameling, afvoer, verwerking en monitoring
- Afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit actualiseren
- Bezwaren op variabel deel van afvalstoffenheffing behandelen
- Evalueren en optimaliseren inzamelingsfrequenties afvalstromen

Specifieke activiteiten 2025

Evalueren Afvalbeleid 2020

Eind 2019 heeft de raad het Afvalbeleid 2020 vastgesteld. Hierin is een uitvoeringsprogramma opgenomen voor de periode 2020-2024. In de evaluatie wordt teruggeblikt op de resultaten van de voorgaande jaren en worden de effecten daarvan in beeld gebracht.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Omvang huishoudelijk restafval.					
Kg/inwoner	Renkum	75	nb	nb	80
	NL	148	nb	nb	

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Artikel 10.21 van de Wet milieubeheer
- Wet bescherming persoonsgegevens

Gemeentelijk beleid

- Afvalstoffenverordening
- Afvalbeleidsplan: 'Afvalbeleid Renkum 2021'

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	3.385	3.758	3.607	3.228	3.216	3.207
Baten	4.492	4.876	4.729	4.725	4.713	4.666
Saldo van baten en lasten	1.107	1.118	1.122	1.497	1.497	1.459
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	1.107	1.118	1.122	1.497	1.497	1.459

20 Groenonderhoud

Doel

- Groen draagt bij aan de duurzaamheid, gezondheid en leefbaarheid van onze leefomgeving
- We beheren de openbare ruimte, zodat deze duurzaam is en veilig gebruikt en beleefd wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Reguliere activiteiten

- Beheren, onderhouden en keuren speelplaatsen
- Plantsoen- en boomrenovatie
- Boombeheer
- Bestrijden invasieve exoten (planten)
- Beheer en onderhoud groen, inclusief groenbeheer rondom bijzondere objecten en afhandeling van meldingen & klachten
- Regulier beheer en onderhoud van de begraafplaatsen, waaronder ook begraven, en bijbehorend gastheerschap
- Onderhoud velden sportparken
- Opruimwerkzaamheden totale calamiteiten m.b.t. vandalisme, illegale afvaldump, omgevallen bomen etc. (werf)
- Beheren en onderhouden hertenpark Hartenstein
- Mogelijk maken kleine bewonersinitiatieven in samenwerking met de buitendienst

Specifieke activiteiten 2025

Financieel kostendekkingsplan groen

Het financiële kostendekkingsplan groen is 3e kwartaal 2024 gereed gekomen. De bij behorende financiële middelen worden niet beschikbaar gesteld teneinde een sluitende begroting te krijgen. Tevens wordt de raad in september 2024 voorgesteld om verder te bezuinigen op de structurele budgetten groen. Buiten aanpassing van het financiële beheerplan zal in dit plan tevens bijstelling van de ambities en het vigerende beleid worden voorgesteld. In het 1e kwartaal van 2025 wordt een gewijzigd plan aan de raad aangeboden.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet natuurbescherming
- Wet op de lijkbezorging
- Wettelijke zorgplicht paden en bomen

Gemeentelijk beleid

- Groenstructuurplan 'Structuur in het groen, slim verbinden' Renkum met de maatregelen voortkomend uit het groenbeheerplan.
- Bomenverordening /APV
- Speelruimteplan: 'Ruimte voor spelen, bewegen, ontdekken en ontmoeten'
- Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2024
- Legesverordening

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.912	3.022	2.901	2.918	2.888	2.898
Baten	375	329	397	397	397	397
Saldo van baten en lasten	-2.537	-2.693	-2.504	-2.521	-2.491	-2.501
Mutatie reserve	-55	16	-39	-39	-39	-39
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-2.591	-2.677	-2.543	-2.559	-2.530	-2.540

2P Wegen, straten en pleinen

Doel

We beheren de verharde openbare ruimte, zodat deze duurzaam en veilig gebruikt en beleefd wordt door inwoners, ondernemers en bezoekers.

Reguliere activiteiten

Wegen, straten en pleinen:

- Rehabilitaties, reconstructies (vervangingen) kapitaallasten;
- Openbare verlichting vervangen en beheren
- Onderhoud en beheer van civiele kunstwerken
- Straatreiniging: onkruidbeheersing en schoonhouden openbare ruimte
- Straatreiniging: gladheidsbestrijding
- Groot- en Klein onderhoud
- Wegen, straten en pleinen: beheer
- Onderhoud, plaatsen of verwijderen van verkeers- en straatnaamborden
- Onderhoud, plaatsen of verwijderen van straatmeubilair
- Wegen, straten en pleinen: waarborgen toegankelijk specifieke doelgroepen

Civiele kunstwerken

- Repareren van civiele kunstwerken op het moment dat deze niet meer functioneren (ad-hoc, geen regulier budget)

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wegenverkeerswet
- Burgerlijk Wetboek

Gemeentelijk beleid

- Actualisatienota Wegbeheer
- Beleidsnota Wegbeheer
- Renkums Licht doorgelicht

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	4.583	4.222	4.423	4.613	4.815	4.903
Baten	506	49	49	49	49	49
Saldo van baten en lasten	-4.077	-4.174	-4.375	-4.565	-4.766	-4.855
Mutatie reserve	519	-17	-64	-30	127	113
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-3.557	-4.191	-4.439	-4.594	-4.639	-4.742

2Q Bos en natuurbeheer

Doel

- Bosbeheer gericht op het versterken van biotopen voor planten en dieren.
- Actief werken aan het omschakelen naar meer loofbos, zodat er minder water verdampt door naaldbomen die dat ook in de winter doen.
- Door deze aanpassingen wordt het bos meer klimaatbestendig.
- Houtoogst om inkomsten te genereren krijgt in ons bosbeheer een ondergeschikte prioriteit.
- Prioriteit leggen bij het versterken van biodiversiteit en het klimaatbestendig worden van onze (toekomstige) bossen.

Reguliere activiteiten

- Bestrijding invasieve soorten (o.a. Amerikaanse vogelkers en Japanse duizendknoop)
- Landschap/ cultuurhistorie
- Bossen: bosverjonging, bosdunningen en verhogen biodiversiteit
- Vrijwilligers ondersteunen

Specifieke activiteiten 2025

Uitvoeringsplan bossen

In het 4e kwartaal van 2024 krijgt u de beheersequivalentie van het huidige bosbeleidsplan aangeboden als ook worden u beleidswijzigingen voorgesteld welke wij moeten uitvoeren naar aanleiding van het door de Provincie vastgestelde herstelprogramma bossen. Dit herstelprogramma is een uitwerking van het natura 2000 beheerplan. Een van de opgelegde maatregelen is dat in bijvoorbeeld de Valkeniers- en Cardanusbossen geen houtoogst meer mag plaatsvinden waardoor hier ook geen inkomsten uit gegenereerd kunnen worden. De Provincie zal

de terugval uit houtinkomsten afkopen, gespreken over de hoogte van dit bedrag lopen momenteel. Ondanks dat het juiste bedrag nu nog niet duidelijk is zal besteding van dit bedrag onder het primaat van de raad vallen. Uitgeven van dit bedrag kan alleen als hier een lange termijn uitvoeringsplan, gestoeld op het eerder genoemde herstelprogramma, aanwezig is. In het 4e kwartaal van 2025 wordt u dit plan aangeboden.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet natuurbescherming
- Natura 2000
- Wettelijke zorgplicht bomen

Gemeentelijk beleid

- Landschapsbasisplan (LBP)
- Basisvisie Landgoederen & Buitenplaatsen
- Bosbeleidsplan 2018-2028

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	188	227	199	200	201	202
Baten	25	591	13	13	13	13
Saldo van baten en lasten	-163	364	-186	-187	-188	-188
Mutatie reserve		-537				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-163	-173	-186	-187	-188	-188

03 Organisatie

Wat willen we bereiken (ambitie)?

We willen een gemeente zijn die betrouwbare dienstverlening levert. Naar onze inwoners én intern naar onze eigen collega's en ons gemeentebestuur. We willen een gemeente zijn die wendbaar is in het aansluiten op wensen en initiatieven van inwoners, partners en collega's en ook wendbaar is in het aansluiten op nieuwe wetgeving en maatschappelijke opgaven. We hebben als bestuurlijk kader dat we een zelfstandige gemeente blijven en om dat te kunnen blijven, willen we meer en beter kunnen samenwerken met partners (andere gemeenten of organisaties). Dat allemaal willen, vraagt om een vitale organisatie met goed werkgeverschap als belangrijkste speerpunt. Want dit alles kunnen we alleen als onze medewerkers en wij als leidinggevendenden dat kunnen waarmaken. Als onze medewerkers de professionals zijn die de ruimte krijgen om hun verantwoordelijkheid te nemen, die wendbaar kunnen en willen zijn, die de ruimte krijgen zich te ontwikkelen, die helder hebben wat van hen wordt verwacht, die mogen werken in een stimulerende werkomgeving én, misschien wel het belangrijkste; die ondersteund worden door (en gemak ervaren van) eenvoudige processen, duidelijke rollen en gebruiksvriendelijke systemen.

Onze visie:

1. We zijn een wendbare organisatie
2. We bieden betrouwbare (digitale) dienstverlening
3. We zijn een goede werkgever
4. We werken samen met partners waar dat slimmer is

Om deze visie waar te maken werken we volgens onze organisatiewaarden (verantwoordelijkheid, wendbaarheid, gemak, helderheid en aandacht).

Want we willen ons werk met aandacht kunnen doen en goed kunnen afronden. Daar ook de tijd voor hebben. We willen helderheid over wat van een ieder wordt verwacht en pas aan een klus beginnen als die helderheid er voor betrokkenen is. We willen dat iedereen zich niet alleen verantwoordelijk weet voor zijn of haar stukje van het proces maar ook voor het geheel en het eindresultaat. We willen in staat zijn elkaar daarop aan te spreken of (nog beter) dat een ieder in staat is zich uit te spreken. En we willen heel graag dat we ons werk eenvoudiger weten te maken en iedereen gemak bieden in het ondersteund worden door processen en systemen.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	18.890	20.237	19.411	18.960	19.266	19.142
Baten	1.366	1.107	1.079	985	985	985
Saldo van baten en lasten	-17.524	-19.131	-18.332	-17.976	-18.282	-18.158
Mutatie reserve	-425	-166	-203	-4	29	26
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-17.949	-19.297	-18.535	-17.979	-18.253	-18.132

3A Dienstverlening

Doel

Ons aanbod en onze dienstverleningsprocessen zijn zo ingericht dat zij aansluiten bij de wensen, beleving en behoeften van inwoners en ondernemers.

Subdoelen:

- Klantgerichtheid/ gastvrijheid staat centraal in de contacten die inwoners en ondernemers hebben met onze gemeente.
- We bieden onze producten en diensten zoveel mogelijk digitaal aan, zodat onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk zaken op ieder gewenst tijdstip en locatie kunnen regelen.
- Daar waar in onze dienstverlening regels beperkend zijn, blijven we zoeken naar (andere) mogelijkheden.

Reguliere activiteiten

- Het organiseren van de verkiezingen, de verkiezingsuitslag en het verzorgen van de communicatie rondom de verkiezingen
- Al onze inwoners en klanten worden tijdens de openingstijden van het gemeentehuis te woord gestaan, fysiek, per mail of per telefoon.
- Content advies en content beheer voor website. Beheer antwoordportaal
- Waarborgen van de kwaliteit van de persoonsgegevens, privacy en beveiliging volgens de gestelde wettelijke normen
- Verstrekken van producten en documenten zoals paspoorten, identiteitskaarten, rijbewijzen, uittreksels, briefadres en Verklaring omtrent gedrag
- Verwerken van verhuizingen, eerste vestiging uit buitenland, aangiften van geboortes, aangifte van overlijden
- Het sluiten huwelijken en geregistreerde partnerschappen
- Het uitbreiden en verbeteren van onze online dienstverlening

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Voor dit product is er geen specifieke wetgeving en gemeentelijk beleid.

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.129	1.085	1.127	1.127	1.127	1.127
Baten	402	533	572	572	572	572
Saldo van baten en lasten	-726	-552	-555	-555	-555	-555
Mutatie reserve	46					
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-680	-552	-555	-555	-555	-555

3B Dorpsgericht werken

Doel

We stemmen onze inzet af op de behoeften van inwoners in de dorpen. Doordat we samenwerken met inwoners, ondernemers en organisaties, geven we ruimte aan initiatieven uit de samenleving. We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Dat vergt ook een andere manier van werken in de organisatie, waarbij slim samenwerken en "werk met werk maken" centraal staan. Ongeacht de domeinen waarin de activiteiten plaatsvinden, en de deskundigheden die daarvoor nodig zijn, gaan we hierop verkennen en ontwikkelen. Daarvoor is samenhangende en domein-overstijgende planvorming noodzakelijk.

Reguliere activiteiten

- Organiseren en faciliteren van de Adviesraad Sociaal Domein

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Geen

Gemeentelijk beleid

- Besturingsfilosofie Renkum

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	40	125	149	43	43	43
Baten						
Saldo van baten en lasten	-40	-125	-149	-43	-43	-43
Mutatie reserve	-120	29	57			
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-159	-97	-92	-43	-43	-43

3C Organisatie en bedrijfsvoering

Doel

Ons doel is een goed functionerende organisatie waarbij vlot en gemakkelijk kan worden aangesloten bij de verwachtingen, ontwikkelingen en vraagstukken binnen onze gemeente. Dat vraagt van de organisatie om continu alert te zijn op ontwikkelingen en te toetsen of de manier waarop wij onze doelen willen bereiken nog passend en meest effectief is. Deze strategie leidt tot een optimale inzet van middelen, het bereiken van organisatiedoelen en het borgen van de zelfstandigheid van de organisatie. Maar dit vraagt ook om het maken van keuzes en aanpassingsvermogen van de organisatie.

Werken vanuit mogelijkheden en passende oplossingen moet ons DNA worden. Hierbij weten we de kracht van de samenleving optimaal te benutten en zorgen dat zaken worden gerealiseerd zonder dit over te nemen. Een stabiele financiële basis en een betrouwbare informatiehuishouding moeten de basis vormen om in te spelen en mee te bewegen op alle noodzakelijke veranderingen.

Reguliere activiteiten

Bedrijfsvoeringsactiviteiten:

- Financiën
- Juridische zaken
- Personele zaken
- Bestuurssecretariaat
- Communicatie
- Informatievoorziening en -beheer

Specifieke activiteiten 2025

Organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling is ooit benoemd als project. Daar willen wij mee breken: organisatieontwikkeling is nooit af. In elk geval hebben we de behoefte om periodiek één structureel (eens per halfjaar bijvoorbeeld) een bijeenkomst met de raad te beleggen waarin we ingaan op de meest relevante acties in het kader van organisatieontwikkeling.

Implementatie Digitale Wetgeving

De komende jaren komt er vanuit de Digital Decade veel nieuwe Europese wet- en regelgeving op de gemeente af. Deze nieuwe wet- en regelgeving beoogt bescherming te bieden voor netwerk- en informatiesystemen, de gebruikers van dergelijke systemen en andere personen die door cyberdreigingen kunnen worden getroffen. De implementatie van deze wetgeving verloopt in tranches en loopt door tot in 2030.

Digitalisering

Digitalisering is alomtegenwoordig en raakt de fundamenteën van de samenleving. De fysieke en de digitale wereld raken steeds meer verweven met elkaar. De gemeente heeft een positie in beide werelden. Digitale informatie en goede informatiehuishouding zijn hierbij cruciaal. Digitaal werken en digitalisering van processen zijn hierdoor noodzaak geworden. Het uitgangspunt van de digitalisering voor de gemeente Renkum is het realiseren van waarde voor haar bedrijven en inwoners.

De gemeente Renkum zet digitalisering in om:

- Inwoners en bedrijven inclusieve en toegankelijke diensten te bieden
- Inwoners te betrekken
- Efficiëntie te vergroten
- Een goed bestuur in het informatietijdperk te borgen

Hiervoor beschouwen we digitale informatie als een strategisch bedrijfsmiddel waarmee iedereen een gelijke informatiepositie kan worden gegeven. We borgen de betrouwbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie en werken daarbij binnen de eisen van wetgeving en ethiek.

Ambtelijke inzet i.r.t. amendementen Dekkingsvoorstellen Begroting 2025

Op basis van de besluiten van de raad van 1 oktober (geamendeerd voorstel Dekkingsvoorstellen Begroting 2025) is het streven, op basis van het traject 'Ambities in evenwicht' op het vlak van het vrijspelen van formatie/uren niet volledig gerealiseerd. Wij zullen de komende periode alternatieven inzetten om toch aan het beoogde resultaat te voldoen.

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Apparaatskosten. Kosten per inwoner	Renkum		693		
Bezetting. Fte per 1.000 inwoners	Renkum		6,25		
Externe inhuur. Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Renkum		13,8		
Formatie. Fte per 1.000 inwoners	Renkum		6,88		
Overhead. % van totale lasten	Renkum		14,69		

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Wet Digitale Overheid
- Wet Hergebruik Overheidsinformatie
- Wet Open Overheid (WOO)
- Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid
- Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)
- Wet Elektronische Publicaties (WEP)
- Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Gemeentelijk beleid

- Visie op dienstverlening
- Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Renkum 2022-2025
- Digitaliseringsvisie 2024
- Privacyverklaring Gemeente Renkum
- Organisatiebesluit
- Vertrouwenspersoon
- Arbo-beleid

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	14.984	16.343	15.173	15.083	14.900	14.786
Baten	458	100	45	45	45	45
Saldo van baten en lasten	-14.526	-16.243	-15.128	-15.038	-14.855	-14.740
Mutatie reserve	-312	58				
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-14.838	-16.185	-15.128	-15.038	-14.855	-14.740

3D Huisvesting / Gemeentehuis

Doel

We willen goede en laagdrempelige huisvesting, die de interactie met de samenleving versterkt en die medewerkers op een moderne manier faciliteert bij het uitvoeren van hun taken. Huisvesting waarbij openheid, multifunctionaliteit en duurzaamheid belangrijke kernwaarden zijn.

Het gemeentehuis moet een plek zijn waar samenwerking en uitwisseling tussen bestuur, medewerkers en iedereen die in het huis van de gemeente komt (net)werken wordt gestimuleerd. Ontmoeten is minstens zo belangrijk als geconcentreerd werken aan een document. Flexwerkplekken in combinatie met thuiswerken is de regel. Het nieuwe interieur, klimaatbeheersing en technische voorzieningen dienen te voldoen aan de moderne ARBO-maatstaven.

Reguliere activiteiten

- Noodzakelijk (achterstallig) onderhoud gemeentehuis en -werf

Specifieke activiteiten 2025

Ontwikkelingen gemeentehuis

Uitvoering geven aan de aangenomen motie april 2024 en resultaten voorleggen middels raadsvoorstel.

Noodzakelijk onderhoud uitvoeren conform instandhoudingsplan

Nieuwbouw gemeentewerf

Het plan wordt verder uitgewerkt met onder andere een ontwerp.

Er wordt een kredietaanvraag gedaan.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Woningwet
- Wet Milieubeheer
- Arbowetgeving
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Gemeentelijk beleid

- Vastgoedplan-beleidsdeel (februari 2020)
- Vastgoedplan-uitvoeringsdeel (2021)
- Routekaart Renkum Energieneutraal 2040
- Uitvoeringsprogramma Klimaatneutraal
- Milieunota

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	824	659	676	830	1.367	1.361
Baten	33	17	17	17	17	17
Saldo van baten en lasten	-791	-641	-658	-813	-1.350	-1.344
Mutatie reserve	-40	-252	-260	-4	29	26
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-831	-894	-918	-816	-1.321	-1.318

3E Samenwerkingsverbanden

Doel

We gaan samenwerkingsverbanden aan om als zelfstandige gemeente onze wettelijke en opgedragen taken goed te kunnen vervullen en om een bijdrage te leveren aan regionale ontwikkelingen.

Reguliere activiteiten

Ingezette paden van regionale samenwerking worden verder benut en versterkt. Dit vermindert de kwetsbaarheid van de eigen organisatie en komt tegemoet aan de te leveren kwaliteit en continuïteit. Vervolgstappen op (regionale) samenwerking of uitbesteding zijn mogelijk, zeker waar sprake is van geoptimaliseerde administratieve uitvoeringsprocessen.

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Wet gemeenschappelijke regelingen

Gemeentelijk beleid

- Besturingsfilosofie Renkum
- Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	589	579	712	467	468	464
Baten	411	350	350	350	350	350
Saldo van baten en lasten	-177	-229	-362	-117	-118	-114
Mutatatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-177	-229	-362	-117	-118	-114

3F Goed bestuur

Doel

We zijn een betrouwbaar en professioneel openbaar bestuur: het is belangrijk dat inwoners weten wat zij van ons kunnen verwachten.

Reguliere activiteiten

- Raad
- College
- Griffie
- Rekenkamer
- En de ondersteuning hiervan

Specifieke activiteiten 2025

Voor dit product worden in 2025 geen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Voor dit product zijn er geen specifieke beleidsindicatoren.

Wetgeving en gemeentelijk beleid

Wetgeving

- Reglement van orde voor de vergadering van de raad
- Verordening op de raadcommissies
- Verordening op de Rekenkamercommissie
- Aanvullend Reglement van Orde voor de digitale vergaderingen van de raad van de gemeente Renkum 2020'

Gemeentelijk beleid

- Besturingsfilosofie Renkum
- Notitie (Intergemeentelijke) Samenwerking Georganiseerd
- Nota Burgerparticipatie
- Rapport Modernisering Vergaderstelsel
- Spelregels Raadsontmoetingen

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	1.325	1.446	1.574	1.411	1.361	1.361
Baten	61	106	95			
Saldo van baten en lasten	-1.264	-1.340	-1.479	-1.411	-1.361	-1.361
Mutatie reserve						
Geraamd/gerealiseerde resultaat	-1.264	-1.340	-1.479	-1.411	-1.361	-1.361

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Financiën

	Bedragen * € 1.000					
	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	2.407	2.783	5.593	8.231	11.512	14.194
Baten	70.786	78.375	81.120	80.811	83.951	86.680
Saldo van baten en lasten	68.379	75.592	75.527	72.580	72.440	72.486
Mutatie reserve	3.425	-1.812	-38	-38	-38	-38
Geraamd/gerealiseerde resultaat	71.805	73.781	75.489	72.543	72.402	72.448

4B Belastingen

Beleidsindicatoren

BBV-Indicatoren	Regio	2022	2023	2024	Doel
Demografische druk		91,1	91		
		70,3	70,3		
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens		951	970	1.056	
			860	nmb	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens		1.170	1.211	1.307	

Paragrafen

- In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bepaald dat in de begroting een aantal verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten.
- Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan gebundeld weer te geven. Hiermee wordt van deze onderdelen een dwarsdoorsnede gegeven van alle programma's.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moet de begroting de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Daarnaast is de openbaarheidsparagraaf verplicht.

1. Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

De Gemeentewet onderscheidt twee soorten lokale heffingen:

- Gemeentelijke belastingen. Het kenmerk van belasting is dat tegenover de aan de overheid verschuldigde betaling geen direct aanwijsbare individuele tegenprestatie staat. De opbrengst van de belastingen belandt in beginsel in de algemene middelen van de gemeente en zijn dus vrij besteedbaar. De hoogte van de tarieven van belastingen is in beginsel niet wettelijk beperkt.
- Gemeentelijke rechten of retributies. Het kenmerk van retributies is dat tegenover de aan de overheid verschuldigde betaling een direct aanwijsbare tegenprestatie staat. Die tegenprestatie kan bestaan uit een product of een dienst. De tarieven voor de retributies mogen maximaal kostendekkend worden vastgesteld (artikel 229b Gemeentewet).

De gemeentelijke rechten of retributies worden onderverdeeld in retributies en leges. Bij retributies gaat het om de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing). Bij leges gaat het om de levering van individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van deze producten.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven voor belastingen, retributies en leges. De in deze begroting genoemde tarieven zijn voorlopige tarieven. De definitieve vaststelling vindt namelijk plaats bij de vaststelling van de diverse belasting- en legesverordeningen in december 2024.

Belastingen

De gemeente Renkum onderscheidt de volgende belastingen:

- Onroerende zaakbelasting
- Toeristenbelasting
- Hondenbelasting

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de uitgangspunten voor de tariefstelling van deze belastingen. Vervolgens komen achtereenvolgens de genoemde belastingen aan de orde.

Uitgangspunten tariefstelling

De uitgangspunten voor de jaarlijkse tariefstelling voor de belastingen is als volgt vastgesteld:

- Een trendmatige verhoging op basis van het inflatiepercentage voor de materiële consumptie (1/2) en lonen en salarissen (1/2) volgens de septembercirculaire;
- Bijstelling van de trendmatige verhoging achteraf op basis van actuele gegevens over het inflatiepercentage voor de achterliggende jaren (maximaal 2 jaar) volgens de laatste circulaire Gemeentefonds.

De inflatiepercentages volgens de septembercirculaire 2024 worden toegepast als uitgangspunt voor de tariefvaststelling voor 2025. In deze circulaire zijn inflatiepercentages opgenomen uit de

Macro Economische Verkenning, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het inflatiepercentage voor de materiële consumptie en het inflatiepercentage voor lonen en salarissen.

Op basis van deze uitgangspunten is de noodzakelijke trendmatige verhoging van de tarieven voor 2025 als volgt becijferd:

Inflatie Septembercirculaire Gemeentefonds	2023	2024	2025
<i>Getallen in %</i>			
Materiële consumptie	4,10	2,90	2,70
Lonen en salarissen	5,10	5,60	4,80
Totaal (gem.)	4,60	4,25	3,75
Toegepast Begroting 2024	4,70	4,90	0,00
Tarief	-0,10	-0,65	3,75
Cumulatief	-0,10	-0,75	3,00

Belastingen

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Tarieven 2025

OZB-heffing is een percentage van de waarde

- De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

Bij de berekening van de tarieven 2025 is uitgegaan van een verwachte waardestijging van de woningen met 5,5% en een waardestijging van niet-woningen met 1,4%.

Daarnaast is gebleken dat de waardeontwikkeling 2024 van respectievelijk 9,75% voor woningen en 1,6% voor niet-woningen te hoog is ingeschat. De waardeontwikkeling bedraagt respectievelijk 3,6% voor woningen en -/- 2,6% voor niet-woningen. Hierdoor zal de opbrengst voor 2024 ongeveer € 500.000 lager uitvallen. Bij bepaling van de tarieven 2025 wordt gebruik gemaakt van de actuele waardeontwikkeling 2024 om dit verlies voor 2025 te herstellen.

Aanpassing opbrengsten

De OZB-inkomsten worden, conform bestaand beleid, verhoogd met de inflatiecorrectie.

€ 316.100

Maatregelen voor het dekkingsplan

·extra verhoging OZB met 5%	€ 527.000
·compenseren hondenbelasting	€ 221.000
·extra verhoging voor groenbeheer	€ 743.000
·daling rioolheffing	€ 1.457.000
·daling afvalstoffenheffing	€ 105.000
Totaal	€ 3.053.000

Het bovengenoemde betekent dat de tarieven en de opbrengst over 2025 wijzigen (zie onderstaande tabellen). In december 2024 worden de definitieve tarieven vastgesteld.

De OZB-tarieven 2024 op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn weergegeven in de volgende tabel.

Tarief OZB	2025	2024
	Tarief in % van de waarde onroerend goed	Tarief in % van de waarde onroerend goed
Woning		
Eigenaar	0,1471	0,1114
Niet-woning		
Eigenaar	0,6097	0,4307
Gebruiker	0,4666	0,3371
Totaal	1,0763	0,7678

Opbrengsten OZB

In de volgende tabel zijn de geraamde/gerrealiseerde opbrengsten voor de OZB opgenomen.

Opbrengsten OZB	2025	2024	2023	2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Woning				
Eigenaar	9.595	7.271	6.700	6.027
Niet-woning				
Eigenaar	2.664	2.018	1.860	1.673
Gebruiker	1.647	1.248	1.150	1035
Totaal	4.310	3.266	3.010	2.708
Totaal	13.905	10.537	9.709	8.735
Eenmalige korting			-1.037	
Totaal	13.905	10.537	8.672	8.735

Hondenbelasting

De hondenbelasting wordt afgeschaft. Dit gaat gefaseerd gebeuren door 25% in 2023, 25% in 2024 en 50% in 2025.

Tarieven

De hondenbelasting is voor 2025 volledig afgeschaft.

Hondenbelasting	2025	2024	2023	2022
<i>Bedragen in euro's</i>				
Eerste hond	0,00	38,10	57,20	69,80
Tweede hond	0,00	63,60	95,40	116,40
Derde en volgende hond	0,00	89,10	133,60	163,00
Stijging t.o.v. vorig jaar		-33,4%	-18,1%	1,35%

Toeristenbelasting

Tarieven

De tarieven worden voor 2025 op basis van de inflatie verhoogd.

Toeristenbelasting wordt daarnaast gemiddeld verhoogd met 15,4% ter dekking van de kosten.

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten worden de tarieven weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting	2025	2024	2023	2022
<i>Bedragen in euro's</i>				
Tarief per overnachting voor:				
verblijf met overnachting	3,00	2,50	2,40	2,20
verblijf in een eigen verblijfsmiddel	1,55	1,40	1,30	1,20
Stijging t.o.v. vorig jaar				
verblijf met overnachting	20,00%	4,20%	9,10%	2,30%
verblijf in een eigen verblijfsmiddel	10,70%	7,70%	8,30%	0,00%

Opbrengsten

De geraamde opbrengsten voor de toeristenbelasting 2025 bedragen .

Op basis van de primitieve begroting incl. inflatie	€ 600.400
Effect toename aantal overnachtingen 2023 incl. inflatie	+ € 91.700
Extra verhoging tarieven	+ € 106.300
Totaal	€ 798.400

Afvalstoffenheffing

Retributies

Met ingang van 2006 kent de gemeente Renkum de Afvalstoffenheffing en de Rioolheffing als retributies.

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt dat de kosten voor 100% gedekt moeten worden door de inkomsten.

Daarbij wordt rekening gehouden met de volgende kosten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product 2N. Afvalverwijdering en -verwerking;
- straatreiniging;
- 100% van de kwijtscheldingen over de Afvalstoffenheffing;
- toegerekende overhead;
- De compensabele btw met betrekking tot product 2N. Afvalverwijdering en -verwerking.

Tarieven

In 2017 is overgegaan naar een nieuwe manier van inzamelen. Bij het nieuwe betalingssysteem wordt uitgegaan van het in rekening brengen van het vastrecht per aansluiting inclusief een gemiddeld aantal aanbiedingen per jaar. Na afloop van het kalenderjaar vindt de afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal aanbiedingen over het voorgaande jaar. Tegelijkertijd ontvangt men de aanslag van het vastrecht voor het nieuwe jaar.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de voorziening per 31-12-2024 op € 1.420.000 uitkomt. Dit is hoger dan vorig jaar was verwacht. Over de periode 2025 t/m 2028 neemt de voorziening afbouwend af € 1.064.000 voor de stabiele afvalbegroting.

Opbrengsten

De opbrengst is in 2024 eenmalig verlaagd met € 107.500 door een extra onttrekking uit de voorziening afvalstoffenheffing. Als gevolg van besparingen van ongeveer € 105.000 in 2025 nemen de opbrengsten 2025 met € 2.500 toe ten opzichte van 2024.

De totale opbrengst afvalstoffenheffing voor 2025 bedraagt hierdoor € 4.164.500.

In de volgende tabel wordt de begroting van het verloop van de egalisatievoorziening weergegeven:

Bedragen * € 1.000	Mutaties	Stand per 31 december
Stand 31-12-2023		1.381
Mutatie 2024	39	
Stand 31-12-2024		1.420
Mutatie 2025	-110	
Stand 31-12-2025		1.310
Mutatie 2026	-106	
Stand 31-12-2026		1.204
Mutatie 2027	-93	
Stand 31-12-2027		1.111
Mutatie 2028	-47	
Stand 31-12-2028		1.064

Vastrecht	2025	2024
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarieven		
1-persoon	235,00	234,90
2-persoons	254,80	254,60
3-persoons of meer	278,60	278,40

Variabel		
Laagbouw		
Per aanbieding restafval met een 140 liter restafval klike	4,05	4,05
Per aanbieding restafval met een 240 liter restafval klike	6,75	6,75
Hoogbouw		
Per aanbieding restafval met een zak van 60 liter	1,36	1,36
Per aanbieding restafval met een zak van 30 liter	0,68	0,68

In bepaalde hoogbouw (serviceflats) komt het ook voor dat de huishoudens niet zelfstandig het afval in de ondergrondse containers deponeren. Hierbij wordt alleen een vast bedrag aan afvalstoffenheffing in rekening gebracht. De tarieven voor de serviceflats bedragen dan:

Afvalstoffenheffing serviceflats	2025	2024
<i>Bedragen in euro's</i>		
Tarieven		
1-persoon	261,40	261,30
2-persoons	296,60	296,40
3-persoons of meer	332,70	332,50

Om de nieuwe tarieven te kunnen vergelijken met de huidige tarieven is er een aanname gemaakt van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden. Dit is voor klico's gemiddeld 5,46 keer voor een één persoon-, 8,78 keer voor een twee persoons- en 11,41 keer voor een 3 of meer persoonshuishouden. Omgerekend komt dit uit op de volgende bedragen:

Afvalstoffenheffing	2025	2024	2023	2022
<i>Bedragen in euro's</i>				
Tarieven				
1-persoon	260,06	259,96	236,20	253,20
2-persoons	295,10	294,90	256,10	287,11
3-persoons of meer	330,97	330,77	280,10	322,20
Wijziging t.o.v. vorig jaar	0,1%	3,2%	3,2%	0,8%

Opbrengsten

De geraamde opbrengsten voor de afvalstoffenheffing 2025 op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedragen € 4.164.500.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingspercentage afvalstoffenheffing over 2025 weer.

Kosten c.q. toe te rekenen kosten en opbrengsten	2025
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
<i>Afvalverwijdering en verwerking</i>	
Doorberekende salarissen	125
Afschrijvingen	153
Toegerekende rente	40
Directe lasten	3.258
Onttrekking uit de voorziening afval	-110
Overige inkomsten	-424
<i>Subtotaal</i>	<i>3.043</i>
Toe te rekenen overhead	137
BTW	663
Straatreiniging	185
Kwijtscheldingen	145
Totaal	4.173
Dekkingspercentage inkomsten	99,8%

Rioolheffing

Uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product 3D. Riolering en Water;
- 100% van de kwijscheldingen over de Rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten van de uitvoering van de bijbehorende belastingtaken;
- Toerekening overhead;
- BTW.

Op basis van kostendekkingsplan 2025 Water en Riolering wordt de opbrengst voor de rioolheffing berekend. In dit plan is een eenmalige daling van de opbrengst van 26,5% opgenomen. Daarna wordt de opbrengst verhoogd met 2,6% inflatie op basis van inflatiecijfer juli 2024 GWW vloeibaar.

De tarieven worden daarmee als volgt:

Tarieven rioolheffing	2025	2024	2023
<i>Bedragen in euro's</i>			
Woning			
Eigenaar, per aansluiting per jaar	111,96	149,77	140,32
Gebruiker, 1 persoon	70,53	94,34	88,39
Gebruiker, 2 personen	141,05	188,68	176,78
Gebruiker, 3 of meer personen	211,58	283,02	265,17
Niet-woning			
Eigenaar per aansluiting per jaar	345,97	462,79	433,61
Gebruiker, per 250 m3 afgevoerd water	188,66	252,36	236,45
Stijging/daling t.o.v. vorig jaar	-25,2%	6,7%	12,0%

De geraamde opbrengsten voor de rioolheffingen 2025 op basis van bovengenoemde tarieven bedragen € 4.010.000.

Onderstaand overzicht geeft het dekkingspercentage van de inkomsten over 2025 weer.

Kosten c.q. toe te reken kosten en opbrengsten	2025
<i>Bedragen in € 1.000</i>	
Water en Riolering	
Doorberekende salarissen en inhuur	591
Afschrijvingen	534
Toegerekende rente	397
Directe lasten	879
Onttrekking uit of storting in de voorziening riolering	12
Overige inkomsten	-80
Subtotaal water en riolering	2.333
Toe te rekenen overhead	646
BTW	338
Kwijtscheldingen	72
Totaal water en riolering	3.390
Straatreiniging (50%)	
Doorberekende salarissen	100
Toegerekende tractie	43
Directe lasten	299
Subtotaal straatreiniging	443
Toe te rekenen overhead	110
BTW	67
Totaal straatreiniging	620
Totaal	4.010
Dekkingspercentage inkomsten	100,0%

Lastendruk per huishouden

Op basis van het voorgaande zijn berekeningen gemaakt van de ontwikkeling van de lastendruk voor onze burgers. In onderstaand overzicht worden voorbeelden van twee varianten weergegeven, namelijk:

A. Van een gezin van 4 personen die eigenaar is van een woning met een WOZ waarde van en € 453.100 in 2025 en € 429.500 in 2024 (gemiddelde gemeente Renkum);

B. Van een gezin van 3 personen die een woning huurt.

Voor een eigenaar van een gemiddelde woning stijgt de totale lastendruk ten opzichte van 2024 met 6,36%. Voor een huurder daalt de totale lastendruk met 11,61%.

Belastingdruk voor een huishouden zoals bij A. weergegeven

<i>Bedragen in euro's</i>	2025	2024
Onroerend zaakbelasting, eigenaar	666,51	478,46
Afvalstoffenheffing	330,97	330,77
Rioolheffing	323,54	432,79
Totaal	1.321,02	1.242,02
Mutatie t.o.v. vorig jaar	6,36%	

Belastingdruk voor een huishouden zoals bij B. weergegeven

<i>Bedragen in euro's</i>		2024
Afvalstoffenheffing	330,97	330,77
Rioolheffing	211,58	283,02
Totaal	542,55	613,79
Mutatie t.o.v. vorig jaar	-11,61%	

Leges

Binnen de gemeente Renkum worden leges geïnd voor:

- de producten van burgerzaken (waaronder paspoorten, rijbewijzen, huwelijken);
- vergunningen (waaronder bouwvergunningen, gebruikersvergunningen, kapvergunningen, WABO);
- lijkbezorgingsrechten;
- overig.

In eerste instantie worden de leges verhoogd op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling.

Daarnaast worden de leges bepaald op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk gestreefd moet worden naar 100% kostendekking.

Huren en pachten

De huurcontracten worden verhoogd conform het ConsumentenPrijsIndexCijfer (CPI).

Voor 2024 wordt de volgende verhoging gehanteerd (juli 2023/juli 2022) = $127,13/121,57 = 1,0457$

Huren voor woningen worden verhoogd met het maximaal wettelijk %. Dit wordt ook toegepast bij de verhoging voor de sporttarieven.

Weilanden en landbouwgronden worden verhoogd op basis van pachtnormen besluit.

Kwijtscheldingen

- De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en retributies te verlenen.
- Kwijtschelding kan worden verleend voor Afvalstoffenheffing en Rioolheffing huishoudens.
- Er is sprake van zogenaamde automatische kwijtscheldingen en kwijtschelding op basis van aanvraag.
- De automatische kwijtschelding wordt verleend, wanneer de inwoner het voorgaande jaar ook kwijtschelding ontvangen heeft en er voldaan wordt aan de kwijtscheldingsnormen van de VNG.
- Elke inwoner die automatische kwijtschelding heeft, wordt in december opnieuw door het Inlichtingenbureau getoetst aan de hand van de criteria voor kwijtschelding.
- De aanvragen voor kwijtscheldingen worden beoordeeld op basis van de inkomens- en vermogensnormen van de VNG. Het Inlichtingenbureau voert hiervoor de automatische toets voor kwijtscheldingen uit.
- De kwijtschelding van Afvalstoffenheffing, Hondenbelasting en Rioolheffing worden verdisconteerd in de desbetreffende tarieven.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op ons weerstandsvermogen in 2025. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

Daarnaast zijn de op basis van het BBV en onze financiële verordening verplichte kengetallen opgenomen in deze paragraaf.

Beleid

De hoofdlijnen van ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicomanagement is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Renkum, die op 27 januari 2021 door uw Raad is vastgesteld. De verdere uitwerking vindt jaarlijks plaats in de begroting.

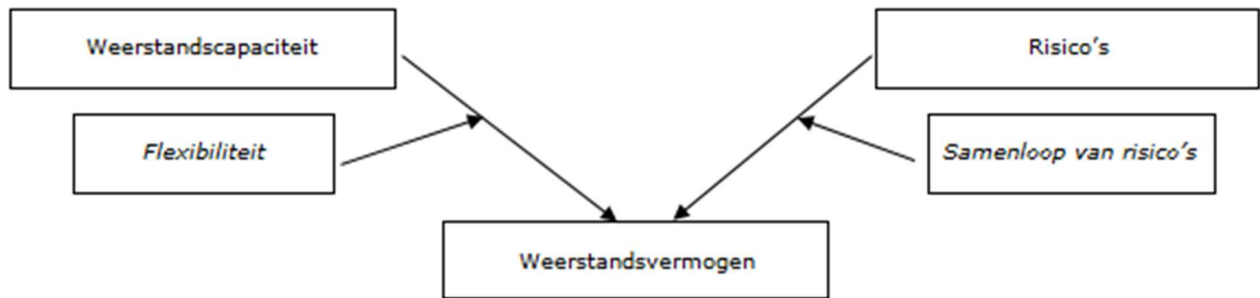
Risicomanagement is als een continu proces vormgegeven binnen de organisatie. Daarvoor is het risicomanagement ingebed binnen het beleidsvormingsproces en de planning- & controlcyclus. Het proces van risicomanagement omvat drie stappen: inventariseren, analyseren en beheersen. In hoofdlijnen zijn er vier mogelijkheden om risico's te beheersen, namelijk: elimineren, reduceren, overdragen of accepteren. Als een risico niet kan worden geëlimineerd, gereduceerd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en zal de eventuele (financiële) schade middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent overigens niet per definitie dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt.

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt, is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

In het vervolg van deze paragraaf zal worden ingegaan op onze weerstandscapaciteit. Vervolgens komen de risico's aan de orde. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente en zal aanvullend worden ingegaan op enkele financiële kengetallen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau dat de gemeente haar burgers wil aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

Onze weerstandscapaciteit voor de jaren 2025 tot en met 2028 is als volgt:

Weerstandscapaciteit	2025	2026	2027	2028
Bedragen x € 1.000				
Structurele capaciteit				
Onbenutte belastingcapaciteit				
Begrotingsruimte	256	919	908	1.094
Kostenreductie				
Totaal structureel	256	919	908	1.094
Incidentele capaciteit				
Post onvoorzien	95	95	95	95
Weerstandreserve	7.449			
Stille reserves				
Begrotingsruimte				
Kostenreductie				
Totaal incidenteel	7.544	95	95	95
Totaal weerstandscapaciteit	7.800	1.014	1.003	1.189

Risico's

Voor de inventarisatie van risico's zijn de risico's ingedeeld naar de programma's in de jaarstukken. Niet alle risico's zijn daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostenrekening een post onvoorzien is opgenomen.

Van de risico's is beoordeeld:

- of het een incidenteel (I) of structureel (S) risico betreft;
- wat de kans is dat het risico zich voordoet op een schaal van 1 (zeer klein) tot 5 (zeer groot);
- wat het financiële gevolg van het risico is van een schaal van 1 (€ 0 - € 25.000) tot 5 (meer dan €250.000);
- de totale score door de kans te vermenigvuldigen met het financiële gevolg;
- hoe het risico zich geeft ontwikkeld na de vorige rapportage (gestegen +; gelijkgebleven =; gedaald -/-)
- met welk risicobedrag is gerekend voor 2025.

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Om- vang	Scor- re	Ontwik- keling	Bedrag 2025
1	Wmo en jeugdwet	Volume zorgconsumptie kan hoger liggen dan de verwachting / de rijksbijdrage. Risico dat de noodzakelijke afname in verband met daling van de rijksbijdrage en de taskforce niet wordt gerealiseerd	I	4	5	20	+	901.000
1	Door-decentrali-	Financieel risico komt langs een ingroeipad van 10 jaar	S	2	5	10	=	m.i.v. 2026

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Om- vang	Scor- re	Ontwik- keling	Bedrag 2025
	satie Be- schermd wonen	miv 2026 ten laste van de gemeente						
1	Inkomens- voorziening	In 2024 is het aantal inwoners met een bijstandsuitkering licht gestegen. Als gevolg van de T-2 verdeelsystematiek van het BUIG budget neemt hierdoor het risico toe dat het BUIG budget ontoereikend is.	I	4	5	20	+	176.000
1	Minima- regelingen	De minimaregelingen zijn een open einderegeling waar iedere inwoner die recht heeft een aanvraag voor kan indienen. Het beschikbare budget is lager dan het aantal inwoners dat een beroep kan doen op de regelingen.	I	2	5	10	=	75.000
1	Bijzondere bijstand	Bijzondere bijstand is een open einde regeling: iedere inwoner die aan de voorwaarden voldoet heeft recht. Het beschikbare budget is lager dan het aantal inwoners dat een beroep kan doen op bijzondere bijstand.	I	2	5	10	=	75.000
1	Opvang vluchte- lingen Oekraïne	Risico dat voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne kosten van opvang niet voldoende vergoed worden Voor deze taak worden structurele (personele) verplichtingen aangegaan. De bekostiging hiervan vindt plaats o.b.v. tijdelijke financiële regelingen. Na afloop van regelingen is er kans op tekort vanwege vooral aantrekken van personeel	I	3	4	12	=	88.000
1	Opvang van asiel- zoekers	Risico dat voor opvang van asielzoekers onvoldoende meerjarige dekking is	I	3	5	15	=	125.000

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Om- vang	Scor- re	Ontwik- keling	Bedrag 2025
		opgenomen.						
1	Onderwijs- huis- vesting	Prijsstijgingen hoger dan VNG normbekostiging	S	5	5	25	=	0 (zie risico stelpost L&P)
1	Exploitatie MFC- Doelum	Exploitatietekorten MFC Doelum, en schade zwembadvloer	I	3	5	15	+	250.000
2	Grond- exploitatie- projecten	Dit betreft de volgende risico's: 1. Niet terugverdienen boekwaarde projecten met gemeentegrond (eigen projecten). 2. Renterisico bij niet volgens planning realiseren van verwachte opbrengsten. 3. Afzetrisico bij de verkoop van de gronden aan derden. 4. Het project kan niet doorgaan vanwege externe onzekerheden zoals stikstof of slechte marktsituatie. 5. De taakstelling op nieuwbouwprojecten wordt niet gerealiseerd.	I	3	5	15	+	976.000
2	Pro Persona	Voor de Herontwikkeling Pro Persona terrein Wolfheze wordt een Dorpsvisie (kaders) en Gebiedsvisie opgesteld. Grondpositie ligt bij Pro Persona daardoor zijn de risico's voor de gemeente beperkt tot plankosten. Deze worden gedekt vanuit intentieovereenkomst met PP (maart 2023), subsidies provincie en begroting gemeente.	I	2	5	10	+	75.000
2	Om- gevings- wet/ Wet kwaliteits- borging	Voor nieuwe taken binnen de WKB kunnen geen leges worden geheven. Daarnaast kunnen bepaalde bouwleges niet meer opgelegd worden.	S	5	4	20	=	158.000

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Om- vang	Scor- re	Ontwik- keling	Bedrag 2025
	voor het bouwen							
2	Spoorweg- onderdoor- gang Wolfheze	Alle kosten noodzakelijk voor de voorbereiding en realisatie van het kunstwerk zijn opgenomen in de investeringsraming. Voor de gemeentelijke onderdelen binnen het project wordt projectmanagement ingehuurd. Overige kosten zijn op dit moment niet voldoende in beeld.	S	4	4	16	=	123.000 (na opleve- ring)
2	Verkeer	(Economische) ontwikkelingen als groei van het aantal voertuigen per huishouden, vergrijzing in de dorpen, modernisering van het wagenpark en het aantrekken van de aannemersmarkt zetten de verkeersveiligheid onder druk. Hierbij lopen we het risico aansprakelijk gesteld te worden. We hebben geen budget voor ad hoc aanpassingen maar alleen budget voor aanpassingen binnen groot onderhoud en reconstructie.	I	2	5	10	=	25.000
2	Bodem- taken	Risico dat overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente niet gepaard gaat met voldoende middelen.	S	3	4	12	=	88.000
2	Afval- verwijde- ring en - ver- werking	Kosten en opbrengsten zijn afhankelijk van de mate waarin inwoners afval scheiden. Daarnaast kunnen de verwerkingstarieven van sommige afvalstromen gedurende het kalenderjaar wijzigen. Wanneer dit afwijkt van de prognoses, komt dit ten laste / gunste van de voorziening.	I	5	4	20	=	150.000 tlv voor- ziening afvalstof- fenheffing

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Om- vang	Scor- re	Ontwik- keling	Bedrag 2025
2	Groen- onderhoud	Achterstanden in groenonderhoud door onvoldoende budget.	I	3	5	15	=	250.000
2	Boom- beheer	Verhoogd veiligheidsrisico beloopbaarheid trottoirs, schade aan eigendom derden zoals tuinmuurtjes, hekwerken etc.	I	5	4	15	+	158.000
2	Openbare verlichting	Additionele inkomsten zorgen voor een kostendekkende businesscase. Deze inkomsten zijn ingeschat op basis van reële aannamen en terughoudende berekeningen. Echter het blijft niet geheel te voorspellen welke effecten toekomstige ontwikkelingen daadwerkelijk hebben op de hoeveelheid additionele inkomsten.	S	2	5	10	=	74.000
2	Landschap	Bestrijding invasieve exoten als Japanse Duizendknoop, Reuzenbereklauw en plaagsoorten als eikenprocessierups.	I	4	3	12	-/-	53.000
2	Klimaat- verandering	Risico op schade door extreem weer	S	3	4	12	=	88.000
3	Gemeente- lijke gebouwen	Er wordt geen onderhoud uitgevoerd aan de gebouwen die vallen onder niet-kernareaal Calamiteitenonderhoud, niet opgenomen in instandhoudingsplan t/m 2026	I/S	5	3	15	=	68.000
3	Wachtgeld	Verlengde wachtgeldverplichting ivm ziekte oud wethouder (Nieuwe wachtgeldrechten na verkiezingen niet meegenomen)	I	3	5	15	=	360.000
3	Formatie	Risico dat personeelskosten (inclusief ziektevervanging, invulling vacatures en	I	3	5	15	=	175.000

P	Risico	Omschrijving	I/S	Kans	Om- vang	Scor- re	Ontwik- keling	Bedrag 2025
		functiewaardering) niet kunnen worden opgevangen binnen het beschikbare budget						
3	Cyberaanval- len en beveiligings- incidenten	De gemeentelijke informatievoorziening kan gehacked worden. (VB Hof van Twente, Lochem) Het financiële risico omvat onderzoekskosten, herstelkosten en tijdelijk stilvallen van de bedrijfsvoering. Voor nu hebben we de beveiliging op orde en we monitoren dit continu. Door een toename van de externe dreigingen zien wij echter toch een toename van dit risico.	I	3	5	15	=	250.000
3	AVG	Boete vanwege het niet naleven van wettelijke verplichtingen in het kader van de algemene verordening gegevensbescherming.	I	3	4	12	+	88.000
3	Connectie	Risico dat de gemeente wordt aangesproken voor risico's bij de Connectie Risico dat wijziging in bekostigingssystematiek leidt tot onvoorziene kaderwijzigingen	I/S	3	5	15	=	372.000
F	Algemene uitkering	Risico dat gemeentelijke uitgaven afwijken van de ontwikkeling van het gemeentefonds. Risico van een uitname uit het gemeentefonds voor stijgende declaraties binnen het Btw-compensatiefonds.	I	2	5	10	=	75.000
F	Loon- en prijsstijgingen	Risico dat gereserveerd bedrag voor loon- en prijsstijgingen onvoldoende is om inflatie te compenseren.	S	4	5	20	=	210.000
		Overig						370.000
		Totaal						5.603.000

Het totaal van de risicobedragen per programma is als volgt becijferd.

Risico's (bedragen x € 1.000)	2025 Inc	2025 Str	2026 Inc	2026 Str	2027 Inc	2027 Str	2028 Inc	2028 Str
Samenleving	1.725	19	797	75	275	0	275	0
Omgeving	1.590	406	74	123	172	0	299	0
Organisatie	1.332	125	90	225	103	0	112	0
Financiën	159	248	6	0	6	0	6	0
Totaal	4.806	797	967	423	555	0	692	0

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

- Statisch weerstandsvermogen: de mate waarin tegenvallers in het begrotingsjaar zelf opgevangen kunnen worden, zonder dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.
- Dynamisch weerstandsvermogen: de mate waarin tegenvallers gedurende meerdere begrotingsjaren kunnen worden opgevangen, zonder dat dit consequenties heeft voor de realisatie van het beleid.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Wij berekenen het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

Statisch weerstandsvermogen =	(Incidentele weerstandscapaciteit jaar t t/m t+4)	x100%
	((Inc. risico's jaar t t/m t+4) + (str. risico's jaar t))	

Dynamisch weerstandsvermogen =	(Structurele weerstandscapaciteit jaar t+1 t/m t+4)	x100%
	(Structurele risico's jaar t+1 t/m t+4)	

Op basis van het coalitieakkoord streven wij naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2025 t/m 2028	7.020
Structurele risico's 2025	797
Totaal	7.817
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2025 t/m 2028	7.829
Percentage	100%

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2025 t/m 2028	1.220
Totaal	1.220
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2025 t/m 2028	1.094
Percentage	90%

De conclusie luidt dat het statisch weerstandsvermogen voldoet aan de norm. Het dynamisch weerstandsvermogen is onvoldoende.

Het statisch weerstandsvermogen is gestegen doordat bij de resultaatbestemming 2023 een dotatie aan de weerstandsreserve heeft plaatsgevonden. Daar staat tegenover dat er een aantal mutaties is geweest in de risico's zoals met de plussen en minnen is aangegeven in de risicotabel.

Door de stijging van de OZB tarieven is er geen onbenutte belastingcapaciteit meer. Het dynamisch weerstandsvermogen bestaat enkel nog uit de begrotingsaldi. Wanneer zich een structureel risico voordoet dat groter is dan de begrotingsruimte, zal dit tot gevolg hebben dat er nieuwe bezuinigingen nodig zijn.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten is het verplicht een aantal financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Het betreft de volgende kengetallen:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- kengetal grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De uitkomst van deze kengetallen voor onze gemeente is weergegeven in de volgende tabel.

Kengetallen	Realisatie	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1a. Netto schuldquote	23,0%	25,6%	33,5%	53,8%	72,3%	68,9%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	18,3%	21,8%	29,5%	49,5%	68,3%	65,1%
2. Solvabiliteitsratio	23,4%	25,1%	26,3%	22,7%	19,7%	20,8%
3. Grondexploitatie	2,2%	1,9%	2,0%	2,2%	2,1%	2,0%
4. Structurele exploitatieruimte	2,3%	-0,4%	0,1%	1,0%	1,0%	1,5%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	119,2%	125,0%	132,9%	132,9%	132,9%	132,9%

Beoordeling ontwikkeling kengetallen

De netto schuldquote laat door de jaren heen een stijging zien. Dit laat zich verklaren door grote investeringen in onder andere onderwijshuisvesting, wegen, riolering en het gemeentehuis / de gemeentewerf waarvoor externe financiering wordt aangetrokken. Vergeleken met andere Gelderse gemeenten is onze schuldenlast relatief laag ten opzichte van de eigen middelen (begroting 2024 gemiddeld 58 %). De bijbehorende rente- en aflossingslast vormt dan ook een relatief beperkt onderdeel van de gemeentelijke uitgaven.

De solvabiliteitsratio, oftewel het eigen vermogen in verhouding tot het balanstotaal laat een daling zien. Ook dit heeft te maken met de eerder genoemde investeringen. Hier scoren wij slechter dan het gemiddelde van de Gelderse gemeenten (begroting 2024 gemiddeld 33 %).

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Op dit moment is het aantal grondexploitatieprojecten, en daarmee de resterende grondwaarde, beperkt. Wat inhoudt dat het risico beperkt is ten opzichte van de Gelderse gemeenten (begroting 2024 gemiddeld 6 %).

De structurele exploitatieruimte is beperkt, ook gezien de risico's die er op ons af komen. Dit is niet anders dan bij andere gemeenten (begroting 2024 gemiddeld 1,45 %).

De woonlasten t.o.v. het landelijke gemiddelde worden alleen op begrotingsbasis berekend. Onze woonlasten liggen hoger dan het landelijke en het Gelderse gemiddelde (begroting 2024 gemiddeld 101 %).

De provincie Gelderland gaat voor de beoordeling van de gemeentelijke begroting uit van een categorisering van de kengetallen. Naast de financiële kengetallen wordt ook de omvang van het weerstandsvermogen meegenomen in het oordeel. De categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest, zijn opgenomen in de onderstaande tabel. De score van Renkum voor 2025 is vetgedrukt weergegeven.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	> 0 %	0 %	< 0 %
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde voorgaand jaar	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %
Weerstandsvermogen	> 100 %	80 - 100 %	< 80 %

Bovenstaande score houdt in dat Renkum matig scoort. Voor de bepaling van de toezichtsvorm (repressief of preventief toezicht) blijft het reëel en structureel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting het bepalende criterium.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

- Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt.
- In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven.
- Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.
- Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in onderstaande tabel.

Nota	Vaststelling
Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2017	Raad d.d. 21 december 2011. Nieuw beleidsnota staat gepland voor 2025
Beheerplan Water en Riolering	Raad 29-9-2021
Groenstructuurplan "Structuur in het groen, slim verbinden" 2017-2027. Kaders van het groenbeheerplan zijn hierin opgenomen.	Vastgesteld eind 2016
Bosbeleidsplan 2018 - 2028	Vastgesteld 2017
Bomenverordening gemeente Renkum 2017	Vastgesteld eind 2016
Beleidsnota openbare verlichting 2006-2015	Het opstellen van de nieuwe nota is in de afrondende fase
Vastgoedplan-beleidsdeel	Raad, februari 2020
Vastgoedplan-uitvoeringsdeel	College, augustus 2021 (ter info raad september 2021)
Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan vastgoed (DMJOP)	Raad, september 2021

Voor de eerste drie plannen gaat het om groot onderhoud dat loopt via een onderhoudsvoorziening/ -reserve. Voor de realisatie van de overige genoemde plannen zijn jaarlijks middelen opgenomen binnen de begroting.

Onderhoud wegen

De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting wegen verantwoord te beheren en te onderhouden. Zij is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade, die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding.

Kengetallen

Totale oppervlakte van verhardingen in het beheer van de gemeente	circa 1.760.000 m ²
Binnen de bebouwde kom (circa. 75,5%)	circa 1.330.000 m ²
Buiten de bebouwde kom (circa 16%)	circa 290.000 m ²
Onverharde en halfverharde wegen (circa 8,5%)	circa 140.000 m ²

Asfalt verharding	40%
Elementen verharding	50%
Halfverhard, onverhard en betonwegen	10%

Integrale projectaanpak

De wegininspecties geven een beeld van de technische kwaliteit conform de CROW. In combinatie met een maatregeltoets worden de resultaten vertaald naar een meerjarig onderhoudsplan. In het meerjarig onderhoudsplan wordt bij de prioritering onder andere rekening gehouden met de kwaliteit en leeftijd van de verhardingen. Tevens wordt de planning afgestemd met de taakvelden 'Groen', 'Verkeer' en 'Water en riolering'. Voor de doorgaande wegen vindt afstemming plaats in de regio vanwege het gebruik van omleidingsroutes.

Integrale projecten worden conform het projectmatig werken opgezet en komen zoveel mogelijk tot stand door 'werk met werk maken'.

Onderhoudsniveau

In het kostenbeheerplan wegen 2022 - 2026 is het minimale technisch onderhoudsniveau vastgesteld op beeldkwaliteit B (voldoende).

Bestemmingsreserve wegen

Bestemmingsreserve wegen: Doel van deze bestemmingsreserve is om kosten van uitgestelde investeringen in onder te brengen. Deze investeringen worden dan op een later moment uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

- In 2024 zijn de verhardingen opnieuw geïnspecteerd. Mede op basis van deze nieuwe inspecties wordt het onderhouds- en kostenbeheerplan wegen geactualiseerd.
- Niet alle wegen kunnen gelijktijdig aangepakt hiervoor is de achterstand van het onderhoud te groot. In het meerjarige onderhoudsprogramma wordt rekening gehouden in de prioriteitstelling. Voor de doorgaande wegen vindt afstemming plaats in de regio vanwege het gebruik van elkaars omleidingsroutes.

Civiele kunstwerken

We hebben geen budget voor beheer en onderhoud aan civiele kunstwerken. Derhalve zal bij onveilige situaties het civiele kunstwerk afgezet of afgesloten worden. Indien noodzakelijk zullen we op dat ogenblik een eventuele reparatie of vervanging uitvoeren.

Inflatie

Om het bedrag van de budgetbegroting op het gewenste prijspeil van het betreffende boekjaar te krijgen, wordt een inflatiecorrectie toegepast. De inflatiepercentages worden ontleend aan de CROW indexen (Risicoregeling GWW 1995).

Wat gaan we doen in 2025?

- Aan de hand van de uitkomst van de, in 2024 uitgevoerde inspecties van de wegen, onderhoud uitvoeren.
- Rehabilitatie en reconstructies uitvoeren conform meerjarige vervangingsprogramma.
- Areaalbeperking vanuit projecten en, daar waar mogelijk en wenselijk, omvormen van gesloten- naar open verharding.

Openbare verlichting

De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting openbare verlichting verantwoord te beheren en te onderhouden. De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.

Kengetallen

Lichtmasten	circa 6.000 stuks
Armaturen	circa 6.100 stuks
LED armaturen	circa 6.100 stuks

		Doel 2030
Bestaande laadvoorziening tot 2024	90 stuks	
Laadvoorzieningen 2024	93 stuks	
Totaal	183 stuks	400 stuks

Onderhoudsniveau

Het onderhoud is gericht op het duurzaam in stand houden van het bestaande areaal. Tevens is het beheer gericht op het tegengaan van kapitaalvernietiging.

Inflatie

Om het bedrag van de budgetbegroting op het gewenste prijspeil van het betreffende boekjaar te krijgen, wordt een inflatiecorrectie toegepast. De inflatiepercentages worden ontleend aan de CROW indexen (Risicoregeling GWW 1995).

Wat gaan we doen in 2025?

- Slimme toepassingen combineren met lichtmasten om daarmee inkomsten te genereren waarmee we de lening sneller aflossen.
- Het aanbrengen van laadvoorzieningen.

Riolering

Beleidsnota: Beheerplan Water en Riolering 2022 e.v.

In de Wet Milieubeheer is geregeld dat de gemeenteraad een GRP telkens voor een daarbij vast te stellen periode vaststelt. In de Omgevingswet is dit artikel vervallen. Om toch een beleidsmatig (tactisch en operationeel beleid) en financieel document te hebben over de gemeentelijke watertaken is in 2021 een Beheerplan Water en Riolering gemaakt. De zorg voor water en riolering is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast.

Volgens de wetgeving is er voor de gemeente sprake van drie zorgplichten:

- de zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
- de zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater;
- de zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater.

Uitvoering van de maatregelen om de ambities uit het Beheerplan vorm te geven zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen

dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is. Verder wordt ervoor gezorgd dat hemelwater, voor zover particulieren dat niet zelf kunnen, goed wordt ingezameld en verwerkt en dat inwoners weten waar ze met grondwatervragen terecht kunnen. De kosten van deze maatregelen worden betaald uit de rioolheffing (Gemeentewet).

Kengetallen

De riolering binnen de gemeente Renkum bestaat uit:

Vrijvervalriolering	193 km
Druk- en persleidingen	29 km
Pompunits voor drukriolering	77 stuks
Rioolgemalen	13 (waarvan 3 hoofdgemalen)
Individuele voorzieningen buitengebied (waaronder IBA's)	10
bergbezinkvoorzieningen (betonnen bergingen en leidingen)	5
open bergingen	4
infiltratievelden	4
In de riolering is meetapparatuur opgenomen conform het meetplan (42 locaties)	46
Peilbuizen voor het grondwatermeetnet	16
Locaties met voorzieningen voor opvang, berging, geleiding en infiltratie van hemelwater	circa 550 locaties
Duikers	circa 40 stuks

De gegevens van de riolering zijn opgeslagen in een rioleringsbeheersysteem. De toestand van de riolering wordt bewaakt door middel van inspecties met een videocamera.

Onderhoudsniveau

Er is gekozen voor het ambitieniveau 'integraal' voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater, omdat deze ambitie uitgaat van de wettelijke kaders, de fysieke omstandigheden in Renkum en de wensen van bijvoorbeeld het college. Bovendien sluiten deze ambities aan bij de lijn die in het verleden door de gemeente is gevolgd.

Beheer

- Het beheer van het rioolstelsel wordt door de gemeente gedaan. Werkzaamheden worden veelal uitbesteed.
- Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is in handen van Waterschap Vallei & Veluwe. In overleg met de gemeente is een beheer- en onderhoudsplan opgesteld.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de duikers in wegen en bruggen over deze waterlopen, als dit gemeentelijke wegen betreft. Groot onderhoud en vervanging van duikers en bruggen wordt uitgevoerd naar aanleiding van wegonderhoud. Er is financieel rekening gehouden met het (indien nodig) vervangen van duikers in het kostendekkingsplan voor de rioolheffing.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

Door de vele wortel-ingroei in het riool is er een hoog risico voor wat betreft verstoppingen. Hiervoor is budget opgenomen.

Voorziening Gemeentelijk Rioleringsplan

Deze voorziening wordt ingezet om het Beheerplan Water en Riolering te kunnen uitvoeren en de daarmee gepaard gaande kosten te egaliseren. Het gaat hierbij om de jaarlijkse terugkerende lasten van beheer, klein onderhoud, energie, reinigen, administratie, verzekering etc., groot onderhoud, vervangingen en kapitaallasten van geactiveerde investeringen.

Deze voorziening wordt onder andere gebruikt om bijvoorbeeld uitgesteld onderhoud alsnog uit te kunnen voeren in een volgend begrotingsjaar.

Voor meer informatie inzake de Rioolheffing verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen.

Samenwerking

Met de waterpartners vindt overleg plaats over:

- De samenwerking en optimalisatie van de afvalwaterketen, indien van toepassing in afstemming met het waterbeheer van oppervlaktewateren (met waterschap of met Rijkswaterstaat).
- Het gezamenlijk beheren van de meetnetten en verbeteren van de analyse van de meetgegevens (Platform Water Vallei en Eem).
- Kennisuitwisseling over beheer riolering en over hemelwatervoorzieningen (Platform Water Vallei en Eem).
- Klimaatverandering: de klimaatadaptatie-thema's (wateroverlast, hitte, droogte, veiligheid) worden gevolgd. Op dit moment richt de actie zich op de wijze waarop er moet worden omgegaan met het voorkomen en oplossen van wateroverlast. Het thema 'hitte' is niet bij de vakgroep Water & Riolering ondergebracht en is niet opgenomen in het kostendekkingsplan voor de rioolheffing (Vallei en Veluwe Klimaatbestendig, onderdeel werkregio PWVE; werkregio Veluwezoom).
- De toepassing van de verordening rioolheffing (De Connectie).

De, op gemeentelijk niveau, nader uit te werken maatregelen zijn in financiële zin meegenomen in het kostendekkingsplan voor de rioolheffing.

Wat gaan we doen in 2025?

- Dagelijks beheer kapitaalgoederen conform uitvoeringsprogramma van het Beheerplan.
- Vervanging en groot onderhoud gemengde/ vuilwaterriolering conform uitvoeringsprogramma van het Beheerplan Water en Riolering, zoveel mogelijk gecombineerd met opgaven vanuit 'wegen', 'verkeer' en 'groen'.
- Projecten (vaak meerjarig): onder andere reconstructie buurt Talud Oosterbeek, Renkum-west, Bram Streeflandweg Renkum, Stationsweg Oosterbeek en Patrimoniumweg Heelsum.

Groen

- De gemeente draagt als eigenaar zorg voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen.
- Het beleid en de bijbehorende maatregelen zijn vastgelegd in het Groenstructuurplan.
- Het regulier onderhoud en beheer wordt uitgevoerd volgens bestekken. Hierin staan de uit te voeren werkzaamheden met het bijbehorende areaal en het te behalen onderhoudsniveau vermeld. De bestekken worden jaarlijks afgestemd op het beschikbare budget en worden uitgevoerd door (onder)aannemers en het eigen Onderhouds- en Serviceteam.

Wat gaan we doen?

We gaan wensen/ambities/kwaliteit en budget in balans met elkaar brengen.

Financiële middelen

Binnen de meerjaren(exploitatie)begroting is op dit ogenblik onvoldoende budget beschikbaar om de wensen/ambities/kwaliteit te realiseren met betrekking tot groenonderhoud (2F. Landschap, natuur en landgoederen, 2O. Groenonderhoud en 2Q. Bos- en natuurbeheer). Hierdoor loopt de vervanging van groen achterstand op. In 2025 bieden we de raad een voorstel tot verdeling van de budgetten van groen aan.

Gebouwen

Gemeentelijke gebouwen

Bij het onderhoud van gemeentelijke gebouwen wordt onderscheid gemaakt tussen onderhoud aan algemene gebouwen en aan schoolgebouwen. In deze paragraaf gaat het om het onderhoud van de algemene gebouwen omdat voor de schoolgebouwen veelal de onderhoudsverplichting bij de schoolbesturen ligt, een enkele uitzondering daar gelaten.

Kengetallen

Beheercategorie	Aantal gebouwen
Kernareaal	38
Niet kernareaal	27
TOTAAL	65

Vastgoedplan

De maatregelen die aan de gemeentelijke gebouwen moeten plaatsvinden gebeurt op basis van het vastgoedplan-uitvoeringsdeel dat door ons is vastgesteld in augustus 2021 en ter informatie aan uw raad is gestuurd. Onderdeel van het uitvoeringsdeel is een faseringsplan. In september 2021 heeft u ingestemd met het duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP) en is de voorziening weer in het leven geroepen. In het DMJOP zijn de onderhoudswerkzaamheden voor een periode van vijftien jaar opgenomen. Jaarlijks wordt de DMJOP bijgewerkt aan de hand van de werkelijke toestand van de gebouwen. Het DMJOP wordt in 2025 geactualiseerd. Het vastgoedplan geldt voor alle gemeentelijke gebouwen, dus ook die vallen onder de overige begrotingsposten. Financieel en qua maatschappelijk nut vallen die gebouwen echter onder de betreffende begrotingspost.

Onderhoud

Voor de instandhouding van de gebouwen in het kernareaal wordt planmatig onderhoud uitgevoerd op basis van het DMJOP. Hierin zijn de gemeentelijke sportaccommodaties die onder het kernareaal vallen en niet verzelfstandigd of geprivatiseerd zijn ook meegenomen. Totaal is gemiddeld per jaar ongeveer € 240.000 nodig om het planmatig onderhoud uit te kunnen voeren.

Het onderhoudsniveau van de werkzaamheden dat is uitgevoerd is sober en doelmatig (gemiddeld "redelijk" conditieniveau). Dit komt in grote lijnen overeen met de conditiescore 3 conform NEN 2767, zoals dat is opgenomen in het vastgestelde beleidsdeel van het vastgoedplan 2020.

Inflatie

Om het bedrag in de reserve (voorziening) groot onderhoud op het gewenste prijspeil te houden, is zowel over de inhoud van de reserve (voorziening) als op de storting in de reserve (voorziening) een inflatiecorrectie toegepast. De inflatiecijfers worden ontleend aan de prijsindexcijfers bouwkosten nieuwbouwwoningen van het CBS.

Achterstallig onderhoud/ risico's/ maatregelen

De gebouwen in het niet-kernareaal bevatten over het algemeen uitgesteld onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan en niet onderhouden. In het door ons vastgestelde uitvoeringsplan is aangegeven binnen welke termijn deze gebouwen vervreemd dienen te worden.

Renovaties en nieuwbouw

In het uitvoeringsplan vastgoed staan de gemeentelijke gebouwen die voor nieuwbouw of renovatie in aanmerking komen opgenomen.

Schoolgebouwen

De gemeente heeft een zorgplicht als het gaat om renovatie, nieuwbouw en uitbreiding. Voor de gemeente Renkum zijn de onderwijsgebouwen in het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) geregeld, dat in september 2021 is vastgesteld.

Gemeentehuis en gemeentewerf

Maart 2023 heeft uw raad besloten om tot volledige nieuwbouw voor de gemeentewerf te gaan. Voor de verdere planuitwerking is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Voor het gemeentehuis is de raad in april 2024 een voorstel aangeboden.

Voorziening en reserve gemeentelijke gebouwen

De voorziening wordt gebruikt voor de uitvoering van het vastgestelde DMJOP.

Naast het DMJOP staan de volgende middelen nog ter beschikking die deels worden ingezet voor de toekomstige huisvesting van de gemeente (gemeentehuis en gemeentewerf):

- Reserve onderhoud gebouwen
- Jaarlijkse storting reserve onderhoud gebouwen
- Reserve voorziening gebouwen
- Restant jaarlijkse storting reserve voorziening gebouwen

Overige bouwwerken

Alle kunstwerken en (martiale) monumenten zijn geïnventariseerd en in GBI verwerkt.

Gronden

Beheer van gronden gemeente Renkum gebeurt op verschillende wijzen: verhuur, pacht, erfpacht en opstal. Wanneer duidelijk is dat de gemeente de grond zelf niet nodig heeft, nu of op termijn, wordt deze verkocht.

Wat gaan we in 2025 doen?

Uitwerking geven aan uitvoeringsplan vastgoed

In het uitvoeringsplan is een faseringsplan opgenomen. Voor 2025 staan de volgende activiteiten opgenomen ten behoeven van het kernareaal, voor zover deze nog niet benoemd staan in deze paragraaf:

- Verder opstellen routekaart verduurzaming vastgoed
- Optimaliseren exploitatie vastgoed
- Planuitwerking gemeentelijke huisvesting (gemeentehuis en gemeentewerf) op basis van raadsbesluit (zie ook hierna)

Daarnaast wordt er gewerkt aan:

- Haalbaarheid privatiseren verschillende gebouwen/ sportparken
- Uitvoeren noodzakelijk onderhoud gemeentehuis en gemeentewerf

Voor het niet kernareaal wordt gekeken of deze panden kunnen worden afgestoten. Deze panden vormen wel een risico omdat ze deels verhuurd of gebruikt worden, maar niet onderhouden. Dit is als risico opgenomen.

Onderhoud

Conform het DMJOP wordt onderhoud uitgevoerd aan het kernareaal. Vanwege diverse projecten die in eigen beheer zijn uitgevoerd, is er minder aan onderhoud uitgevoerd dan gepland. Dit wordt de komende drie jaar weer op het gewenste niveau gebracht. Het DMJOP wordt in 2025 geactualiseerd.

Renovaties en nieuwbouw

Schoolgebouwen

In de periode 2025-2027 staan de volgende scholen als volgt aangemerkt:

- Renovatie Paasberg Oosterbeek (oud deel)
- Renovatie Prinses Beatrix Renkum
- Instandhouding Prinses Beatrix Wolfheze (in plaats van renovatie)
- Nieuwbouw Leerdeel Doorwerth: start realisatiefase (oplevering medio 2026)

Gemeentehuis en gemeentewerf

De geplande noodzakelijk (achterstallig) onderhoud (herstelwerkzaamheden) voor 2025 wordt conform het jarenplan (tot en met 2026) uitgevoerd. Dit om de bedrijfsvoering niet in gevaar te brengen. Verder wordt er uitwerking gegeven aan het raadsbesluit (aangenomen motie, april 2024) ten aanzien van het gemeentehuis en een nieuw voorstel aan uw raad aangeboden. Voort de gemeentewerf wordt gewerkt aan verdere planuitwerking.

Gronden

In 2025 gaan we verder met de huidige vorm van beheer en wordt bij vrijkomende gronden beoordeeld of ze afgestoten kunnen worden.

4. Financiering

Inleiding

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is vastgesteld hoe decentrale overheden om moeten gaan met hun financierings- of treasuryfunctie. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's".

De gemeente Renkum heeft de kaders voor het financieringsbeleid vastgelegd in de "Financiële verordening gemeente Renkum". In de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening komen de specifieke voornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van financiering aan de orde.

In deze financieringsparagraaf gaan we in op de uitvoering van het treasurybeleid in 2025. Daarbij zijn allereerst de algemene ontwikkelingen die de financieringsfunctie beïnvloeden weergegeven. Vervolgens wordt kort ingegaan op het treasurybeheer in 2025. Tot slot komt het rentebeleid aan de orde.

Ontwikkelingen

Eén van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden is de renteontwikkeling. We kijken daarbij naar de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg begin 2024 3,9 %. In september 2024 is dat rond de 3,5 %. De 10-jaarsrente noteerde begin 2024 2,5 %. Per 1 september ligt deze rente eveneens op 2,5 %.

Gezien onze liquiditeitspositie, gaan we er in de meerjarenbegroting vanuit dat het in 2024 en 2025 niet nodig zal zijn om financiering aan te trekken. Daardoor kunnen we het rentepercentage voor de toerekening van rentekosten aan investeringen voorlopig handhaven op 2,00%. Wanneer we in 2026 vreemd vermogen moeten aantrekken, kan dat leiden tot een stijging van de rekenrente.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten. Daarnaast willen we renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor is het nodig maatregelen te treffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Risicobeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2025 tot en met 2028 de toetsing aan de kasgeldlimiet plaats. Op basis van de huidige leningenportefeuille is het noodzakelijk om extra langlopende financiering aan te trekken vanaf 2026. De financieringsbehoefte bedraagt circa € 17 miljoen voor 2026 en € 41 miljoen voor 2027 en 2028. Wanneer we overgaan tot het aantrekken van deze langlopende financiering, voldoen we aan de kasgeldlimiet.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028
Netto vlottende schuld				
Vlottende schulden	5.707	9.092	9.423	9.735
Vlottende middelen				
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	5.707	9.092	9.423	9.735
Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	117.264	106.966	110.863	114.533
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	9.967	9.092	9.423	9.735
Ruimte onder kasgeldlimiet	4.260	0	0	0

Tabel A Kasgeldlimiet

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat we maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2025 tot en met 2028 is weergegeven in tabel B. De raming is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028
(1) Rentehervormingen	0	0	0	0
(2) Herfinanciering		1.693	1.706	
(3) Renterisico (1+2)	0	1.693	1.706	0
(4) Renterisiconorm	23.453	21.393	22.173	22.907
(5) Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	23.453	19.700	20.467	22.907
Berekening renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal	117.264	106.966	110.863	114.533
(4b) Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Minimum bedrag	2.500	2.500	2.500	2.500
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	23.453	21.393	22.173	22.907

Tabel B Renterisiconorm

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 31-12-2023
Gemeenten/provincies	zonder	
Overheidsbanken	zonder	
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	3.944
Overige toegestane instellingen	met en zonder	1.870
Totaal		5.814

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Gemeentefinanciering

Financiering

De leningenportefeuille per 31 december 2024 is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2024 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2024	Restant 31-12- 2024
40.109.666	5.000	2015	2025	0,56 %	500	500
Lening optisport	728	2015	2029	4,96 %	52	260
Lening prv Noord Brabant	8.000	2018	2038	1,35 %	400	5.600
40113864	10.000	2020	2040	0,53 %	500	8.000
Totaal					1.452	14.360
Projectlening Mfc Doelum	5.830	2014	2034	2,87 %	268	3.884
Projectlening Mfc Doelum	9.370	2014	2054	3,22 %	147	8.311
Projectlening scholen Renkum	5.200	2018	2058	1,577%	130	4.420
Projectlening scholen Renkum	300	2018	2038	1,29 %	15	210
Projectlening school Doorwerth	6.200	2022	2062	1,29 %	155	5.890
Totaal projectfinanciering					716	22.715
Totaal					3.607	37.075

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2024	15.812	0,93 %
Nieuwe leningen		
Reguliere aflossingen	1.452	0,93 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2023	14.360	0,93 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille (excl. projectleningen)

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand per 31-12-2023	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	928	2620 %
Leningen	4.866	1,7 %
Totaal	5.814	5,6 %

Tabel F Uitgezette gelden

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. Door de invoering van het Schatkistbankieren moeten wij overtollige middelen overboeken naar de schatkist. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt gebruik gemaakt van diverse financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal twee instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering wordt ook voor korte termijn financiering de tarieven van een tweetal instellingen met elkaar vergeleken.

Sinds de invoering van het schatkistbankieren moeten (tijdelijke) overtollige middelen worden gestort in de schatkist van het rijk.

5. Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf worden het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die we hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering hangen nauw samen met de in het programma Organisatie genoemde voornemens.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet is het verplicht dat alle gemeenten beschikken over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (jan. 2021);
- art. 213: de controleverordening (jan. 2021);
- art. 213a: de verordening over doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (jan. 2021).

Met deze verordeningen formuleert uw raad belangrijke kaders om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid te waarborgen.

Verordening over doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (audits)

Het doel van de auditonderzoeken en aanvullende auditactiviteiten is om een bijdrage te leveren aan de duurzame verbetering van de gemeentelijke processen en afstemming tussen beleid en uitvoering. De auditcyclus van de gemeente Renkum is ingericht op basis van de kwaliteitscirkel van Deming (Plan-Do-Check-Act). Hiermee ontstaat een cyclisch proces van leren en verbeteren. Hieronder informeren we u over de lopende auditactiviteiten. Het auditplan 2025 zal naar verwachting in december 2024 door ons worden vastgesteld en, in overeenstemming met de verordening art. 213a, ter kennisname naar uw raad worden gezonden. Vervolgens vindt u een overzicht van de verbeterplannen in uitvoering en tot slot het verbeterplan dat in aanmerking komt voor een lijncontrole in 2025. In de jaarrekening wordt u geïnformeerd over de resultaten.

Lopende auditactiviteiten, onderzoeksplan 2024

Auditactiviteiten	Beknopte beschrijving	Status
Afronding audit servicenormen	In de audit wordt onderzocht in hoeverre een dienstverleningsproces per Domein volgens de afspraken verloopt. We hebben aandacht voor de processtappen, voor het behalen van de vastgestelde servicenormen en voor good practices. Het doel is om het halen van servicenormen en de beheersing van de onderliggende processen te optimaliseren.	Begin maart heeft de auditor het auditrapport in het MT besproken. Het MT heeft conclusies en aanbevelingen omarmd. De gemeentesecretaris heeft besloten als sturend Mt-lid op te treden. Hij heeft een nieuwe proceseigenaar aangewezen. De proceseigenaar zal in september het verbeterplan opstellen. Tot slot zal het college via een raadsbrief de raad hierover informeren.
Procesfacilitering nieuwe verbeterplannen	De auditor verzorgt het format voor het desbetreffende verbeterplan en bewaakt de eenheid en consistentie van de verbeterplannen die door de proceseigenaren worden opgesteld n.a.v. de uitgevoerde audits.	Na accordering van het auditrapport door het MT/Mt-lid stellen producteigenaren een verbeterplan op.
Monitoring verbeterplannen	De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op alle verbeterplannen in uitvoering en is een sturingsinstrument voor het MT.	Bij de begroting en de jaarrekening wordt een rapportage ter informatie aan de raad aangeboden.
Audit inhuurproces via de inhuurbalie	Oorspronkelijk zijn enkele doelen vastgelegd en zijn afspraken met de inhuurbalie gemaakt om die doelen te realiseren. Tijd om na te gaan hoe het inhuurproces in de praktijk verloopt. <i>In hoeverre sluit de uitvoeringspraktijk aan bij de afspraken? In hoeverre zijn de doelen gerealiseerd? Welke lessen kunnen we hieruit leren om waar nodig de procesbeheersing te optimaliseren?</i>	De audit is half augustus gestart en wordt naar verwachting eind 2024 afgerond.
Onderzoeksplan interne audits 2025	Jaarlijks inventariseert de auditor onderzoeksonderwerpen. Vervolgens, samen met gemeentesecretaris en concerncontroller, screent ze deze op basis van vastgestelde criteria. Ook vindt afstemming met de accountant, rekeningcommissie, rekenkamercommissie en concerncontroller hierover plaats. Het college stelt het onderzoeksplan interne audits vast.	Het onderzoeksplan wordt voorbereid in het laatste kwartaal van het jaar en vóór 31 december 2024 vastgesteld door het college.

Verbeterplannen in uitvoering

N.a.v. de uitgevoerde audits hebben de proceseigenaren verbeterplannen opgesteld. Twee zijn in uitvoering; één is recent afgesloten:

Verbeterplan in uitvoering	Jaartal audit	Status
Procesoptimalisatie	2017	Vanuit het programma voor verbetering van de interne bedrijfsvoering wordt geïnventariseerd welke werkprocessen nog niet vastliggen. Op basis van een actieplan worden in de periode tot eind 2025 deze processen beschreven en gekoppeld aan proceseigenaren. Deze proceseigenaren hebben de verantwoordelijkheid om de processen jaarlijks te evalueren en te actualiseren. De aanbevelingen van het verbeterplan op het proceslandschap zullen hierbij meegenomen worden.
Grip op verzuim	2021	Drie maatregelen uitgevoerd, twee in uitvoering.
Algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning	2022	Verbeterplan afgesloten. In september 2024 heeft het college een actieplan t.b.v. afschaffen/vervangen AV door maatwerkvoorziening vastgesteld. Het actieplan beschrijft wat er operationeel nodig is deze optie/keuze door te voeren. Per 1 oktober 2024 worden er geen nieuwe AV-indicaties meer verstrekt. Inwoners en zorgaanbieders zijn hiervan persoonlijk op de hoogte gebracht.

Lijncontroles op afgesloten verbeterplannen

De lijncontroles vormen een onderdeel van de auditcyclus en hebben betrekking op "afgesloten" verbeterplannen. De auditor gaat na in hoeverre de geplande verbetermaatregelen daadwerkelijk zijn ingevoerd en ingebed. In 2025 zal het verbeterplan "Grip op verzuim" (het onderdeel verzuimacties door leidinggevenden) onderworpen worden aan een lijncontrole.

Organisatie en formatie

De organisatie is volop in ontwikkeling om goed in te kunnen spelen op de (toekomstige) ontwikkelingen. Onderdeel daarvan is het eigenaarschap goed te verankeren in de organisatie. Dit brengt met zich mee dat naast het reguliere werk capaciteit nodig is om deze ontwikkelingen vorm te geven - daar waar het gaat om nieuwe taken. In het bezuinigingsjaar 2024 is hier ruimschoots op ingegaan.

Organisatieontwikkeling

In afwachting van de besluitvorming over de toekomstvisie worden in het kader van organisatieontwikkeling gerichte activiteiten op het terrein van arbeidsmarkt strategie ontwikkeld en worden er verbeterlagen in het onboarden van nieuwe medewerkers doorgevoerd. Voor 2025 willen we het verlaagde ziekteverzuim in elk geval op een laag niveau houden. Daarnaast gaan we - i.o.m. de bedrijfsarts - onze aandacht richten op preventie. Om dit te bereiken zijn wij gestart met een aanbesteding voor een nieuwe arbodienstverlener. Op deze wijze willen we een nieuwe impuls geven aan onze visie op verzuim en preventie.

Om de visie van onze organisatie waar te maken moeten er diverse stappen gemaakt worden. Onze medewerkers hebben ruimte nodig om als professionals hun verantwoordelijkheden te nemen. Ook hebben ze ruimte nodig om zich te ontwikkelen. Bij voorkeur in een stimulerende werkomgeving waarbij ze ondersteund worden door gebruikersvriendelijke systemen en duidelijke rolverdeling.

Om dit te realiseren zijn de volgende HR acties uitgezet onder de paraplu van goed werkgeverschap:

- Werken bij Renkum site start 2025
- Moderniseren arbeidsvoorwaarden, nieuwe CAO april 25
- Leren en ontwikkelen, start 2025

Arbeidsmarkt en strategisch personeelsbeleid

De arbeidsmarkt blijft krap, dat voelen we in alle teams. Toch is het ons in 2024 gelukt om voor een grotendeel van de vacatures goede kandidaten te vinden. Om ook in de nabije toekomst kandidaten te blijven krijgen gaan we onze W&S strategie verder ontwikkelen, gericht op de korte en middellange termijn.

Naast het werven van nieuwe medewerkers is het ook van belang om onze huidige medewerkers te behouden. Om dat te realiseren wordt er aandacht besteed aan het binden en boeien van huidige medewerkers, hiervoor is het project leren en ontwikkelen een belangrijk onderdeel. Tot slot is in dit kader noemenswaardig dat we inmiddels volop werk maken van het in dienst nemen van medewerkers, waar tot op heden externe inhuur meer werd ingezet.

Formatie ontwikkeling

<i>x € 1.000</i>	2024	2025	2026	2027
Decentraal formatiebudget	17.587	19.712	19.160	19.020
Centraal formatiebudget	539	641	749	766
Totaal formatiebudget	18.126	20.353	19.909	19.786
Gemiddelde loonsom	81.290	86.654		
Aantal fte decentraal	216,35	227,48		

De beperkte flexibele ruimte in het formatiebudget 2024 is minimaal nodig om flexibel in te kunnen spelen op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de veranderingen ten aanzien van wijziging in werkwijze Sociaal Domein 'dorpsgericht werken'. Dit is inclusief een budget voor ziektevervangings. Het beschikbare budget voor ziektevervangings is voldoende om het structureel ziekteverzuim op te vangen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is van 5,08% in 2023 nagenoeg gelijk gebleven op 5,35% over de periode januari tot en met juli 2024. We blijven veel aandacht besteden aan het verzuim, maar de focus ligt daarnaast nu ook op preventie van verzuim. De verzuimcoach blijft ondersteunend aan de leidinggevenden met informatie en advies.

Om preventie en voorkomen van verzuim verder door te ontwikkelen is besloten per 1 januari 2025 te stoppen met de huidige Arbodienstverlener, Arbo Unie. Er loopt momenteel een onderhandse aanbesteding om een nieuwe arbodienstverleningsovereenkomst af te sluiten.

Omdat de werkgever in verband met de privacywetgeving geen inzage heeft in de aard van het ziekteverzuim en omdat de organisatie relatief klein is, zijn er geen verantwoorde conclusies te trekken over het ziekteverzuimpercentage. Wel stellen we vast dat het ziekteverzuim vanaf 2023 flink is gaan dalen. Maar het mag altijd minder.

Ziekteduur	2019	2020	2021	2022	2023	2024 tm juli
1-7 dagen	0,74	0,50	0,44	0,57	0,66	0,59
8-42 dagen	0,58	0,72	0,58	1,88	0,60	0,47
43-365 dagen	3,20	5,09	3,28	3,39	1,80	2,91
366-730 dagen	1,68	1,49	2,43	0,88	1,06	0,91
twee jaar	1,05	1,09	0,77	1,84	0,96	0,46
Totaal	7,25	8,89	7,5	8,56	5,08	5,35

ICT en informatiebeheer

De gemeente is onderdeel van de huidige informatiemaatschappij. Hiervoor wordt de digitale dienstverlening ontwikkeld en moet worden voldaan aan (Europese) wetgeving op het gebied van digitale zaken. Hiervoor is van belang dat de informatiehuishouding van de gemeente op orde is. Alleen dan kan worden voldaan aan de eisen voor een transparante en toegankelijke overheid.

Om invulling te geven aan deze uitdaging werkt de gemeente Renkum samen met (keten)partners en collega gemeenten. Vanuit deze samenwerking wordt een collectief opdrachtgeverschap georganiseerd richting De Connectie. De lange termijn plannen worden afgestemd in een regionale harmonisatie agenda.

Door te werken vanuit, regionaal afgestemd, informatiebeveiligingsbeleid en privacybeleid blijft de informatievoorziening beschikbaar, toegankelijk en betrouwbaar. Er wordt op een verantwoorde manier omgegaan met (persoons-)gegevens zodat de privacy van inwoners gewaarborgd wordt.

Inwoners hebben hoge verwachtingen van onze digitale dienstverlening als gemeente. Ze vertrouwen daarbij op een veilige en efficiënte interactie met de gemeente. Als gemeente beschikken we bovendien niet alleen over persoonsgegevens van inwoners, maar ook over andere gevoelige informatie. De digitalisering gaat in sneltreinvaart. Het is daarbij noodzakelijk dat de gemeente deze ontwikkelingen in de digitalisering opvolgt en daarop handelen. Met het oog op de toenemende dreigingen van buitenaf, zetten we ons daarom in om persoonsgegevens en andere informatie op een veilige en verantwoorde manier te beheren. We handelen daarbij in overeenstemming met de wettelijke kaders voor informatiebeveiliging en gegevensbescherming, zoals vastgelegd in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Het vormgeven van de digitale dienstverlening wordt gefaciliteerd door te streven naar digitaal toegankelijke documenten en mogelijkheden om elektronische formulieren beschikbaar te stellen.

Rechtmatigheidsverantwoording College

Met ingang van het verslagjaar 2023 legt het college in de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid. Deze verantwoording vindt plaats op basis van een model dat is opgesteld door de commissie BBV. Daarnaast zal in de bedrijfsvoeringsparagraaf een toelichting worden gegeven op de rechtmatigheidsverantwoording.

De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt. Het eerdere afzonderlijke rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring van de accountant komt daarmee te vervallen.

De rechtmatigheidsverantwoording van het college benadrukt de verantwoordelijkheid van het college voor de rechtmatigheid. Het is vervolgens aan de Raad om de rechtmatigheidsverantwoording van het college te bediscussiëren en te beoordelen. De achterliggende gedachte bij deze wetswijziging is dat het (zelf) geven van een rechtmatigheidsverantwoording een kwaliteitsimpuls geeft voor de interne processen en beheersing. Het college moet immers kunnen steunen op een goed functionerend systeem van interne beheersing en controle, om te waarborgen dat de gemeente bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties de wet- en regelgeving naleeft. Daarnaast is de verwachting dat eerder het gesprek wordt gevoerd over wat het college gaat doen om eventuele bestaande onrechtmatigheden op te heffen of nieuwe onrechtmatigheden te voorkomen.

Het college heeft de eerste rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening 2023. Op basis van de ervaringen in 2023 zal de rechtmatigheidsverantwoording in 2024 en 2025 verder worden doorontwikkeld. Daarnaast wordt de financiële verordening geactualiseerd, zodat we een beter kader hebben waarbinnen de verantwoording plaatsvindt.

6. Verbonden partijen

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

1. Algemene informatie

Doel	Regionale samenwerking doelgroepenvervoer, aanvullend op OV
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	2015
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	18 gemeenten regio Arnhem en Nijmegen
Belang Renkum	Bij reguliere besluiten vertegenwoordigt iedere gemeente 1 stem. Het belang van Renkum is dan 5%. Er geldt een escape procedure voor bijzondere situaties. In dat geval wordt gestemd op basis van (ongewogen) inwoner aantallen. De zeggenschap van Renkum is dan 4%.
Vertegenwoordiging	wethouder Marinka Mulder, bij vervanging wethouder Joa Maouch
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	AVAN verzorgt het vraagafhankelijk vervoer en het routevervoer. In zijn vergadering van 30 januari 2018 heeft het college besloten het leerlingenvervoer nog niet onder te brengen bij AVAN.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Voor 2025 worden geen ontwikkelingen of ombuigingen met significante financiële relevantie verwacht.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Voor 2025 worden geen ontwikkelingen of ombuigingen met significante financiële relevantie verwacht.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	0	0	0	1.113.847	0
2026					
2027					
2028					

De hierboven getoonde bedragen zijn inclusief de kosten voor het vervoer zelf die door onze inwoners met indicatie worden gemaakt. De kosten die door de BVO worden gemaakt bedragen hiervan ca 15%.

Bron: MJPB 2025-2028 BVO DRAN

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

De regelingen die gebruik maken van het AVAN-systeem zijn open-einde-regelingen (Wmo, Jeugdwetvervoer). Dit betekent, dat de kosten kunnen oplopen, naarmate er meer vervoersvragen komen. De deelnemende gemeenten zijn voor hun inwoners verantwoordelijk voor de dekking van die kosten. Voor de Wmo is het risico van overschrijding op sociaal-recreatief vervoer ingeperkt, omdat we met een kilometerplafond werken. Er zijn geen aanvullende maatregelen die substantieel effect hebben.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Zie hiervoor

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking verloopt naar tevredenheid. advies is continueren van de samenwerking.

BVO De Connectie (Intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie)

1. Algemene informatie

Doel	Een belangrijke aanleiding voor de gemeente Renkum om de bedrijfsvoeringsorganisatie De Connectie op te richten is dat door het samenwerken met de gemeenten Arnhem en Rheden we onze bestuurskracht kunnen vergroten. We gaan er vanuit dat door het bundelen van de uitvoeringstaken in De Connectie we (voorlopig) een zelfstandige gemeente kunnen blijven. De Connectie vermindert namelijk onze kwetsbaarheid op bedrijfsvoeringsgebied. Ook vergroot De Connectie de kansen voor medewerkers van de drie gemeenten, omdat zij bij de bedrijfsvoeringsorganisatie meer doorgroeimogelijkheden hebben.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	1 maart 2016
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum en Rheden.
Belang Renkum	<ul style="list-style-type: none">• De portefeuillehouders bedrijfsvoering van de drie gemeenten vormen het bestuur van De Connectie. De leden van het bestuur hebben ieder één stem. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen, met uitzondering van een aantal specifiek in de gemeenschappelijke regeling genoemde situaties.• Het financiële aandeel van de gemeente Renkum bedraagt (op basis van de meerjarenprogrammabegroting) 10,92%.
Vertegenwoordiging	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente Renkum in het bestuur van de Connectie.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	De Connectie voert voor ons de uitvoeringstaken behorende bij ICT, inkoop & aanbesteding, facilitaire zaken & frontoffice, documentaire informatievoorziening, personeels- & salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties en secretariaat uit.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De belangrijkste voorwaarde voor het financiële succes van De Connectie is het harmoniseren van processen, het standaardiseren van producten en werkwijzen en verregaande digitalisering.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

De ontwikkeling naar outputfinanciering en -bekostiging draagt bij aan het inzicht in, en het sturen op afnamevolumes door gemeenten en hiermee op het kostenniveau van de bedrijfsvoering. Met het oog op toekomstige ontwikkelingen (zoals die op het gebied van technologie, wet- en regelgeving ten aanzien van de informatievoorziening, informatieveiligheid en privacy) en de kosten die deze ontwikkelingen met zich meebrengen, wordt onderzocht hoe de samenwerking in de toekomst nog beter kan aansluiten bij de behoeften op het gebied van bedrijfsvoering.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	1.850.000	1.780.000	21.000	5.509.000	0
2026	2.304.000	690.000	21.000	5.485.000	0
2027	2.758.000		21.000	5.464.000	0
2028	3.211.000		21.000	5.464.000	0

De meerjarencijfers zijn afkomstig uit de Meerjarenprogrammabegroting 2025-2028.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Binnen de Connectie vindt periodiek een inventarisatie plaats van de risico's die zich kunnen voordoen. De Connectie heeft zeer beperkt beschikking over eigen weerstandscapaciteit. Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen, worden de gemeenten hiervoor aangesproken. De laatste risico-inventarisatie binnen De Connectie is uitgevoerd voor de Meerjarenbegroting 2024-2027. De geïnterpreteerde risico's tellen op tot een risicoscore van € 5.375.000.

Daarnaast werkt De Connectie aan een systeem voor outputsturing en -verrekening. Deze nieuwe bekostigingssystematiek kan een herverdeling van de bijdragen van de drie gemeenten tot gevolg hebben.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Het afgelopen jaar heeft De Connectie belangrijke stappen gezet ten aanzien van de invulling van het risicomanagement. Zo heeft er een uitgebreide risico-inventarisatie plaatsgevonden. Waar nodig zijn aanvullende beheersmaatregelen genomen. De komende jaren gaat De Connectie verder met het door ontwikkelen van het risicomanagement door te investeren in het risicobewustzijn binnen de organisatie en het cyclisch en systematisch borgen van het risicomanagement.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

We adviseren om de samenwerking te continueren.

Euregio Rijn-Waal

1. Algemene informatie

Doel	<p>De Euregio Rijn-Waal heeft als doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.</p> <p>Doordat we onderdeel zijn van de Euregio besluiten we mee over en participeren we actief in grensoverschrijdende projecten die in de Euregio worden uitgevoerd. We dragen daarmee bij aan de versterking van de regionale economie en (economische) infrastructuur. Ook onderstrepen we het belang van de Europese eenwording en vergroten we het bewustzijn daarover.</p>
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010.
Vestigingsplaats	Kleve
Deelnemende partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas.
Belang Renkum	Renkum heeft 3 stemmen in de Euregioraad.
Vertegenwoordiging	Burgemeester Agnes Schaap lid van het dagelijks bestuur van de Euregioraad en voorzitter van de Commissie voor financiën en projecten. Twee raadsleden en de burgemeester vertegenwoordigen Renkum in de Euregioraad.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	In de Regio Rijn-Waal is grensoverschrijdende samenwerking vanzelfsprekend. Er zijn nieuwe, duurzame sociaaleconomische grensallianties gelegd (ook cross-over) waarin overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld informatie uitwisselen en nauw samenwerken. Deze organisaties weten elkaar in alle sectoren grensoverschrijdend te vinden. Zij profiteren van elkaars kennis en netwerken en beantwoorden samen de vraagstukken van de toekomst.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

N.v.t.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

In 2024 heeft een indexatie plaatsgevonden van 3,35%. Voor 2025 vindt geen nieuwe indexatie plaats.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025				8.320	0
2026				8.320	0
2027					
2028					

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De Euregioraad besluit over de begroting van de Euregio Rijn-Waal. We ontvangen jaarlijks de jaarverslagen van de Euregio.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Met ons lidmaatschap van de Euregio kunnen we gebruik maken van subsidiemogelijkheden waarmee we onze doelen beter kunnen realiseren. We hebben de afgelopen jaren direct geprofiteerd en profiteren nog steeds van de Euregionale samenwerking in de vorm van projecten gesubsidieerd via de Euregio.

De Euregio draagt verder bij aan diensten waar inwoners, bedrijven, organisaties en (kennis)instellingen uit onze gemeente rechtstreeks zelf gebruik van kunnen maken. Denk hierbij aan het GrensInfoPunt in Kleve waar grenspendelaars en werkgevers worden geholpen; leerlingen uit Renkum die op scholen en ROC's in de regio zitten die samenwerken om het aanbod aan buurtaal- en buurcultuuronderwijs in de Euregio te versterken; en ziekenhuizen, zorginstellingen en patiënten die profiteren van de verbetering van de gezondheidszorg in de grensregio dankzij de samenwerking in het Euregionaal Forum Grensoverschrijdende Gezondheidszorg.

Gelders Archief

1. Algemene informatie

Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland
Belang Renkum	Renkum heeft één stem in het algemeen bestuur
Vertegenwoordiging	Burgemeester A. Schaap vertegenwoordigd behalve Renkum ook de gemeenten Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last die uit dezelfde personen bestaat.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	<p>Het Gelders Archief is een betrouwbare partner voor het beheren van de collecties (zowel fysiek als digitaal) van en voor zijn publieke en particuliere relaties. Door optimalisering van de toegankelijkheid van de collecties, draagt het bij aan een transparante overheid en aan kennisverspreiding over het verleden van Gelderland.</p> <p>Het Gelders Archief beheert archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. Het Gelders Archief fungeert als inspecteur van onze archieven en controleert of wij op de juiste wijze met documenten (fysiek en digitaal) omgaan en of de bewaaromstandigheden (fysieke archief kelder en digitale opslag) goed zijn.</p>

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Door de voortgaande digitalisering van processen en daaruit voortkomende digitale documenten komt de noodzaak tot digitale bewaring ook steeds dichterbij. Het Gelders Archief zal samen met de deelnemers en De Connectie onderzoeken hoe vormgegeven kan worden aan de digitale bewaring.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Door de economische situatie is het mogelijk dat bezuinigingen van de rijksoverheid of deelnemende gemeenten van invloed zijn op de financiële situatie.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	402.027	15.974.717	0	205.424	0
2026	402.027	15.486.968		205.424	
2027	402.027	14.977.854		207.478	
2028	402.027	14.476.442		209.553	

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Het Gelders Archief boekt een positief resultaat op basis van de structurele lumpsum en inkomsten (uit projecten). Er wordt gewerkt aan de opbouw van het weerstandsvermogen. Dit vermogen bedraagt per 1 januari 2024 € 402.027.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Om tegenvallers op te kunnen vangen heeft het Gelders Archief in de vorm van een algemene reserve (ca. 5% van de deelnemersbijdragen) weerstandsvermogen. In de statuten is vastgelegd dat deze reserve in enig jaar niet hoger mag zijn dan 10%.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

Het Gelders Archief is belast met een deel van de beheerstaken. Eén van de belangrijkste taken is het beheren van de blijvend te bewaren archiefbescheiden in de door het Gelders Archief aangewezen archiefbewaarplaats(en). Daarnaast heeft het Gelders Archief een toezichthoudende en adviserende rol ten aanzien van de overige (vernietigbare) archiefbescheiden. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de archivaris (de directeur van het Gelders Archief). De archivaris houdt als het ware toezicht op het dagelijks (archief)beheer door De Connectie. De archivaris voert daartoe jaarlijks controles uit op belangrijke archiefonderdelen en rapporteert hierover.

Advies: samenwerking continueren

Sociaal domein centraal Gelderland (MGR)

1. Algemene informatie

Doel	Samenwerking en samenhang binnen het sociaal domein op uitvoerend niveau bereiken op inkoop Wmo2015, JW en Participatie, op onderwijs leerplicht, op werkparticipatie binnen de regio Centraal Gelderland.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	2017
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Belang Renkum	Op basis van inwonersaantal (Renkum 7%)
Vertegenwoordiging	Wethouder Marinka Mulder, bij vervanging wethouder Joa Maouche
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Gemeente Renkum is aangesloten op Onderwijs en Inkoop, alsmede de ondersteunende modules voor beheer en regionaal samenwerken (facilitering). Inkoop Zorg is verantwoordelijk voor de inkoop van producten binnen het sociaal domein voor Wmo2015, JW en Participatie (arbeidsmatige dagbesteding). Onderwijs is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle leerplichttaken.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Voor 2025 worden op dit moment geen ontwikkelingen of ombuigingen voorbereid die een significante financiële relevantie hebben.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Er zijn geen ontwikkelingen of ombuigingen verwacht die een significante financiële relevantie hebben.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	716	1.922	0	435	0
2026	681	1.846	0		
2027	666	7.773			
2028	643	1.705			

Bron: MGR sociaal domein Centraal Gelderland, Begroting 2025.

De gemeente Renkum participeert niet in alle modules. De meerjarenbegroting van de MGR is wel inclusief alle modules (inclusief beheer). Die zijn niet apart te berekenen.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

De kosten voor de module inkoop worden gevormd door de uitvoering van de inkoop, onderwijs en een relatief deel van de overhead (naar rato verdeeld over de modules). Wijzigingen worden via de bestuurscommissies voorgesteld aan het algemeen bestuur en via de begroting doorgevoerd nadat deze zijn voorgelegd voor een zienswijze aan de raden. De vaststelling is op basis van 3/4 stemmen.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De kosten die zijn gemoeid met de MGR betreffen die van de uitvoering van de opdracht. Er zijn geen middelen voor het volume van de inkoop zorg die naar de MGR vloeien. Via het DB, AB en de BC's en op basis van de Wgr heeft het bestuur invloed op uitvoering en begroting.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking is functioneel. De risico's zijn door de wijze waarop de kostenverdeling is georganiseerd op basis van toerekening de kosten aan de modules van deelname laag. De samenwerking is met name van belang in het kader de Norm voor Opdrachtgeverschap (opdracht vanuit het rijk) waaruit de verplichting voortkomt tot regionale samenwerking onder andere gericht het terugdringen van bureaucratie op het gebied van inkoop SD voor de aanbieders. Advies: continueren.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

1. Algemene informatie

Doel	Uitvoering van de VTH taken bouw en milieu en het juridische deel van de APV taken.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	12 november 2012
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	de Provincie Gelderland en de volgende gemeenten: Zevenaar, Westervoort, Duiven, Rheden, Rozendaal, Doesburg, Overbetuwe, Lingewaard, Arnhem, Renkum
Belang Renkum	12 van de 102 stemmen
Vertegenwoordiging	Wethouder Joa Maouche is voorzitter van het DB en het AB, ambtelijk vertegenwoordigd in het partneroverleg.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Onder andere het verlenen van bouw- en milieuvergunningen, het uitvoeren van bouw- en milieutoezicht, bezwaar- en beroepszaken en het uitvoeren van projecten zoals bijvoorbeeld het project energiebesparing.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

In 2024 treden de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking. Als gevolg daarvan zal er een overheveling van het bevoegd gezag voor de bodemtaken van provincie naar gemeenten plaatsvinden. Uit een eerste onderzoek blijkt dat de invoering van de Wkb ons ongeveer €50.000 extra kost. Eind dit jaar zal dit geëvalueerd worden.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	nog niet bekend	nog niet bekend	0	1.675.050	-
2026	nog niet bekend	nog niet bekend	0	nog niet bekend	-
2027					
2028					

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

N.v.t.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

N.v.t.

BNG Bank

1. Algemene informatie

Doel	De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is de 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.
Rechtsvorm	NV
Datum oprichting	1914
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen
Belang Renkum	0,16 % (89.739 van totaal 55.690.720 aandelen)
Vertegenwoordiging	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	<p>BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.</p> <p>Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkteerrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.</p> <p>De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).</p>

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Gedurende het begrotingsjaar verwachten wij geen veranderingen in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.) Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt, zien wij ons aandelenbezit in BNG Bank als een duurzame belegging.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 254 miljoen (2022: EUR 300 miljoen). In lijn met het staande beleid heeft BNG Bank 50% van de nettowinst uitgekeerd, gecorrigeerd voor de uitkering op het additioneel Tier1-kapitaal. Dit komt neer op een dividenduitkering van EUR 120 miljoen, EUR 2,16 per aandeel. Voor Renkum komt dat neer op € 193.800 (2022: 224.300). Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst voor komende jaren. Vanwege het moment waarop de dividenduitkering plaatsvindt, wordt deze verwerkt in het jaar van ontvangst.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025					
2026					
2027					
2028					

De BNG is een naamloze vennootschap en publiceert geen begroting. Daarom zijn bovenstaande gegevens niet bekend.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit.

Het door BNG Bank uitgegeven schuldpapier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

BNG keert jaarlijks een behoorlijk dividend uit. Er is geen reden de aandelen te verkopen.

Advies: aandeelhouderschap continueren.

Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

1. Algemene informatie

Doel	<ul style="list-style-type: none">• Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afvalaanbiedstation• Onderhouden en schoonhouden (deels) van de openbare ruimte
Rechtsvorm	NV
Datum oprichting	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001
Vestigingsplaats	Ede
Deelnemende partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede, Renswoude, Scherpenzeel en Veenendaal
Belang Renkum	Renkum heeft samen met Wageningen, Ede en Veenendaal drie stemmen in de AvA. Renswoude en Scherpenzeel hebben één stem.
Vertegenwoordiging	Wethouder Marinka Mulder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	Opdrachtgevende gemeenten, bedrijven en particulieren ontzorgen op het gebied van afval en reinigen en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner De ACV houdt zich met uitvoeringszaken bezig. Afstemming tussen afvalbeleid en –uitvoering is geborgd in het periodieke overleg tussen ACV en gemeente, zowel ambtelijk als bestuurlijk

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

Renkum heeft in het Afvalbeleidsplan 2021 de ambitie uitgesproken om in 2023 toe te werken naar maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. Voor het jaar 2025 wordt zelfs gemikt op maximaal 80 kg restafval per jaar. Op de langere termijn volgt Renkum de landelijke doelstelling om in 2050 geheel afvalloos te zijn. Deze doelstelling past in wat wordt genoemd de 'circulaire economie', die erop is gericht zoveel mogelijk 'afvalstoffen' als grondstof weer in te zetten.

In het Afvalbeleidsplan 2021 is met een pakket aan maatregelen, verwoord in het Uitvoeringsprogramma 2021-2025, aangegeven op welke manier Renkum toewerkt naar minder afval. Uitgangspunt hierbij is dat de investeringen moeten leiden tot een kostenreductie. Een voorbeeld hiervan is de invoering van een klike voor pmd in combinatie met een twee- of driewekelijkse inzamelfrequentie. Deze maatregel levert een besparing op waarvan andere deelprojecten uit het uitvoeringsprogramma gefinancierd kunnen worden. Overigens wordt de pmd-klike pas ingevoerd zodra de aangepaste regelgeving de huidige manier van inzamelen met zakken, financieel onverantwoord maakt. Een ander voorbeeld is dat met het uitbreiden van de scheidingsmogelijkheden bij hoogbouwlocaties minder restafval naar de verbrandingsoven gaat. Hierdoor hoeft minder afval als restafval afgevoerd te worden wat leidt tot een besparing op de verwerkingskosten.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Uitgangspunten voor de operationele begroting worden jaarlijks afgestemd met de opdrachtgever, gevolgd door een financiële vertaling. Daarbij worden tarieven geïndexeerd conform de afspraken, terwijl verwerkingstarieven jaarlijks worden beoordeeld. Naar verwachting zullen in 2025 buiten indexatie en de verwerkingskosten slechts beperkte aanpassingen plaatsvinden in de opdrachten vanuit gemeente Renkum.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	17.476.000	20.100.000	1.250.000	3.600.000	20.996
2026	18.545.000	20.100.000	1.250.000	3.600.000	20.996
2027	19.614.000	20.100.000	1.250.000	3.600.000	20.996
2028	20.683.000	20.100.000	1.250.000	3.600.000	20.996

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Met de toetreding van Scherpenzeel in 2024 heeft er, naast de uitgifte van 197.003 nieuwe aandelen, ook een herverdeling van de aandelen plaatsgevonden. Hierdoor is het aantal Renkumse aandelen in ACV verlaagd met 24.622 stuks waardoor het totaal aantal Renkumse aandelen nu 699.862 stuks is (het totaal aantal aandelen ACV bedraagt 6.043.006 stuks). Het belang van Renkum in ACV is na de toetreding van Scherpenzeel verlaagd van 12,4% naar 11,58%.

Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend, zijnde 3% over het aandelenkapitaal.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De aandeelhoudende gemeenten hebben periodiek overleg met de bestuurder van de ACV. In dit overleg worden de begrotingen, jaarstukken etc. besproken. De portefeuillehouder wordt met de adviezen van de financiële consultants/ controllers gevoed.

De Raad van Commissarissen is door de aandeelhouders aangesteld als toezichthouder en heeft periodiek overleg met de bestuurder van ACV. Daarnaast zijn de opdrachtgevende wethouders periodiek in overleg met de bestuurder van ACV. Ook vindt er twee keer per jaar een overleg plaats met de commissaris.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

ACV is een goed functionerend en renderend bedrijf, getuige het jaarlijkse positieve bedrijfsresultaat. Geadviseerd wordt om het aandeelhouderschap te continueren.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

1. Algemene informatie

Doel	Behartiging van de belangen en uitvoering van de hieraan verbonden taken op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	3 maart 2011 (gewijzigd bij raadsbesluit nr 9)
Vestigingsplaats	Arnhem
Deelnemende partijen	gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Belang Renkum	Renkum heeft in het AB één stem, net als de andere deelnemers. Besluiten betreffende de begrotingen en de jaarrekeningen worden genomen op basis van gewogen stemrecht.
Vertegenwoordiging	Burgemeester en wethouder Marinka Mulder hebben zitting in Algemeen bestuur (= regionaal college hulpverlening). De bestuurscommissies veiligheid en gezondheid (BOVT en BOPG) kennen grotendeels dezelfde samenstelling als het AB. De burgemeester en de portefeuillehouder zijn in hun kwaliteit van leden van het algemeen bestuur ook lid van deze bestuurscommissies.
Wat doet de verbonden partij voor Renkum	<p>Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) is de wettelijk aangewezen organisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid (GGD) en rampen.</p> <p>VGGM zorgt voor de gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden wat betreft het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen, beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen, het organiseren en coördineren van ambulance-hulpverlening, het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen, het bevorderen van de totstandkoming van collectieve preventie (volksgezondheid) en de continuïteit daarvan, de afstemming tussen preventieve en curatieve gezondheidszorg, de uitvoering van collectieve preventie betreffende infectieziekten en ter zake van de gezondheidsrisico's voor jeugdigen.</p>

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De veranderingen in het kader van toekomstbestendige gezondheidszorg die in 2024 zijn ingezet en incidenteel bekostigd, zijn nu structureel doorgevoerd.

Op het gebied van bedrijfsvoering wordt doorgewerkt aan versteviging de organisatie. Onder andere doordat bedrijfsvoering in het verleden niet meegroeide met de groei in taken van de VGGM en als gevolg van nieuwe eisen aan de organisatie door digitale ontwikkelingen is deze versteviging noodzakelijk.

Voor de brandweer leidt de invoering van de omgevingswet tot een taakaanpassing voor de brandweer op het gebied van brandpreventie.

Op het gebied van crisisbeheersing wordt naar aanleiding van de 'versterking van crisisbeheersing', in opdracht van het ministerie van J&V, de van voorbereiding op crises verstevigd en wordt de inzet bij langdurige crises gewaarborgd.

Als gevolg van de impact die het 'ravijnjaar' op de begroting van het merendeel van de gemeenten in de veiligheidsregio heeft is met VGGM overeengekomen dat zij een taakstelling van 2% opnemen in de begroting nemen. De invulling van deze taakstelling is nog niet bekend.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

Vanuit de GGD zijn voor 2024 incidenteel extra middelen geraamd.

De ontwikkeling bedrijfsvoering is voor de komende 4 jaar in de begroting 2024-202027 meegenomen.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	6.302	20.573	0	3.717	0
2026	6.077	20.558	0	3.740	0
2027	5.529	20.529	0	3.768	0
2028	5.514	20.514	0	3.768	0

bron: ontwerpbegroting 2025 VGGM (bedragen * € 1.000).

exclusief de subsidie die aan de stichting Veilig Thuis wordt toegekend.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobeperkende

Een groot deel van de bijdrage aan VGGM wordt bepaald door de inwonersbijdrage. Afgesproken is dat de VGGM de inwonersbijdrage incidenteel mag verhogen als het weerstandsvermogen van de VGGM onvoldoende hoog is.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

De opsomming van beleidsmatige ontwikkelingen is onderverdeeld in twee onderdelen, te weten: wettelijke ontwikkelingen en branche ontwikkelingen. VGGM wil de verschillende kansen en risico's voor gemeenten in beeld brengen om hen zo in staat te stellen hun verantwoordelijkheden te kunnen nemen. De beleidsmedewerkers van de betrokken gemeenten trekken in adviserende zin gezamenlijk op. De beleidsadviseurs veiligheid en de directeur brandweer van de VGGM voeren periodiek overleg. Advies t.a.v. de begroting van de VGGM wordt voorbereid door z.g.n. 'kopgroep', de financiële experts van de grote gemeenten.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De samenwerking in de veiligheidsregio is bij wet opgelegd (derhalve is uittreden geen overweging). De beleidsdoelen moeten op efficiënte (kosteneffectieve) wijze worden gehaald. De ambtelijke advisering is daarop ingesteld.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

1. Algemene informatie

Doel	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is opgericht met het doel om slagkracht te organiseren voor de grote opgaven die op de regio afkomen en om te komen tot een transparante en democratisch gelegitimeerde regionale besluitvorming. De samenwerking in de Groene Metropoolregio is opgabegericht. De regionale opgaven - de Verbonden Regio, Productieve Regio, Circulaire Regio, Ontspannen Regio en Groene Groeiregio - zijn gericht op het bereikbaar houden van de regio; het duurzaam, energieneutraal en circulair maken van de regio; en het zorgen voor het behoud van de leefomgeving en de ontspannen leefkwaliteit in de regio.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Datum oprichting	1 januari 2021
Vestigingsplaats	Elst
Deelnemende partijen	17 gemeenten: Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Westervoort, Wijchen en Zevenaar. Per 1 januari 2025 is de Gemeente Montferland uit de Groene Metropoolregio getreden.
Belang Renkum	<ul style="list-style-type: none">• Het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio bestaat uit 18 leden; iedere gemeente vaardigt een collegelid af. De afgevaardigden hebben een stemverhouding naar rato van het inwonertal van de gemeente. Renkum heeft twee stemmen in het algemeen bestuur. Voor de begroting van het regiobureau (de inwonerbijdrage) is de stemverhouding: de meerderheid van stemmen onder de voorwaarde dat die de meerderheid van de inwoners vertegenwoordigen.• Uitgangspunt van de samenwerking in de Groene Metropoolregio is dat deze opgabegericht is: de regiogemeenten stellen concrete regionale opgaven in een jaarlijks programma vast. Iedere gemeente kan daarbij intekenen op één of meerdere regionale opgaven. We kunnen als Renkum zelf besluiten of we met een opgave willen meedoen, en daarvoor budget en capaciteit beschikbaar stellen.
Vertegenwoordiging	Burgemeester Agnes Schaap vertegenwoordigt Renkum in het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio. Tevens is zij bestuurlijk opdrachtgever van de regionale opgave de Ontspannen Regio. Wethouder Joa Maouche is lid van het bestuurlijk opgaveteam van de regionale opgave de Circulaire Regio. Raadsleden Dorien Firet en Oswald Velthuisen vertegenwoordigen Renkum in de Regioagendacommissie (RAC) van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Wat doet de verbonden partij voor Renkum

We moeten als gemeente in staat zijn om ons aan te passen aan een steeds veranderende omgeving en kunnen aansluiten op de wensen en initiatieven uit onze samenleving. Om wendbaar te zijn moeten we samenwerken waar dat helpt. We kunnen als individuele gemeente grotere uitdagingen/ opgaven niet alleen aan en daarom moeten we samenwerken met de andere overheden in de Groene Metropoolregio.

2. Beleidsontwikkelingen en beleidsombuigingen met significante financiële relevantie

De Groene Metropoolregio krijgt de komende jaren te maken met een flinke groei van het aantal inwoners. Tussen 2020 en 2040 zijn er naar verwachting 60.000 extra woningen nodig. Deze woningen moeten betaalbaar en duurzaam zijn, en aansluiten bij de woonwensen van verschillende doelgroepen. Om dit voor elkaar te krijgen is regionale samenwerking belangrijk. Mede door de verwachte groei van het aantal inwoners neemt de druk op bereikbaarheid van werk en voorzieningen nog verder toe. Ook hiervoor zijn forse investeringen nodig die om een gezamenlijke aanpak vragen. Meer inwoners leidt tot een grotere behoefte aan banen. We werken in de regio samen aan een stabiele economische infrastructuur waarbij er in de toekomst voldoende geschikte banen zijn. Naast werk, zijn voor de inwoners in de regio recreatieve en culturele voorzieningen en natuur rondom de steden en dorpskernen belangrijk. De druk op het landschap en de voorzieningen neemt toe en ook hier is een regionale aanpak vereist om slim en efficiënt in deze behoefte te voorzien. Daarbij moeten regionaal scherpe keuzes worden gemaakt, want niet alle ambities passen in de ruimte die in onze regio beschikbaar is. Daarnaast moeten we als regio onze CO₂-footprint fors verkleinen, hebben we steeds vaker te maken met tekorten aan grondstoffen en materialen, en kan ons energiesysteem de toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Deze thema's vragen om een regionale aanpak, aanvullend op die van Provincie en Rijk en ons als individuele regiogemeente.

Op basis van de Regionale agenda 2023-2024 van de Groene Metropoolregio hebben we in 2023 en 2024 deelgenomen aan alle vijf de regionale opgaven. Voor de periode 2025-2028 is een nieuwe Regionale agenda opgesteld. In deze regionale agenda staan dezelfde vijf opgaven centraal. Deze opgaven zijn niet veranderd, maar dat betekent niet dat we in de regio hetzelfde blijven doen. In de afgelopen jaren is gebouwd aan een gezamenlijk beeld van de toekomst van de regio. Daarom lag in de voorgaande Regionale agenda's de focus op beleidsontwikkeling, onderzoek en planvorming. De regionale samenwerking komt nu in de nieuwe fase, waarbij voor de periode 2025-2028 de focus ligt op uitvoering.

3. Financiële gegevens

3.1 Financiële ontwikkelingen en ombuigingen

De bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de Groene Metropoolregio (het regiobureau) bedraagt voor 2025 €2,77 per inwoner. De bijdrage is met €0,06 per inwoner gestegen ten opzichte van 2024 vanwege een indexering van de kosten. Dit betekent voor Renkum een basisbijdrage van in totaal €87.031 in 2025. Ook voor de jaren daarna zal de inwonerbijdrage stijgen als gevolg van indexatie van de kosten naar €2,90 per inwoner in 2026 en €2,94 per inwoner in 2027. Voor 2028 bedraagt de bijdrage €2,82 per inwoner.

De raad heeft de intentie uitgesproken om deel te nemen aan de regionale opgaven voor de periode 2023-2024. Indien definitief wordt besloten tot deelname, zal inwonerbijdrage voor de opgaven voor Renkum voor 2023 in totaal €153.664 bedragen. De Provincie Gelderland heeft aangegeven de bijdrage van de regiogemeenten aan de regionale opgaven te verdubbelen. Dat betekent dat met meer budget beschikbaar is om de doelstellingen van de vijf regionale opgaven te behalen, zonder dat het ons meer kost.

3.2 Financieel overzicht

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	Bijdragen van Renkum	Bijdragen aan Renkum
2025	100.000	10.000	0	283.085	0
2026	100.000	10.000	0	291.568	0
2027	100.000	10.000	0	284.342	0
2028	100.000	10.000	0	284.342	0

In het bovenstaande overzicht is de inwonerbijdrage voor de organisatorische en bestuurlijke basis en deelname aan de regionale opgaven opgenomen, op basis van Begroting 2025-2028 van de Groene Metropoolregio. De daadwerkelijke bijdragen kunnen afwijken als gevolg van de ontwikkelingen in ons inwoneraantal de komende jaren.

4. Beleidsmatige en financiële risico's

4.1 Gekwantificeerde risico's in relatie tot het weerstandsvermogen / risicobepalende

N.v.t.

4.2 Risicobeheersing (toezicht, advisering en invloed)

N.v.t.

5. Beoordeling en advies over de samenwerking

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is in 2021 van start gegaan. Eind 2022 is de behoefte ontstaan bij de deelnemende regiogemeenten om te onderzoeken in hoeverre de gestelde doelstellingen voor de versterkte regionale samenwerking worden behaald en hoe de samenwerking binnen de regio wordt ervaren. Om dit inzicht te verkrijgen, is een tussentijdse evaluatie uitgevoerd en die in het voorjaar van 2023 is afgerond. Uit het evaluatieonderzoek komt naar voren dat het een opvallende en geslaagde prestatie is dat de achttien gemeenten in de regio zijn samengekomen en zich hebben verenigd achter de gezamenlijke opgaven die nu binnen de regio worden nagestreefd. Deze gemeenschappelijke inspanningen hebben ondertussen aanzienlijke financiële middelen naar de regio gebracht. Ook zijn de lobby en positionering van de regio in Den Haag en Brussel verbeterd.

Bij de behandeling van de concept-Regionale agenda 2025-2028 is een memo opgesteld om de gemeenteraad te informeren over de opbrengsten van de regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio voor Renkum. Op basis hiervan kunnen we concluderen dat de regionale opgaven in belangrijke mate bijdragen aan onze eigen beleidsdoelstellingen.

7. Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 31 januari 2024 heeft de raad de nieuwe nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota Grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen de diverse ruimtelijke ontwikkelingen gerealiseerd worden. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren.

De passende vorm van grondbeleid voor een specifiek project is afhankelijk van diverse algemene en projectspecifieke criteria. Per project dient de afweging gemaakt te worden tussen een actieve of faciliterende rol. Dit past bij het **situationeel grondbeleid** dat de gemeente Renkum voert. Dat betekent dat per gebiedsontwikkeling gekozen wordt voor een actieve grondpolitiek (al of niet door risico's te delen met marktpartijen via een vorm van samenwerking) of een faciliterende grondpolitiek. Per project wordt op basis van afwegingscriteria de afweging gemaakt welke vorm van grondpolitiek het meest effectief is voor het bereiken van de gemeentelijke doelen en ambities.

Voor de (her)ontwikkeling van locaties worden grondexploitatie-kosten gemaakt. Het gaat daarbij om o.a. plan- en onderzoekskosten, kosten voor de verwerving van gronden alsmede kosten voor de aanleg van de openbare ruimte (wegen, riolering, openbaar groen en speelruimte), etc. Voor zover de gemeente haar eigen gronden ontwikkelt worden deze kosten gedekt uit de verkoop van bouwrijpe gronden. Indien andere partijen de te ontwikkelen gronden in eigendom hebben is de gemeente verplicht haar kosten op een andere wijze te verhalen. De Omgevingswet biedt daarvoor de wettelijke instrumenten. De gemeente doet dit in eerste aanleg door een (privaatrechtelijke) overeenkomst te sluiten met de ontwikkelende partij. Mocht zij hier niet in slagen dan is zij verplicht om aan het Omgevingsplan kostenverhaalregels toe te voegen of een kostenverhaalvoorschrift aan de omgevingsvergunning toe te voegen voor de desbetreffende (bouw)activiteit.

De Programmabegroting en Jaarrekening maken deel uit van de verplichte Planning & Control cyclus (P&C) van de gemeente. Hiermee wordt de gemeenteraad inhoudelijk geïnformeerd over het grondbeleid en de individuele projecten. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) provincies en gemeenten geeft een nadere invulling aan deze verplichting. Bij de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd (terugkijken) over het gevoerde grondbeleid en wordt inzicht gegeven in hoe de resultaten van het grondbedrijf zich verhouden tot de begroting. Ook wordt er met de jaarverslaggeving vooruitgekeken. Zo vindt er een herijking plaats van de doorlopende grondexploitaties. Hierbij worden de rekenparameters opnieuw bepaald evenals de fasering van kosten en opbrengsten en bijbehorende nog te realiseren budgetten. De vaststelling van deze actuele inzichten leidt daarom tot een aanpassing van de begroting.

Financiële positie en resultaatverwachting

Het grondbedrijf is samen met de afdeling financiën bezig de financiële sturing voor ruimtelijke ontwikkelingen te verbeteren. Het doel is om meer inzicht te geven in de kosten en opbrengsten die gemaakt worden bij de ontwikkeling van gemeentegrond, de inzet van personeel en middelen en de bijbehorende risico's. Recent is de jaarrekening 2023 vastgesteld waarbij in de Meerjarenprognose Grondbedrijf (MPG), die vertrouwelijk is aangeboden aan de raad, de stand van zaken en het verloop van de inkomsten en uitgaven per project is uitgewerkt. De jaarrekening sluit, vanzelfsprekend, aan op de MPG.

Op dit moment zijn onderstaande projecten in ontwikkeling bij de gemeente, waarvoor een grondexploitatie is opgesteld en vastgesteld:

- 3B4 Woningbouw
- Centrumplan Doorwerth
- Veentjesbrug

Deze projecten worden op de balans, onder 'Voorraden' opgenomen.

3b4 Woningbouw

Dit project zit in de afrondende fase en zal in 2024 worden afgesloten.

Doorwerth Centrumplan

Het project Centrumplan Doorwerth heeft een lange voorgeschiedenis. Het is ontstaan vanuit een burgerparticipatieproces dat vertaald is in een masterplan dat door de raad in 2017 is vastgesteld als uitgangspunt voor het project Centrumplan Doorwerth. Het doel van dit project is het realiseren van een kloppend dorpshart voor Doorwerth. Op basis van dat masterplan is het project verder uitgewerkt waarbij de twee bestaande basisscholen en de kinderopvang/naschoolse opvang ondergebracht worden onder één dak op een nieuwe locatie, de realisatie van rond de 60 woningen, de realisatie van een nieuw ontmoetingsdeel. Op basis van de huidige uitgangspunten is het resultaat voor Centrumplan Doorwerth € 296.000,- negatief NCW (€ 327.000,- op eindwaarde). Het project kan naar verwachting medio 2028 worden afgesloten.

Heelsum - Veentjesbrug bedrijventerrein

De gemeente Renkum wil de kwaliteit van de leefomgeving op en rondom het woon-werk gebied Klingelbeek verbeteren. Essentieel onderdeel van deze transformatie was de verplaatsing van Jansen Recycling & Transport BV (hierna te noemen Jansen) van Klingelbeek naar het te ontwikkelen bedrijventerrein Veentjesbrug. In 2022 is daarom de ontwikkelstrategie Klingelbeek-Veentjesbrug en de grondexploitatie Veentjesbrug vastgesteld en heeft de gemeente twee percelen aangekocht. In 2023 heeft Jansen aangegeven niet te willen verhuizen naar Veentjesbrug waardoor bedrijventerrein Veentjesbrug een 'algemeen' bedrijventerrein is geworden. Verder is de stedenbouwkundige invulling nader geoptimaliseerd. Op basis van de huidige en vastgestelde uitgangspunten is het resultaat van Veentjesbrug ca. € 490.000,- negatief NCW (€ 531.000,- op eindwaarde). Het project kan naar verwachting medio 2027 worden afgesloten.

Echter, op dit moment wordt onderzocht of een nieuwe gemeentewerf gerealiseerd kan worden op Veentjesbrug. Dit kan betekenen dat het grondgebruik wijzigt, alsmede de verdeling openbare ruimte versus uitgeefbaar oppervlak. Mocht de raad hiertoe besluiten dan zal een aangepaste grondexploitatie worden aangeboden die hierbij aansluit. Een substantiële financiële verslechtering is niet uitgesloten. Een keuze hierover is nog niet gemaakt.

8. Openbaarheidsparagraaf

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) inwerking getreden, als opvolger van de Wet openbaarheid van Bestuur (Wob). De gemeente besteedt jaarlijks in haar begroting aandacht aan beleidsvoornemens in het kader van de Woo. Hiermee wordt opvolging gegeven aan de verplichting van artikel 3.5 van de Woo. Eind 2023 en in 2024 voert de gemeente diverse acties uit in het kader van de verplichtingen uit de Woo.

Actieve openbaarmaking is één van de verplichte onderdelen van de Woo. Actieve openbaarmaking is openbaarmaking van informatie uit eigen beweging, zonder dat er een specifieke informatievraag aan voorafgaat. De Woo verplicht actieve openbaarmaking in 17 informatiecategorieën. Deze verplichting is op dit moment nog niet inwerking getreden; dit zal in de toekomst gefaseerd gebeuren. In een aantal informatiecategorieën vindt actieve openbaarmaking al plaats. De gemeente publiceert bijvoorbeeld al regelingen op overheid.nl. Ook andere documenten zoals jaarverslagen, raadsstukken en besluitenlijsten van het college worden openbaar gemaakt.

De gemeente werkt daarnaast aan een website waarop Woo-verzoeken, samen met de besluiten en geïnventariseerde documenten die daarbij openbaar gemaakt worden, op een laagdrempelige manier zijn in te zien. Hierdoor worden deze documenten daadwerkelijk openbaar gemaakt voor iedereen, en niet alleen voor de indiener van het Woo-verzoek. Woo-verzoeken vormen tevens één van de 17 informatiecategorieën. Hierdoor voldoen we straks alvast aan deze toekomstige verplichting. De website komt naar verwachting eind 2023 online.

Ten slotte wordt in 2024 blijvend ingezet op bewustwording binnen de gemeentelijke organisatie. Denk bijvoorbeeld, vooruitlopend op actieve openbaarmaking, aan kennisdeling over het belang van het opstellen van standaard documentsjablonen, waarmee relatief gemakkelijk een openbare versie kan worden gecreëerd. Bijvoorbeeld doordat persoonsgegevens zoveel mogelijk zijn geclusterd en daardoor helder is wat moeten worden geanonimiseerd voordat een document openbaar wordt gemaakt. De ambtelijke organisatie, college en raad worden daarnaast op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen van de Woo en de manier waarop de gemeente deze wet uitvoert.

Deel II Financiële begroting

Financiële doelen

Inleiding

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2024-2028 in juni en daarop volgend de behandeling van de dekkingsvoorstellen Begroting 2025 in september/ oktober is het (financiële) kader voor de Begroting 2025 vastgesteld. Helaas is onze financiële situatie, net als die van veel gemeenten, onzeker en zorgelijk. We geven structureel meer geld uit dan we binnenkrijgen. Vooral omdat we hierin sterk afhankelijk zijn van de ontwikkelingen in het Gemeentefonds. Daarnaast staat de beschikbare capaciteit onder druk. We hebben te weinig personele capaciteit om al onze taken goed te realiseren. Dit betekent dat we keuzes moeten maken. Deze keuzes houden in dat we:

- geen geld vrijmaken voor nieuwe beleidsontwikkelingen;
- een aantal 'optionele activiteiten' stopzetten. Dit zijn activiteiten die zijn gebaseerd op gemeentelijk beleid, waarbij we de keuze hebben om deze stop te zetten en waarbij de doelgroep alternatieven heeft.
- beleidskeuzes maken om een aantal activiteiten uit te voeren op een lager niveau en om belastingen te verhogen.

Met als doel om te komen tot een sluitende begroting en een gezond evenwicht tussen onze ambities, capaciteit en middelen.

Financiële spelregels

We hanteren de volgende financiële spelregels:

- We maken een sluitende begroting binnen de toezichtskaders van de Provincie om zeggenschap te behouden over ons eigen budget.
- We gaan uit van het budget dat het Rijk meegeeft voor nieuwe taken. We houden rekening met de beperkingen die dat met zich meebrengt.
- Waar we vanuit autonomie nieuwe structurele uitgaven doen, zoeken we de dekking hiervan in eerste instantie binnen hetzelfde programma.
- Tekorten lossen we op door te kijken waar we werkzaamheden kunnen prioriteren en te faseren/ vertragen en door scherpe keuzes te maken in de bedrijfsvoering.
- Daarnaast ontkomen we er niet aan om structureel in te grijpen op ons voorzieningenniveau en de onroerendezaakbelasting te verhogen.
- We volgen de Financiële verordening 2021. We blijven reëel kosten ramen.

Financiële positie

Inleiding

Om de Begroting 2025 in het juiste perspectief te kunnen plaatsen, is het nodig inzicht te hebben in de financiële positie van onze gemeente.

Om dit te kunnen beoordelen wordt eerst stilgestaan bij de uitkomsten van de (meerjaren) begroting. Verderop komt onze balanspositie aan de orde.

Uitkomst begroting

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-2.343	-1.781	-4.579	-4.747	-4.751
Najaarsnota					
MIP Activa	25	37	-13	-26	-34
Bijstellingen met resultaat	1.809	-2.114	41	-85	-310
Bijstellingen i.r.t.raadsbesluit	49	-49	-80	-110	-108
Bijstellingen meerjarig neutraal	80	-80			
Invulling taakstellingen	-78				
Meerjarenbegroting na najaarsnota	-457	-3.985	-4.631	-4.968	-5.204
Dekkingsplan		4.241	5.550	5.875	6.298
Meerjarenbegroting	-457	256	918	907	1.094

Uitkomst begroting

- Uit het gepresenteerde overzicht van baten en lasten volgen de uitkomsten van de meerjarenbegroting per jaar.
- Deze uitkomsten zijn gebaseerd op de Voorjaarsnota 2024 (vastgesteld raad 27 juni) en de Najaarsnota 2024 die gelijktijdig met deze begroting wordt behandeld.
- Dit overzicht toont een sluitende (meerjaren)begroting.

Geld vragende voorstellen

In de Begroting 2025 leggen we geen geld vragende voorstellen voor.

Dekkingsplan

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
1A Collectieve voorzieningen				
1A Inrichten lichte ondersteuning dmv opdracht aan derden	50	100	100	100
Totaal 1A Collectieve voorzieningen	50	100	100	100
1B Onderwijs				
1B Cultuureducatie		10	20	30
1B Bibliotheek			100	100
Totaal 1B Onderwijs		10	120	130
1E Zorg en Veiligheid				
Preventief (vroegsignalering) en repressief verbinding zoeken met zorg vermijdende inwoners	25	35	35	35
Opstellen en uitvoering aanpak antidiscriminatie	12	12	12	12
Bewustwordingsacties en preventie van verschillende vormen (online) criminaliteit en onveiligheid	1	11	11	11
Totaal 1E Zorg en Veiligheid	38	58	58	58
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd				
1G Gezinsondersteuning kinderopvang	12	12	12	12
Totaal 1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	12	12	12	12
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo				
1G/H Taskforce WMO en Jeugd	500	1.000	1.000	1.000
Totaal 1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	500	1.000	1.000	1.000
1I Minima				
1I Minima en schuldhulpverlening		20	20	20
Totaal 1I Minima		20	20	20
1J Inkomensvoorziening				
1J Inkomensvoorziening		3	3	3
Totaal 1J Inkomensvoorziening		3	3	3
Totaal 01 Samenleving	600	1.203	1.313	1.323
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet				
Bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor maximale grondopbrengsten		50	245	575
Integrale ontwikkeling leefomgeving	40			

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Totaal 2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	40	50	245	575
2D Omgevingsvergunning				
Het door de commissie ruimtelijke kwaliteit toetsen van bouwplannen aan onze	26	26	26	26
Totaal 2D Omgevingsvergunning	26	26	26	26
2E Verkeer				
2E Verkeersveiligheid	15	15	15	15
Totaal 2E Verkeer	15	15	15	15
2F Landschap, natuur en landgoederen				
2F Recreatieve ervaringen creëren in het landschap	5	5	8	12
Totaal 2F Landschap, natuur en landgoederen	5	5	8	12
2G Milieu en duurzaamheid				
2D Inzet mediation en maatwerk trajecten	27	27	27	27
Totaal 2G Milieu en duurzaamheid	27	27	27	27
2H Energie en klimaat				
Bezuinigingen energie en klimaat	104	109	109	109
Totaal 2H Energie en klimaat	104	109	109	109
2J Ondernemen en bedrijvigheid				
Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L	-61	-61	-61	-61
Loketfunctie voor ondernemers	7	7	7	7
Detailhandel		35	35	35
Stimuleren lokale (vrijetijds) economie		10	10	10
Behouden en verbeteren van werklocaties	33	33	33	33
Totaal 2J Ondernemen en bedrijvigheid	-21	24	24	24
2K Recreatie en toerisme				
Fysieke infrastructuur en bestemmingsmanagement	30	30	30	33
Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L	-67	-67	-67	-67
Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme				60
Totaal 2K Recreatie en toerisme	-37	-37	-37	26

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie				
Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L	-67	-67	-67	-67
2L uitvoeren activiteiten cultuurvisie / basisinfrastructuur / kunstenaargemeente	14	35	52	68
2L Uitvoeren culturele activiteiten Gelders Arcadie	25	25	25	25
2L Indicatie financiële consequentie mogelijke beleidskeuzes	10	10	10	10
Totaal 2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	-18	3	20	36
2M Water en riolering				
Verhoging rioolheffing a.g.v. vervallen bezuiniging straatreiniging	68	68	68	68
Totaal 2M Water en riolering	68	68	68	68
2N Afvalverwijdering en -verwerking				
Verhoging OZB als compensatie verlaging afvalstoffenheffing	-5	-5	-5	-5
2N Inzamelfrequentie gft in de wintermaanden om de 4 weken		25	25	25
2N Voorlichting, educatie en handhaving op aanbieden van afval	5	5	5	5
2N Openingstijden afvalbrenghstation verlagen met een halve dag		25	25	25
2N Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) klike		325	325	325
Totaal 2N Afvalverwijdering en -verwerking		375	375	375
2P Wegen, straten en pleinen				
2P Openbare verlichting vervangen en beheren	3	3	3	3
2P Wegen onderhoud goedkoopste tegel	10	10	10	10
Totaal 2P Wegen, straten en pleinen	13	13	13	13
Totaal 02 Omgeving	221	677	892	1.305
3B Dorpsgericht werken				
Organiseren en faciliteren jongerenraad	4	4	4	4
Totaal 3B Dorpsgericht werken	4	4	4	4
3C Organisatie en bedrijfsvoering				
3C Inhuur personeel	150	150	150	150

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Totaal 3C Organisatie en bedrijfsvoering	150	150	150	150
3E Samenwerkingsverbanden				
3E Verbonden partijen		250	250	250
Totaal 3E Samenwerkingsverbanden		250	250	250
3F Goed bestuur				
3 F Goed bestuur	12	12	12	12
Totaal 3F Goed bestuur	12	12	12	12
Totaal 03 Organisatie	166	416	416	416
4B Belastingen				
Verhoging OZB met 5%	527	527	527	527
Afschaffing hondenbelasting compenseren met OZB verhoging	221	221	221	221
Verhoging OZB als compensatie verlaging riolheffing	1.456	1.456	1.456	1.456
Verhoging OZB als compensatie verlaging afvalstoffenheffing	105	105	105	105
Verhoging OZB voor kosten groenbeheer	743	743	743	743
Verhoging toeristenbelasting door toename overnachtingen en tarieven	195	195	195	195
4B Innen van Forensenbelasting	7	7	7	7
Totaal 4B Belastingen	3.254	3.254	3.254	3.254
Totaal 04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	3.254	3.254	3.254	3.254
Resultaat	4.241	5.550	5.875	6.298

Voor een toelichting verwijzen we u naar de bijlage.

Meerjarenbegroting

Inleiding

- In deze begroting worden, conform de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de raming van de baten en lasten van het komende jaar en de raming van de baten en lasten in meerjarenperspectief gepresenteerd.
- Daarbij komen in het volgende overzicht afzonderlijk aan de orde:
 - de raming van baten en lasten en het saldo daarvan per programma;
 - indien van toepassing de raming van de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
 - de raming van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
 - het geraamde resultaat voor en na bestemming.
- Meer gedetailleerde informatie over de baten en lasten zijn per programma opgenomen in het programmaplan.
- Daarnaast treft u verderop een totaaloverzicht aan van de in deze begroting opgenomen bedragen voor bijstellingen en ombuigingen.

Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000	Rekening Begroting					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
01 Samenleving						
Lasten	61.033	65.181	65.353	56.356	56.623	57.351
Baten	18.784	18.980	20.548	11.684	12.426	13.183
Saldo van baten en lasten	-42.249	-46.201	-44.806	-44.672	-44.196	-44.168
02 Omgeving						
Lasten	22.902	34.380	23.048	22.401	22.663	22.719
Baten	13.535	25.360	13.441	13.166	13.672	14.095
Saldo van baten en lasten	-9.367	-9.020	-9.607	-9.236	-8.991	-8.624
03 Organisatie						
Lasten	18.890	20.237	19.435	18.979	19.265	19.138
Baten	1.366	1.107	1.079	985	985	985
Saldo van baten en lasten	-17.524	-19.131	-18.356	-17.994	-18.281	-18.153
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb						
Lasten	2.407	2.782	5.546	8.456	11.462	14.145
Baten	70.786	78.371	81.078	81.037	83.900	86.630
Saldo van baten en lasten	68.379	75.589	75.532	72.581	72.438	72.484
Totaal						
Lasten	105.232	122.581	113.383	106.192	110.013	113.353
Baten	104.471	123.818	116.147	106.871	110.983	114.892
Saldo van baten en lasten	-760	1.237	2.764	679	970	1.539

	Rekening Begroting Begroting Begroting Begroting Begroting					
<i>Bedragen x € 1.000</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma						
01 Samenleving						
Lasten	1.377	656	2.864	239	472	787
Baten	926	1.049	558	377	184	184
Saldo van baten en lasten	-451	394	-2.305	137	-288	-603
02 Omgeving						
Lasten	769	319	327	148	-9	5
Baten	732	208	365	291	224	174
Saldo van baten en lasten	-37	-111	38	144	233	169
03 Organisatie						
Lasten	1.036	700	378	75	75	75
Baten	611	534	176	71	104	101
Saldo van baten en lasten	-425	-166	-203	-4	29	26
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb						
Lasten	38	4.834	313	313	313	313
Baten	3.463	3.022	275	275	275	275
Saldo van baten en lasten	3.425	-1.812	-38	-38	-38	-38
Totaal						
Lasten	3.220	6.508	3.881	774	850	1.180
Baten	5.731	4.813	1.373	1.014	787	735
Saldo van baten en lasten	2.512	-1.695	-2.508	239	-63	-445
Resultaat	1.752	-457	256	918	907	1.094

Grondslagen voor bepaling baten en lasten, incl. afwijkingen t.o.v. vorig jaar

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de hiervoor gepresenteerde baten en lasten. Daarbij zal allereerst worden ingegaan op de grondslagen voor de bepaling van baten en lasten. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op grote afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren.

Begrotingsuitgangspunten en –afspraken

- Structurele uitgaven worden gedekt met structurele inkomsten;
- Taken op basis van gemeentelijk beleid zijn in de basis niet structureel en (periodiek) afweegbaar;
- Voor taken op basis van gemeentelijk beleid met een structureel karakter (meerjarige verplichtingen) dient binnen de structurele financiële ruimte voldoende dekking te zijn;
- Gezien de beperkte structurele financiële ruimte geldt voor taken op basis van gemeentelijk beleid met een structureel karakter (meerjarige verplichtingen) het principe nieuw voor oud;
- Voor de raming van baten lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
 - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB obv septembercirculaire)
 - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
 - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB obv septembercirculaire);
- De berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de septembercirculaire;
- De opbrengst rioolrechten, afvalstoffenheffing en bouwleges worden kostendekkend begroot, afwijking hiervan is een expliciete bestuurlijke keuze.

Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Voor het samenstellen van de (meerjaren)begroting zijn de begrotingsuitgangspunten als volgt toegepast:

- Het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen tot nu toe door de gemeenteraad is besloten, is in de meerjarenbegroting gehandhaafd.
- Voor prijsontwikkelingen is in de ramingen van de belastingen rekening gehouden met 3,00% inflatie. Dit betreft een herberekening van de inflatie over 2023 en 2024 van -/- 0,75% en een inflatie van 3,75% over 2025.
- Voor de berekening van de stelpost voor de jaarlijkse indexering van loon- en prijsstijgingen is uitgegaan van de prijsontwikkeling op basis van de septembercirculaire 2024.
- De nu bekende vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen. De vrijval van afschrijvingslasten voor de jaren 2025-2028 is voorzichtigheidshalve binnen de begroting gereserveerd.
- Voor de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de circulaire van september 2024 gehanteerd.
- De loonkosten zijn gebaseerd op de vastgestelde formatie 2025.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 95.000.

- Alle ramingen zijn, indien van toepassing, geschoond van compensabele BTW in het kader van het BTW-compensatiefonds.
- Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de in de begroting opgenomen stortingen in en onttrekkingen aan reserves afzonderlijk zichtbaar gemaakt in het resultaat.
- De structurele doorwerking van de Najaarsnota 2024 is in de begroting verwerkt.

Afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren

De grondslagen die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de Begroting 2025 zijn grotendeels gelijk aan de grondslagen van voorgaande jaren.

Overzicht incidentele baten en lasten

- Het merendeel van de baten en lasten in deze begroting is structureel geraamd.
- Om goed te kunnen beoordelen wat de meerjarige uitkomsten van de begroting zijn, moeten de incidentele baten en lasten in de begroting zichtbaar worden gemaakt.
- Het saldo van de meerjarenbegroting wordt gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten en het structureel nieuw beleid dat na 2024 in gang wordt gezet.
- De uitkomst daarvan geeft de budgettaire positie weer.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028
Lasten	113.383	106.192	110.013	113.353
Baten	116.147	106.871	110.983	114.892
Saldo baten en lasten	2.764	679	970	1.539
Toevoegingen aan reserves	3.881	774	850	1.180
Onttrekkingen aan reserves	1.373	1.014	787	735
Begrotingssaldo na bestemming	256	919	907	1.094
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-92	156	245	575
Structureel begrotingsaldo (budgettaire positie)	164	1.075	1.152	1.669

Conclusie

Uit dit overzicht blijkt dat de meerjarenbegroting voor 2025 en verder structureel sluitend is.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028
Incidentele lasten	778	915	245	575
Incidentele baten	870	759	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-92	156	245	575
Incidentele lasten reserves	4.282	4.543	490	772
Incidentele baten reserves	4.282	4.543	490	772
Saldo incidentele baten en lasten reserves	0	0	0	0

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2025	2026	2026	2027	2027	2028	2028	P&C
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
	Incidenteel	870	778	759	915	0	245	0	575	
1B	Actualisatie businesscases IHP	20		20		0				NJN23
1C	Brede SPUK begroten Rijksinkomsten	159		150		0				NJN23
1C	Brede SPUK begroten Rijksinkomsten		159		150		0			NJN23
1D	Brede SPUK begroten Rijksinkomsten	301		215		0				NJN23
1D	Brede SPUK begroten Rijksinkomsten		301		215		0			NJN23
2A	Incidentele uitkering voor omgevingswet	145		0		0				NJN23

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2025	2026	2026	2027	2027	2028	2028	P&C
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	
2A	Bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor maximale grondopbrengsten		0		50		245		575	B25
2A	Stikstofprobleem		80	80						NJN24
2B	We zorgen voor een passende voorraad: betaalbaar, gevarieerd en duurzaam	75		75		0				B24
2B	We zorgen voor een thuis voor iedereen: aandachtsgroepen, wonen met zorg	120		120		0				B24
2O	Laten vaststellen en implementeren kostendekkingsplan groenbeheer	50		50		0				B24
3B	Renkum Doet!		49	49						NJN24
3D	Uitstel renovatie gemeentehuis				500					VJN24
4A	Incidentele uitkering voor omgevingswet		145		0		0			NJN23
4C	Hogere dividend BNG		44							NJN24

Incidentele baten en lasten m.b.t. reserves

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2025	2026	2026	2027	2026	2028	2028
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten
	Incidenteel reserves	4.282	4.282	4.543	4.543	490	490	772	772
1	Storting reserve Sociaal domein		288						
1	Bate m.b.t. reserve Sociaal Domein	288							
1	Onttrekking reserve Sociaal Domein	163			0		0		
1	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve Sociaal domein		163						
1B	Storting reserve kapitaallasten OHV		1.965						
1B	Bate m.b.t. reserve kapitaallasten OHV	1.965							

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2025	2026	2026	2027	2026	2028	2028
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten
1B	Onttrekking reserve onderwijshuisvesting	41		17		22		23	
1B	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve onderwijshuisvesting (IHP)		41		17		22		23
1B	Storting reserve onderwijshuisvesting		165		0		8		21
1B	Bate m.b.t. reserve kapitaallasten OHV	165		0		8		21	
1F	Onttrekking reserve integratie/participatie nieuwkomers	44		68		70		70	
1F	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve integratie/participatie nieuwkomers		44		68		70		70
1H	Onttrekking reserve Beschermd wonen	288		240		15		15	
1H	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve Beschermd wonen		288		240		15		15
1H	Storting reserve Beschermd wonen		206		0		224		527
1H	Bate m.b.t. reserve Beschermd wonen	206		0		224		527	
2E	Onttrekking reserve MUP	21		21		21		21	
2E	Uitgaven m.b.t. reserve MUP (verkeer)		21		21		21		21
2E	Storting reserve MUP		13		21		0		0
2E	Bate m.b.t. reserve MUP	13		21		0		0	
2O	Onttrekking reserve openbare verlichting	61		61		61		61	
2O	Uitgaven m.b.t. reserve openbare verlichting		61		61		61		61
2P	Storting reserve wegen		125		91		-66		-51
2P	Bate m.b.t. reserve wegen	125		91		-66		-51	
3C	Storting reserve kapitaallasten vastgoed				1.881				
3C	Bate m.b.t. reserve kapitaallasten vastgoed			1.881					

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2025	2026	2026	2027	2026	2028	2028
		baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten
3D	Storting reserve onderhoud gebouwen		323						
3D	Bate m.b.t. reserve onderhoud gebouwen	323							
3D	Onttrekking reserve onderhoud gebouwen	89		1.920					
3D	Uitgaven m.b.t. reserve onderhoud gebouwen		89		1.920				
div	Onttrekking reserve projecten	345		223		135		85	
div	Uitgaven m.b.t. onttrekking reserve projecten		345		223		135		85
div	Storting reserve projecten		145						
div	Bate m.b.t. reserve projecten	145			0		0		

Toelichting

Voor een toelichting op bovenstaande incidentele baten en lasten verwijzen we u naar de toelichtingen in de planning- en controldocumenten: VJN24 = Voorjaarsnota 2024 NJN24= Najaarsnota 2024; B24 = Begroting 2024 etc.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Conform artikel 28, lid d BBV wordt een overzicht gegeven van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Omschrijving <i>bedragen x € 1.000</i>	2025		2026		2027		2028	
	B	L	B	L	B	L	B	L
1B. Reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting	26		52		52		52	
1C. Reserve kapitaallasten kunstgrasveld Wilhelmina	25		25		25		13	
2L. Reserve kapitaallasten concertzaal	8		8		8		8	
4C. Reserve onderhoud gebouwen		409		409		409		409
Reserve kapitaallasten airco-installatie Veentjesbrug	2		2		2		2	
Totaal	61	409	87	409	87	409	75	409

B = baten; L = lasten

- 1B. Reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting: om de kapitaallasten van de school Doorwerth gedeeltelijk te dekken wordt er na realisatie van de school een jaarlijks bedrag uit de reserve gehaald over de volledige looptijd van afschrijving van de school. Voeding van de reserve is uit de opbrengsten voormalige percelen onderwijshuisvesting, waarvan de eerste (perceel voormalige Don Bosco) voor €182.000 in de najaarsnota 2024 is opgenomen.
- 1C. Reserve kapitaallasten kunstgrasveld Wilhelmina: de onttrekking (bate) van € 25.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van het kunstgrasveld (eenmalige storting was € 250.000). Vanaf 2019 wordt deze in 10 jaar, jaarlijks € 25.000, uit deze reserve onttrokken om de kapitaallast van het kunstgrasveld gedeeltelijk te dekken.
- 2L. Reserve kapitaallasten concertzaal: de onttrekking (bate) van € 8.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van de Concertzaal.
- 4C. Reserve onderhoud gebouwen: deze reserve zal worden ingezet ter dekking van de lasten van de toekomstige huisvesting gemeentehuis en gemeentewerf.
- Airco-installatie Veentjesbrug: de onttrekking (bate) van € 2.000 heeft te maken met de dekking van de kapitaallasten voor de investering van de Airco-installatie op Veentjesbrug.

Totaaloverzicht bijstellingen en ombuigingen

In onderstaande tabel vindt u de nog openstaande taakstellingen. Over de voortgang raadplegen wij u in de reguliere planning- en controlcyclus.

Prod	<i>bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028
1B.5	Taalbevordering Taakstelling bibliotheek	110	110	110	110
2D	Milieuleges invoeren	24	24	24	24
2K	Het verkopen of commercieel maken van de Concertzaal in Oosterbeek	54	54	54	54
	Subtotaal lopende taakstellingen	188	188	188	188
	Nieuwe taakstellingen dekkingsplan Begroting 2025	4.241	5.550	5.875	6.298
	Totaal	4.429	5.738	6.063	6.486

*) dekkingsplan Begroting 2025, zie onderdeel 'dekkingsplan'

Balanspositie

Inleiding

In dit deel van de begroting geven wij inzicht in het meerjarig verloop van onze balanspositie. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans, ook in de meerjarenraming, krijgt u meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. Daarnaast ontstaat inzicht in het meerjarig verloop van het Emu-saldo.

In het volgende overzicht is de meerjarenbalans weergegeven voor de jaren 2024 tot en met 2028. In de daarop volgende onderdelen vindt u een toelichting op het verwachte verloop van de investeringen, de reserves en voorzieningen en het Emu-saldo. Meer informatie over de financiering vindt u in de financieringsparagraaf.

Meerjarenbalans

Bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	11.517	11.529	11.179	10.820	10.451	10.121
Materiële vaste activa	49.254	57.539	67.757	87.164	110.937	111.394
Financiële vaste activa	5.814	5.708	5.600	5.512	5.428	5.350
Totaal vaste activa	66.585	74.776	84.536	103.496	126.816	126.865
<u>Vlottende activa</u>						
Vorraden	2.311	2.311	2.311	2.311	2.311	2.311
Uitzettingen	15.191	2.924	1.823	1.823	1.823	1.823
Liquide middelen	161	2.579	0	0	0	0
Overlopende activa	13.566	13.566	13.566	13.566	13.566	13.566
Totaal vlottende activa	31.229	21.380	17.700	17.700	17.700	17.700
Totaal activa	97.814	96.156	102.236	121.196	144.516	144.565
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	21.108	24.555	26.605	26.621	27.603	28.955
Resultaat boekjaar	1.752	-458	256	919	907	1.094
Voorzieningen	21.989	21.266	21.051	20.765	20.366	19.929
Vaste schuld	39.243	37.075	34.895	50.077	72.495	71.130
Totaal vaste passiva	84.092	82.438	82.807	98.382	121.371	121.108
<u>Vlottende passiva</u>						
Vlottende schuld	9.723	9.723	15.430	18.815	19.146	19.458
Overlopende passiva	3.999	3.999	3.999	3.999	3.999	3.999
Totaal vlottende passiva	13.722	13.722	19.429	22.814	23.145	23.457
Totaal passiva	97.814	96.160	102.236	121.196	144.516	144.565

Verplichtingen

Naast de balanspositie van onze gemeente, kunnen er nog andere verplichtingen bestaan die onze financiële positie beïnvloeden. Daarbij wordt met name gedacht aan verplichtingen als gevolg van verleende garanties en waarborgstellingen.

Het gemeentelijk beleid voor het afgeven van gemeentelijke garanties is "nee, tenzij". Wanneer de gemeente een garantie verleent, wordt het besluit hiertoe genomen door uw raad.

Per 1 januari 2024 staat de gemeente nog garant voor leningen met een totaal bedrag van € 906.000.

De financiële verplichtingen van garanties voor de particuliere woningbouw zijn overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Dit betreft een bedrag van € 75.196.000. Gemeente en Staat staan ieder voor 50% garant als 4e in de lijn. Het eerste risico wordt opgevangen door de woningcorporatie, het waarborgfonds en de waarde van het onroerend goed. Dit betekent dat het risico van deze achtervang functie beperkt is.

Meerjareninvesteringsplan

- De investeringen die zijn gepland, zijn onder te verdelen in vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid.
- Daarnaast maakt het BBV onderscheid tussen investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.
- Investeringen hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/ of wanneer ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Om deze reden moeten deze investeringen worden geactiveerd. Een uitzondering hierop geldt voor kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.
- Bepaalde investeringen in de openbare ruimte hebben geen economisch, maar alleen maatschappelijk nut. Voorbeelden hiervan zijn wegen, bruggen en openbaar groen. Hierbij is wel duidelijk sprake van een maatschappelijk nut, maar ze genereren geen middelen en er is geen markt voor.
- Onder het oude BBV hadden wij een keuze voor het al dan niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Met de wijziging van het BBV is deze keuzevrijheid komen te vervallen en moeten alle investeringen worden geactiveerd.

De in deze begroting opgenomen investeringen zijn terug te vinden in het volgende Meerjareninvesteringsplan (MIP):

Investeringen				Kapitaallasten			
	Bedrag	Afschr.	Jaar	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
			termijn				
1B Onderwijs							
Paasberg (oud deel)	561	32	2027			20	29
Prinses Beatrix dependance	757	25	2027			30	45
Prinses Beatrix hoofdloc.	1.804	25	2027			72	108
Totaal bedrijfsgebouwen	3.122					122	181
Totaal 1B Onderwijs	3.122					122	181
1E Zorg en Veiligheid							
Peugeot Partner V-229-SJ	35	8	2026		3	5	5
Totaal vervoermiddelen	35				3	5	5

Investeringen	Kapitaallasten						
	Bedrag	Afschr. termijn	Jaar	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
Totaal 1E Zorg en Veiligheid	35				3	5	5
2E Verkeer							
Mercedes Sprinter met kraan V-975-LK	117	8	2026		10	17	17
Totaal vervoermiddelen	117				10	17	17
Totaal 2E Verkeer	117				10	17	17
2M Water en riolering							
Bouwkundig gemale, pompunit en IBA's 2025		45	2025				
Bouwkundig gemale, pompunit en IBA's 2027	300	45	2027			9	13
Hemelwatervoorziening 2025	416	40	2025	14	19	18	18
Hemelwatervoorziening 2026	1.152	40	2026		37	52	51
Hemelwatervoorziening 2027	1.152	40	2027			37	52
Hemelwatervoorziening 2028	1.152	40	2028				37
Oppervlaktewatervoorziening 2025		45	2025				
Oppervlaktewatervoorziening 2026		45	2026				
Oppervlaktewatervoorziening 2027		45	2027				
Oppervlaktewatervoorziening 2028		45	2028				
Persleidingen 2028	1.000	70	2028				27
Randvoorziening bouwkundig 2023		45	2025				
Randvoorziening bouwkundig 2026	300	45	2026		9	13	12
Vrijvervalriolering 2023		70	2025				
Vrijvervalriolering 2025		70	2025				
Vrijvervalriolering 2026	1.693	70	2026		46	58	57
Vrijvervalriolering 2027	1.816	70	2027			49	62
Vrijvervalriolering 2028	1.466	70	2028				40
Totaal grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.449			14	111	236	370
Electronische pomp, pompunit en IBA's 2025	120	15	2025	6	10	10	10
Electronische pomp, pompunit en IBA's 2026	727	15	2026		39	63	62
Electronische pomp, pompunit en IBA's 2028		15	2028				
Meet- en monitoringssysteem 2025	15	15	2025	1	1	1	1
Meet- en monitoringssysteem 2027	102	15	2027			5	9

Investeringsen				Kapitaallasten			
	Bedrag	Afschr. termijn	Jaar	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
Totaal machines, apparaten en installaties	964			7	50	79	82
Peugeot Partner V-228-SJ	35	8	2026		3	5	5
Totaal vervoermiddelen	35				3	5	5
Totaal 2M Water en riolering	11.448			21	165	321	456
20 Groenonderhoud							
Aluminium grafbekisting/stutwanden	21	10	2026		1	2	2
AS ruwterreinmaaier	13	8	2026		1	2	2
Bladblazer Kubota	6	10	2026		1	1	1
Bladblazer tractor	8	10	2025	1	1	1	1
Klepelmaaier voor bermen GWR002	14	10	2025	1	2	2	2
Kunstmeststrooier Lely tractor	6	10	2027			1	1
Maaimachine Toro Zero	17	10	2025	2	2	2	2
Maairobots	111	8	2027			9	16
Prikrol tractor	6	10	2027			1	1
Schaftwagen sport	10	10	2026		1	1	1
Urnenmuur Harten (1e)	23	20	2027			1	2
Urnenmuur zuid (1e)	20	20	2025	1	1	1	1
Wals tractor	5	10	2026		1	1	1
Waterhaspel 1	8	10	2025	1	1	1	1
Waterhaspel 2	8	10	2025	1	1	1	1
Waterhaspel 3	8	10	2025	1	1	1	1
Totaal overige materiële vaste activa	283			8	13	27	34
Aanhanger grond LHG-05-J	11	10	2026		1	1	1
Fiat Doblo Cargo 8-VKP-60	50	8	2025	4	7	7	7
Giet-spuitcombiwagen Empas met aanhanger Hapert. WJ-HX-59	6	10	2026			1	1
Hoogwerker TB220 10-BX-XH	180	10	2025	13	21	21	21
Mercedes Sprinter met kraan V-511-TL	56	8	2027			5	8
Mercedes Sprinter met kraan V-662-TG	56	8	2027			5	8
Mercedes Sprinter V-587-TP	50	8	2027			4	7
Mercedes Sprinter V-991-TL	50	8	2027			4	7
Mercedes Sprinter V-992-TL	50	8	2027			4	7
Mercedes Sprinter V-993-TL	50	8	2027			4	7

Investeringen				Kapitaallasten			
	Bedrag	Afschr. termijn	Jaar	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
Peugeot 2008 TG-683-K	40	8	2026		3	6	6
Peugeot 2008 TG-754-K	40	8	2026		3	6	6
Peugeot Expert V-120-RP	40	8	2026		3	6	6
Peugeot Expert V-121-RP	39	8	2026		3	6	6
Peugeot Partner V-227-SJ	35	8	2026		3	5	5
Peugeot Partner VN-253-S	35	8	2026		3	5	5
Universeel voertuig transport bladblazen sportvelden TPD-50-G	43	10	2028				3
Universeel voertuig transport en bladblazen algemeen TPD-47-G	43	10	2028				3
Waterwagen Joskin vacuumentank LHG-92-N	25	10	2026		2	3	3
Totaal vervoermiddelen	898			17	51	92	116
Totaal 20 Groenonderhoud	1.181			25	64	119	150
2P Wegen, straten en pleinen							
Rehabilitatie wegen 2023	42	60	2025	1	2	2	1
Rehabilitatie wegen 2024	2.599	60	2025	74	95	94	93
Rehabilitatie wegen 2025	1.523	60	2025	43	56	55	55
Rehabilitatie wegen 2026	1.333	60	2026		38	49	48
Rehabilitatie wegen 2027	6.619	60	2027			188	242
Totaal grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.115			118	190	387	439
Bladblazer tractor	8	10	2025	1	1	1	1
Totaal overige materiële vaste activa	8			1	1	1	1
Actie(raam)wagen + borden (aanhangwagens/ actieraamwerken/ wegafzettingmaterialen)Anssems BSX1 tandem (POL) WH-RB-81	15	10	2027			1	2
Actie(raam)wagen + borden (aanhangwagens/ actieraamwerken/ wegafzettingmaterialen)Anssems BSX1 tandem (POL) WH-RB-82	15	10	2027			1	2
Ford Transit V-110-FF	100	10	2027			12	12
Kiep aanhanger Saris WS-NH-07	5	10	2026			1	1
Kiepaanhanger 51-WG-XT	7	10	2026		1	1	1
Mercedes Sprinter met grijper V- 968-TN	117	8	2026		10	17	17
Toyota Hilux Van 2.4D – 4D-F 2WD comfort V-988-TL	32	8	2027			3	5

Investeringsen				Kapitaallasten			
	Bedrag	Afschr. termijn	Jaar	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
Toyota Hilux Van 2.4D – 4D-F 2WD comfort V-987-TL	32	8	2027			3	5
Totaal vervoermiddelen	323				11	38	42
Totaal 2P Wegen, straten en pleinen	12.445			119	201	425	482
2Q Bos en natuurbeheer							
Aanhager Saris type P-kipper WS-PL-24	5	10	2026			1	1
Toyota Hilux V-407-KD	32	8	2027			3	5
Totaal vervoermiddelen	37					3	5
Totaal 2Q Bos en natuurbeheer	37					3	5
3C Organisatie en bedrijfsvoering							
Bladblazer Kubota	6	10	2026		1	1	1
Totaal overige materiële vaste activa	6				1	1	1
Mercedes Sprinter gesloten bestel VBJ-92-B	50	8	2027			4	7
Totaal vervoermiddelen	50					4	7
Totaal 3C Organisatie en bedrijfsvoering	56				1	5	8
3D Huisvesting / Gemeentehuis							
Nieuwbouw gemeentewerf	6.381	40	2026	28	207	286	282
Renovatie gemeentehuis	13.700	40	2027		2	501	501
Totaal bedrijfsgebouwen	20.081			28	209	786	783
Totaal 3D Huisvesting / Gemeentehuis	20.081			28	209	786	783
Totaal	48.521			192	653	1.804	2.087

Conform artikel 5.2 van de Financiële verordening geeft de raad bij de begrotingsbehandeling, op voorstel van het college, aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

We leggen geen afzonderlijke raadsvoorstellen aan de raad voor. De reden hiervoor is dat deze (vervangings)investeringen reeds in de door de raad vastgestelde vervangingsplannen zijn opgenomen. Middels de voor-/ najaarsnota en jaarstukken houden we u op de hoogte van de voortgang van de projecten.

In de volgende tabel staat een verwijzing naar de door de raad vastgestelde plannen/ voorstellen:

Product/ onderdeel	Plan
1B Onderwijs	Integraal huisvestingsplan (IHP)
2M Water en riolering	Beheerplan water en riolering
2P Rehabilitatie wegen, straten en pleinen	Beheerplan wegen
3D Huisvesting / Gemeentehuis	Zie separate raadsvoorstellen
Tractie	Tractieplan

Reserves en voorzieningen

Het BBV vraagt ons een toelichting te geven op de reserves en voorzieningen die de gemeente bezit. Daarbij moet bij de reserves onderscheid worden gemaakt tussen:

- algemene reserves;
- bestemmingsreserves.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- (risico's in verband met) verwachte verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, maar wel is in te schatten af te dekken;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar die hun oorsprong vinden in het huidige of een voorgaand begrotingsjaar af te dekken, zodat de lasten gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren worden verdeeld;
- van niet Europese en Nederlandse overheidslichamen verkregen middelen (voorschot-bedragen) die specifiek besteed moeten worden.

Het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen in 2025 is weergegeven in de volgende tabellen.

In de eindstand van de Vrije algemene reserve is het geprognosticeerd rekeningresultaat 2024 (ad. min € 457.000) nog niet verwerkt. Deze wordt formeel pas bij het besluit tot resultaatbestemming in de Jaarstukken 2024 aan toegevoegd.

Voor informatie over het doel, vorming, hoogte, duur en bestedingsraming per reserve en voorziening verwijzen we u naar het onderdeel 'toelichting op de balans' in de jaarstukken.

Staat van reserves	Begin-stand 2025	Storting	Onttrekking	Eind-stand 2025	Storting	Onttrekking	Eind-stand 2026
Algemene reserve	6.009	0	0	6.009	0	0	6.009
Weerstandsreserve	7.449	0	0	7.449	0	0	7.449
Totaal van Algemene reserve	13.458	0	0	13.458	0	0	13.458
Sociaal domein	415	288	-159	543	0	0	543
Landschap basisplan	96	0	0	96	0	0	96
Algemene uitkering	91	0	0	91	0	0	91
ICT	1.113	0	0	1.113	0	0	1.113
MUP	342	13	-21	334	21	-21	335
Onderhoud gebouwen	4.709	712	-89	5.332	409	-1.920	3.820
Bedrijventerreinen	37	0	0	37	0	0	37
Onderwijshuisvesting	352	165	-41	476	0	-17	458
Wegen	551	125	0	676	91	0	767
Herstelkosten sleuven en lasgaten	50	0	0	50	0	0	50
Openbare verlichting	252	0	-61	191	0	-61	130
Kapitaallasten vastgoed	197	0	-34	162	1.881	-34	2.009
Kapitaallasten OHV	182	1.965	0	2.147	0	-26	2.121
Integratie	592	0	-44	548	0	-68	480
Projecten	783	145	-345	583	0	-223	360
Beschermd wonen	806	206	-288	723	0	-240	484
Toegankelijkheid bossen	537	0	0	537	0	0	537
Totaal van Bestemmingsreserve	11.104	3.619	-1.084	13.640	2.402	-2.611	13.430
Totaal	24.562	3.619	-1.084	27.098	2.402	-2.611	26.888

Staat van voorzieningen	Begin-stand 2025	Stor-ting	Onttrekking	Eind-stand 2025	Storting	Onttrekking	Eind-stand 2026
Onderhoud sportparken	358	62	0	421	101	0	522
Groot onderhoud gebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Groot onderhoud wegen	846	0	0	846	0	0	846
Totaal van Egalisatie van kosten	1.204	62	0	1.267	101	0	1.368
Afvalstoffenheffingen	1.420	31	-141	1.311	31	-137	1.205
Gemeentelijke rioleringsplan	15.123	1.555	-1.543	15.135	1.579	-1.703	15.011
Investering stedelijke vernieuwing	31	0	0	31	0	0	31
Totaal van Van derden ontvangen middelen	16.574	1.586	-1.683	16.477	1.610	-1.840	16.246
Bovenwettelijk verlof	809	75	-42	842	75	-42	874
Niet actief personeel en wethouders	2.678	14	-226	2.466	14	-203	2.276
Totaal van Verplichtingen en risico's	3.486	89	-269	3.307	89	-246	3.151
Vervanging riolering	0	0	0	0	0	0	0
Totaal van Voorziening vervangingsinvesteringen met een economisch nut	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	21.265	1.737	-1.952	21.050	1.800	-2.086	20.765

EMU-saldo

- De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) stelt dat de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen.
- Als gevolg hiervan geven gemeenten in hun begroting inzicht in de ontwikkeling van het EMU-saldo.
- Het verwachte verloop van het EMU-saldo is hieronder opgenomen.
- De komende jaren verwachten wij een overschrijding van het EMU-saldo. Dit wordt veroorzaakt door een aantal grote investeringen in met name onderwijshuisvesting, brandweerposten, sporthallen en gymzalen, wegen en riolering.

EMU-saldo	Bedragen x € 1.000				
	Begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	1.237	2.764	679	970	1.539
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	8.297	9.868	19.048	23.404	127
3. (+) Mutatie voorzieningen	-723	-215	-286	-399	-437
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0	0
5. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-7.783	-7.319	-18.655	-22.833	975

Geraamde baten en lasten per taakveld

- Op grond van artikel 66 en 71 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) zijn, ten gunste van betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid, taakvelden ingevoerd (indeling die wordt gebruikt voor rapportage aan het CBS).
- Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld.
- In de begroting en jaarrekening wordt een totaaloverzicht met geraamde (begroting) dan wel gerealiseerde (jaarrekening) baten en lasten per taakveld opgenomen (art. 7 BBV).
- Tevens geeft dit overzicht het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	1.505	1.437	1.387	1.387
Lasten	1.600	1.437	1.387	1.387
Baten	-95			
0.2 Burgerzaken	206	206	206	206
Lasten	786	786	786	786
Baten	-580	-580	-580	-580
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	241	241	231	230
Lasten	444	444	433	433
Baten	-203	-203	-203	-203
0.4 Overhead	16.487	16.301	16.637	16.509
Lasten	16.900	16.713	17.049	16.922
Baten	-412	-412	-412	-412
0.5 Treasury	-1.071	-987	-971	-943
Lasten	1.637	2.295	2.513	2.543
Baten	-2.708	-3.282	-3.484	-3.486
0.61 OZB woningen	-9.486	-9.687	-9.954	-10.207
Lasten	99	99	99	99
Baten	-9.585	-9.786	-10.053	-10.306
0.62 OZB niet-woningen	-4.310	-4.414	-4.509	-4.608
Lasten				
Baten	-4.310	-4.414	-4.509	-4.608
0.64 Belastingen overig	321	321	321	321
Lasten	437	437	437	437
Baten	-117	-117	-117	-117
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-63.403	-62.464	-64.740	-67.093
Lasten				
Baten	-63.403	-62.464	-64.740	-67.093
0.8 Overige baten en lasten	2.698	4.951	7.748	10.402
Lasten	2.698	4.951	7.748	10.402
Baten				
0.10 Mutaties reserves	2.508	-239	63	445
Lasten	3.881	774	850	1.180

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Baten	-1.373	-1.014	-787	-735
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	256	918	907	1.094
Lasten				
Baten	256	918	907	1.094
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.615	2.625	2.647	2.645
Lasten	2.617	2.627	2.649	2.647
Baten	-2	-2	-2	-2
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.282	1.281	1.280	1.280
Lasten	1.282	1.281	1.280	1.280
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	5.091	5.319	5.551	5.627
Lasten	5.290	5.518	5.749	5.825
Baten	-198	-198	-198	-198
2.2 Parkeren	1	1	1	1
Lasten	28	28	28	28
Baten	-27	-27	-27	-27
2.5 Openbaar vervoer	30	30	30	30
Lasten	77	77	77	77
Baten	-46	-46	-46	-46
3.1 Economische ontwikkeling	334	289	289	289
Lasten	334	289	289	289
Baten				
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	64	64	64	63
Lasten	74	73	73	73
Baten	-10	-10	-10	-10
3.4 Economische promotie	-500	-519	-542	-628
Lasten	298	299	299	236
Baten	-798	-818	-841	-863
4.2 Onderwijshuisvesting	-41	2.053	2.122	2.151
Lasten	2.713	2.380	2.532	2.561
Baten	-2.754	-328	-410	-410
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.114	1.114	1.114	1.114
Lasten	1.417	1.417	1.417	1.417
Baten	-303	-303	-303	-303
5.1 Sportbeleid en activering	164	164	164	164
Lasten	324	315	165	165
Baten	-160	-151	-1	-1
5.2 Sportaccommodaties	1.935	1.984	1.981	1.977
Lasten	2.054	2.103	2.100	2.096
Baten	-119	-119	-119	-119
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	346	321	300	279
Lasten	406	381	360	339
Baten	-60	-60	-60	-60
5.4 Musea	137	130	123	118
Lasten	137	130	123	118
Baten				

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
5.5 Cultureel erfgoed	35	35	35	35
Lasten	35	35	35	35
Baten				
5.6 Media	791	791	691	691
Lasten	791	791	691	691
Baten				
5.7 Openbaar groen en recreatie	2.603	2.619	2.587	2.592
Lasten	2.638	2.653	2.621	2.626
Baten	-34	-34	-34	-34
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.101	2.970	2.964	2.963
Lasten	9.785	3.557	3.507	3.406
Baten	-6.684	-587	-542	-442
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzienin	1.009	1.004	1.004	1.004
Lasten	1.009	1.004	1.004	1.004
Baten				
6.3 Inkomensregelingen	3.621	3.568	3.570	3.572
Lasten	12.658	12.605	12.608	12.610
Baten	-9.037	-9.037	-9.037	-9.037
6.4 WSW en beschut werk	2.131	2.044	1.987	2.013
Lasten	2.461	2.374	2.317	2.343
Baten	-330	-330	-330	-330
6.5 Arbeidsparticipatie	1.333	1.359	1.373	1.378
Lasten	1.333	1.359	1.373	1.378
Baten				
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.112	1.098	1.098	1.098
Lasten	1.112	1.098	1.098	1.098
Baten				
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	153	-453	-535	-535
Lasten	153	-453	-535	-535
Baten				
6.71b Begeleiding (WMO)	9.059	8.676	8.836	9.006
Lasten	9.059	8.676	8.836	9.006
Baten				
6.71c Dagbesteding (WMO)	594	594	594	594
Lasten	594	594	594	594
Baten				
6.71d Overige maatwerkarrangementen	-235	-235	-235	-235
Lasten				
Baten	-235	-235	-235	-235
6.72a Jeugdhulp begeleiding	2.151	2.151	2.151	2.151
Lasten	2.151	2.151	2.151	2.151
Baten				
6.72b Jeugdhulp behandeling	4.996	3.554	3.465	3.527
Lasten	4.996	3.554	3.465	3.527
Baten				
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	403	403	403	403

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	403	403	403	403
Baten				
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf over				
Lasten				
Baten				
6.73a Pleegzorg	464	464	464	464
Lasten	464	464	464	464
Baten				
6.73b Gezinsgericht	724	724	724	724
Lasten	724	724	724	724
Baten				
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	2.796	2.796	2.796	2.796
Lasten	2.796	2.796	2.796	2.796
Baten				
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zond	2.205	2.205	2.205	2.205
Lasten	2.205	2.205	2.205	2.205
Baten				
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	123	123	123	123
Lasten	123	123	123	123
Baten				
6.74c Gesloten plaatsing	93	93	93	93
Lasten	93	93	93	93
Baten				
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-304	1	-448	-751
Lasten	278	338	967	1.521
Baten	-582	-337	-1.415	-2.272
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenop	79	69	69	69
Lasten	89	79	69	69
Baten	-10	-10		
6.82a Jeugdbescherming	337	337	337	337
Lasten	337	337	337	337
Baten				
6.82b Jeugdreclassering	124	124	124	124
Lasten	124	124	124	124
Baten				
7.1 Volksgezondheid	1.426	1.445	1.496	1.496
Lasten	1.727	1.660	1.496	1.496
Baten	-301	-215		
7.2 Riolering	-1.677	-1.688	-1.695	-1.698
Lasten	3.956	4.165	4.462	4.593
Baten	-5.633	-5.853	-6.157	-6.291
7.3 Afval	-1.122	-1.497	-1.497	-1.459
Lasten	3.607	3.228	3.216	3.207
Baten	-4.729	-4.725	-4.713	-4.666
7.4 Milieubeheer	981	958	894	894
Lasten	2.179	1.644	1.579	1.579

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Baten	-1.198	-685	-685	-685
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	68	69	70	71
Lasten	419	420	421	422
Baten	-351	-351	-351	-351
8.1 Ruimte en leefomgeving	890	912	881	829
Lasten	931	953	922	870
Baten	-41	-41	-41	-41
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	198	68	-127	-457
Lasten	520	440	440	440
Baten	-322	-372	-567	-897
8.3 Wonen en bouwen	1.215	1.181	1.051	1.029
Lasten	1.983	1.921	1.810	1.794
Baten	-768	-739	-759	-765
Totaal				

Taakveld 0.61 OZB woningen/ 0.62 OZB- niet woningen

De splitsing tussen OZB woningen en niet-woningen zal gemaakt worden als de bedragen van de leges bekend zijn voor volgend jaar.

De kwijtscheldingen belastingen zijn onder 6.3 Inkomensregeling gerubriceerd.

Verdelingsprincipe taakvelden aan programma's

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
01 Samenleving	47.111	44.535	44.484	44.771
0.2 Burgerzaken	-8	-8	-8	-8
Lasten				
Baten	-8	-8	-8	-8
0.10 Mutaties reserves	2.305	-137	288	603
Lasten	2.864	239	472	787
Baten	-558	-377	-184	-184
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.615	2.625	2.647	2.645
Lasten	2.617	2.627	2.649	2.647
Baten	-2	-2	-2	-2
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.211	1.210	1.209	1.209
Lasten	1.211	1.210	1.209	1.209
Baten				
2.2 Parkeren				
Lasten	23	23	23	23
Baten	-23	-23	-23	-23
4.2 Onderwijshuisvesting	-41	2.053	2.122	2.151
Lasten	2.713	2.380	2.532	2.561
Baten	-2.754	-328	-410	-410
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.099	1.099	1.099	1.099
Lasten	1.402	1.402	1.402	1.402
Baten	-303	-303	-303	-303
5.1 Sportbeleid en activering	164	164	164	164
Lasten	324	315	165	165
Baten	-160	-151	-1	-1
5.2 Sportaccommodaties	1.777	1.825	1.823	1.818
Lasten	1.896	1.944	1.942	1.937
Baten	-119	-119	-119	-119
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	108	98	88	78
Lasten	108	98	88	78
Baten				
5.6 Media	771	771	671	671
Lasten	771	771	671	671
Baten				
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	2.995	2.970	2.964	2.963
Lasten	9.679	3.557	3.507	3.406
Baten	-6.684	-587	-542	-442
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzienin	966	961	961	961
Lasten	966	961	961	961
Baten				
6.3 Inkomensregelingen	3.386	3.333	3.335	3.337
Lasten	12.423	12.370	12.373	12.375
Baten	-9.037	-9.037	-9.037	-9.037

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
6.4 WSW en beschut werk	2.131	2.044	1.987	2.013
Lasten	2.461	2.374	2.317	2.343
Baten	-330	-330	-330	-330
6.5 Arbeidsparticipatie	1.333	1.359	1.373	1.378
Lasten	1.333	1.359	1.373	1.378
Baten				
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.112	1.098	1.098	1.098
Lasten	1.112	1.098	1.098	1.098
Baten				
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	153	-453	-535	-535
Lasten	153	-453	-535	-535
Baten				
6.71b Begeleiding (WMO)	9.059	8.676	8.836	9.006
Lasten	9.059	8.676	8.836	9.006
Baten				
6.71c Dagbesteding (WMO)	594	594	594	594
Lasten	594	594	594	594
Baten				
6.71d Overige maatwerkarrangementen	-235	-235	-235	-235
Lasten				
Baten	-235	-235	-235	-235
6.72a Jeugdhulp begeleiding	2.151	2.151	2.151	2.151
Lasten	2.151	2.151	2.151	2.151
Baten				
6.72b Jeugdhulp behandeling	4.996	3.554	3.465	3.527
Lasten	4.996	3.554	3.465	3.527
Baten				
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	403	403	403	403
Lasten	403	403	403	403
Baten				
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf over				
Lasten				
Baten				
6.73a Pleegzorg	464	464	464	464
Lasten	464	464	464	464
Baten				
6.73b Gezinsgericht	724	724	724	724
Lasten	724	724	724	724
Baten				
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	2.796	2.796	2.796	2.796
Lasten	2.796	2.796	2.796	2.796
Baten				
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zond	2.205	2.205	2.205	2.205
Lasten	2.205	2.205	2.205	2.205
Baten				
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	123	123	123	123

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	123	123	123	123
Baten				
6.74c Gesloten plaatsing	93	93	93	93
Lasten	93	93	93	93
Baten				
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-304	1	-448	-751
Lasten	278	338	967	1.521
Baten	-582	-337	-1.415	-2.272
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenop	79	69	69	69
Lasten	89	79	69	69
Baten	-10	-10		
6.82a Jeugdbescherming	337	337	337	337
Lasten	337	337	337	337
Baten				
6.82b Jeugdreclassering	124	124	124	124
Lasten	124	124	124	124
Baten				
7.1 Volksgezondheid	1.426	1.445	1.496	1.496
Lasten	1.727	1.660	1.496	1.496
Baten	-301	-215		
02 Omgeving	9.569	9.092	8.757	8.455
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	-42	-42	-42	-42
Lasten	5	5	5	5
Baten	-46	-46	-46	-46
0.10 Mutaties reserves	-38	-144	-233	-169
Lasten	327	148	-9	5
Baten	-365	-291	-224	-174
1.2 Openbare orde en veiligheid	71	71	71	71
Lasten	71	71	71	71
Baten				
2.1 Verkeer en vervoer	5.091	5.319	5.551	5.627
Lasten	5.290	5.518	5.749	5.825
Baten	-198	-198	-198	-198
2.2 Parkeren	1	1	1	1
Lasten	5	5	5	5
Baten	-4	-4	-4	-4
2.5 Openbaar vervoer	30	30	30	30
Lasten	77	77	77	77
Baten	-46	-46	-46	-46
3.1 Economische ontwikkeling	334	289	289	289
Lasten	334	289	289	289
Baten				
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	64	64	64	63
Lasten	74	73	73	73
Baten	-10	-10	-10	-10
3.4 Economische promotie	298	299	299	236

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	298	299	299	236
Baten				
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	15	15	15	15
Lasten	15	15	15	15
Baten				
5.2 Sportaccommodaties	158	158	158	158
Lasten	158	158	158	158
Baten				
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	238	223	212	201
Lasten	298	283	272	261
Baten	-60	-60	-60	-60
5.4 Musea	137	130	123	118
Lasten	137	130	123	118
Baten				
5.5 Cultureel erfgoed	35	35	35	35
Lasten	35	35	35	35
Baten				
5.6 Media	20	20	20	20
Lasten	20	20	20	20
Baten				
5.7 Openbaar groen en recreatie	2.603	2.619	2.587	2.592
Lasten	2.638	2.653	2.621	2.626
Baten	-34	-34	-34	-34
7.2 Riolering	-1.677	-1.688	-1.695	-1.698
Lasten	3.956	4.165	4.462	4.593
Baten	-5.633	-5.853	-6.157	-6.291
7.3 Afval	-1.122	-1.497	-1.497	-1.459
Lasten	3.607	3.228	3.216	3.207
Baten	-4.729	-4.725	-4.713	-4.666
7.4 Milieubeheer	981	958	894	894
Lasten	2.179	1.644	1.579	1.579
Baten	-1.198	-685	-685	-685
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	68	69	70	71
Lasten	419	420	421	422
Baten	-351	-351	-351	-351
8.1 Ruimte en leefomgeving	890	912	881	829
Lasten	931	953	922	870
Baten	-41	-41	-41	-41
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	198	68	-127	-457
Lasten	520	440	440	440
Baten	-322	-372	-567	-897
8.3 Wonen en bouwen	1.215	1.181	1.051	1.029
Lasten	1.983	1.921	1.810	1.794
Baten	-768	-739	-759	-765
03 Organisatie	18.558	17.998	18.252	18.127
0.1 Bestuur	1.505	1.437	1.387	1.387

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	1.600	1.437	1.387	1.387
Baten	-95			
0.2 Burgerzaken	214	214	214	214
Lasten	786	786	786	786
Baten	-572	-572	-572	-572
0.4 Overhead	16.487	16.301	16.637	16.509
Lasten	16.900	16.713	17.049	16.922
Baten	-412	-412	-412	-412
0.10 Mutaties reserves	203	4	-29	-26
Lasten	378	75	75	75
Baten	-176	-71	-104	-101
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	106			
Lasten	106			
Baten				
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzienin	43	43	43	43
Lasten	43	43	43	43
Baten				
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb	-75.495	-72.544	-72.401	-72.447
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	282	282	272	272
Lasten	439	439	429	429
Baten	-157	-157	-157	-157
0.5 Treasury	-1.071	-987	-971	-943
Lasten	1.637	2.295	2.513	2.543
Baten	-2.708	-3.282	-3.484	-3.486
0.61 OZB woningen	-9.486	-9.687	-9.954	-10.207
Lasten	99	99	99	99
Baten	-9.585	-9.786	-10.053	-10.306
0.62 OZB niet-woningen	-4.310	-4.414	-4.509	-4.608
Lasten				
Baten	-4.310	-4.414	-4.509	-4.608
0.64 Belastingen overig	321	321	321	321
Lasten	437	437	437	437
Baten	-117	-117	-117	-117
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	-63.403	-62.464	-64.740	-67.093
Lasten				
Baten	-63.403	-62.464	-64.740	-67.093
0.8 Overige baten en lasten	2.698	4.951	7.748	10.402
Lasten	2.698	4.951	7.748	10.402
Baten				
0.10 Mutaties reserves	38	38	38	38
Lasten	313	313	313	313
Baten	-275	-275	-275	-275
3.4 Economische promotie	-798	-818	-841	-863
Lasten				
Baten	-798	-818	-841	-863

Taakveld BBV (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
6.3 Inkomensregelingen	235	235	235	235
Lasten	235	235	235	235
Baten				
Totaal	-256	-918	-907	-1.094

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen

- De genoemde lasten en baten per programma resulteren in een uitgavenpost die gedekt wordt door de algemene dekkingsmiddelen.
- Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting.
- Daarnaast is in de begroting een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorzien uitgaven.
- In de volgende tabel is weergegeven welke lasten de uitvoering van de programma's per saldo met zich meebrengen en welke algemene dekkingsmiddelen hier tegenover staan:

Saldo lasten en baten (bedragen * € 1.000)	
Programma's	
01 Samenleving	-47.111
02 Omgeving	-9.569
03 Organisatie	-18.535
Subtotaal	-75.215
4E VPB	
4D Onvoorzien	-95
Subtotaal	-95
Totaal	-75.310
Dekkingsmiddelen	
4A Algemene uitkering	63.403
4B Belastingen	14.039
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.858
Subtotaal	75.584
Saldo begroting	274

Voor de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd: De inkomsten uit de Algemene uitkering zijn op basis van de mei- en septembercirculaire 2024 zoals weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2024
Inkomsten Algemene uitkering	63.403	61.883

De belastingen die de gemeente int zijn:

- OZB voor eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet-woningen;
- toeristenbelasting;
- hondenbelasting;
- reclamebelasting;

De begrote inkomsten per belastingsoort zijn weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2024
OZB eigenaren	12.259	9.289
OZB gebruikers	1.647	1.248
Totaal OZB	13.905	10.537
Hondenbelasting	0	109
Toeristenbelasting	798	583
Reclamebelasting	59	59
Totaal	14.762	11.288

Naast de inkomsten zijn er ook uitgaven met betrekking tot heffing en invordering van € 390.000, kwijtscheldingen van € 235.000 en uitvoering wet WOZ van € 99.000.

Voor meer informatie over de tariefstelling voor deze belastingen en de uitgangspunten die daarbij worden gehanteerd wordt verwezen naar paragraaf 1 Lokale heffingen.

Behalve de hiervoor genoemde algemene dekkingsmiddelen zijn er nog een aantal algemene dekkingsmiddelen opgenomen in de begroting. In deze paragraaf worden genoemd:

- de dividenden die we als gemeente ontvangen;
- het saldo van de rentebaten en -lasten (financieringsfunctie);
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dividenden

De inkomsten die we als gemeente ontvangen uit dividenden zijn gering. De belangrijkste dividenden zijn afkomstig van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Afvalcombinatie De Vallei.

Saldo van de rentebaten- en lasten

Het gebruik van eigen en externe financieringsmiddelen heeft rentelasten en -baten tot gevolg. Deze kosten worden met een vast rentepercentage doorberekend aan de investeringen in de programma's. Uit praktische overwegingen wordt deze zogenaamde 'rekenrente' niet jaarlijks aangepast. Wij rekenen op dit moment met een rekenrente van 2,00%.

De rente voor kortlopende geldleningen en voor langlopende leningen zij hoger dan 2% . In de meerjaren begroting is hiermee rekening gehouden.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige dekkingsmiddelen bestaan uit onder andere de bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen, stelposten voor loon- en prijsontwikkeling en vervangingsinvesteringen.

In deze begroting stellen we voor de werkwijze met de stelpost voor loon- en prijsstijgingen te wijzigen. In deze begroting is uitgegaan van het jaarlijks doorrekenen van de inflatie op alle opbrengsten. Daarnaast is de verwachte kostenontwikkeling op alle budgetten doorgerekend. Het gevolg van deze realistische benadering van de begroting is dat de huidige stelpost loon- en prijscompensatie op basis van deze uitgangspunten wordt bepaald.

Mutaties reserves

Binnen de begroting worden onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgenomen. De mutaties voor 2025 zijn opgenomen in de tabellen per programma. Een verloopoverzicht per reserve is opgenomen in de financiële begroting onderdeel balanspositie, reserves en voorzieningen.

Overhead, Vennootschapsbelasting, Onvoorzien + Buffer

Voor een toelichting op deze onderdelen wordt verwezen naar de betreffende onderdelen.

Overhead

- Naar aanleiding van het 'Besluit houdende de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV; 5 maart 2016)' wordt in het programmaplan een apart overzicht opgenomen van de kosten van de overhead.
- Op deze wijze krijgt uw raad meer inzicht in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten.
- In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.
- De definitie van 'overhead' luidt als volgt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
- De opbouw van de overhead in gemeente Renkum is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo van lasten en baten
MT en staf + Leidinggevenden primair proces	2.352
Financiën, toezicht en controle	841
Inkoop	80
P&O / HRM	2.285
Juridische zaken	604
Communicatie	567
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	308
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	2.277
Facilitaire zaken en Huisvesting	742
DIV	257
Managementondersteuning primair proces	195
Bedrijfsvoering De Connectie	5.027
Overigen	950
Totaal	16.487

*) lasten uitloopschalen en 'overige personele kosten', zoals opleidingen, teamuitjes, differentiatie in beloning, catering, lidmaatschappen etc.

Toelichting:

- Leidinggevenden primair proces: het betreft alle hiërarchische leidinggevenden in het primair proces. Zij hebben een personele verantwoordelijkheid waaronder het voeren van functioneringsgesprekken. Niet: projectleiding en coördinatoren.
- Financiën, toezicht en controle: gericht op de eigen organisatie. Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
- P&O/ HRM: het betreft salarisadministratie, P&O/ HRM advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, ARBO, recruitment, arbeidsvoorwaarden, HR control. Het is exclusief opleidingen door P&O gegeven en gericht op de directe uitvoeringspraktijk.
- Inkoop: inclusief aanbesteding en contractmanagement.
- Juridische zaken: het betreft juridische medewerkers die op de bedrijfsvoering afdeling werken of belast zijn met een bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Niet: afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. Niet: juristen die primaire taken verrichten (bijv. vergunningverlening).

- Communicatie m.u.v. klantcommunicatie. Het gaat om zowel interne als externe communicatie. Niet: projectcommunicatie en medewerkers die bij een projectbureau werken.
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning: het betreft bestuursadviseurs en bestuurs-ondersteuner, zijnde de ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van B&W. Niet: raadsgriffie (behoort tot facilitering bestuursorganen, taakveld 0.1).
- Informatievoorziening en automatisering (ICT): het betreft medewerkers informatisering en automatisering, systeem- en netwerkbeheer, werkplekondersteuning, helpdesk, ontwikkeling ICT projectmanagement, technisch applicatiebeheer en functioneel applicatiebeheer dat door bedrijfsvoering medewerkers wordt gedaan (het is exclusief functioneel beheer ten behoeve van primaire proces systemen).
- Facilitaire zaken en Huisvesting: inclusief receptie, beveiliging en catering en gebouwenbeheerders.
- DIV: het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise-ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en -aansluitingen op e-depot, DMS inrichten en beheren, zich bezighouden met postregistratie en e-depot, archiefonderzoeken en coördineren (niet zijnde leidinggevende), fysieke en digitale documenten verwerken, vernietigen en overbrengen en fysiek en digitaal archief opbouwen en beheren.
- Managementondersteuning primair proces: het betreft officieel secretariaten, office management en managementassistentie in het primair proces. In onze verdeling zijn er ook diverse "rest-posten" vanuit de lijnafdelingen op deze plek terecht gekomen, die nog nader gecategoriseerd moeten worden.

Bedrijfsvoering De Connectie

Met ingang van 1 juli 2017 wordt een belangrijk deel van onze bedrijfsvoering ondersteund vanuit de Connectie. De Connectie biedt producten en diensten op de volgende terreinen: ICT, inkoop & aanbesteding, facilitaire zaken & frontoffice, documentaire informatievoorziening (DIV), personeels- en salarisadministratie, financiële administratie, verzekeringen, belastingen, basisregistraties en secretariaat. Met uitzondering van de ondersteuning op belastingen, betreft dit producten en diensten die worden gerubriceerd onder de overhead.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 rust een vennootschapsbelastingplicht op winstgevende ondernemingsactiviteiten van de gemeente. De VpB-last wordt per ondernemingsactiviteit berekend. De eventuele VpB-last dient conform Besluit Begroting en Verantwoording te worden begroot in het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen. In afwachting van de aangifte VPB 2023 (voor 01-11-2024) zal in de begroting vanaf 2026 eventueel een aparte post voor vennootschapsbelasting (hierna: Vpb) worden opgenomen. Tot en met 2022 droeg de gemeente Renkum een klein bedrag voor de heffing op de opbrengst van restafval (opbrengst oud papier excl. kosten) af. Over de ontvangen vergoeding voor oud papier dient de gemeente 1% VPB af te dragen. Het gaat om een bedrag van minder dan € 500. Het totaalbedrag van de Vpb-heffing wordt tot dan als één bedrag opgenomen in de staat van baten en lasten.

Overigens kunnen we de werkelijke hoogte van de vennootschapsbelasting in 2025 pas bepalen als de cijfers en de feitelijke omstandigheden bekend zijn. Alleen ondernemingsactiviteiten binnen de gemeente komen in aanmerking voor de vennootschapsbelastingplicht. Die activiteiten moeten aan de volgende criteria voldoen:

- duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
- deelname aan het economisch verkeer;
- winstogmerk of vermogensoverschotten.

Indien één van deze drie eisen ontbreekt, is geen sprake van een onderneming. De gemeente is alsdan in zoverre niet onderworpen aan de Vpb.

Het grondbedrijf is één van de risicoclusters waarover de gemeente Vpb verschuldigd is. Wanneer de gemeente duurzaam winst behaalt met haar grondbedrijf activiteiten, dan moet over die winst belasting worden betaald. In de afgelopen jaren is steeds op basis van een quick-scan vastgesteld dat de gemeente geen duurzame winst behaalt op haar exploitaties.

De fiscale gevolg van project Moviera zijn afgestemd met de Belastingdienst. De belastingdienst is uiteindelijk akkoord gegaan met de zienswijze van Gemeente Renkum, die daarvoor de hulp had ingeschakeld van Fiscaliade. Voorwaarde is wel dat een soortgelijke casus niet binnen x jaar mag plaatsvinden, anders kan gemeente Renkum niet spreken van een incidenteel resultaat en is er wel degelijk sprake van de hierboven genoemde 3 criteria.

Een ander risico zijn de reclameactiviteiten en daarop volgend de laadpalen. Reclameactiviteiten bestaan uit het uitwerken en evalueren van reclamebeleid, het aangaan en uitvoeren van overeenkomsten met reclame-exploitanten en aanverwante werkzaamheden. Hof Den Bosch heeft in twee zaken uitspraak gedaan over het ondernemerschap van een gemeente ter zake van reclame-exploitatierchten. Het hof oordeelt dat de gemeente voor de verleende exploitatierchten een onderneming drijft en dat de overheidstakenvrijstelling niet van toepassing is. Ook is er bij het opstellen van een fiscale openingsbalans geen ruimte voor het activeren van een post 'lopende contracten'. Fiscalisten kunnen zich moeilijk verenigen met het standpunt van het hof dat het verlenen van exploitatierchten niet is aan te merken als verhuur van delen van de openbare ruimte. In een 'klassieke' situatie waarin een bedrijfspand wordt verhuurd, wordt naar hun mening ook tegen vergoeding een exclusief recht verleend om ondernemingsactiviteiten te exploiteren binnen het gehuurde pand. Verder vinden zij het opmerkelijk dat naar het oordeel van het hof het verlenen van een exploitatiercht door de gemeente niet voortkomt uit een vermogensbestanddeel

dat de gemeente heeft en daardoor aan de vraag of sprake is van normaal vermogensbeheer niet wordt toegekomen. Het is niet bekend of de gemeenten in kwestie in cassatie gaan tegen de uitspraak van het Hof.

Gemeente Renkum heeft besloten om de opbrengsten uit het verlenen van exploitatierechten (voorlopig) te verwerken in de aangifte Vpb en vervolgens in bezwaar te gaan tegen de opgelegde aanslagen. Hierna tracht de gemeente in overleg met de inspecteur aan te sluiten bij een eventuele uitspraak van de Hoge Raad, zodra deze zaak is uitgeprocedeerd. De hoogte van de aangifte vindt plaats na uitbrengen van de begroting 2025 waardoor in deze begroting nog geen bedrag wordt opgenomen in het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.

Onvoorzien

- Op basis van artikel 4 van de Financiële verordening 2021 bedraagt de post onvoorzien die in deze begroting is opgenomen € 95.000.
- Onvoorziene uitgaven die zich in de loop van het begrotingsjaar voordoen, kunnen door het college ten laste van de stelpost worden gebracht.
- Daarbij moet worden voldaan aan de voorwaarde dat het een onvoorziene en onuitstelbare en onvermijdbare gebeurtenis betreft.
- Structurele onvoorziene uitgaven kunnen alleen het eerste jaar ten laste van de stelpost worden gebracht.
- Deze uitgaven zullen dus in het volgende begrotingsjaar meegenomen moeten worden in de begroting.

Bijlage

Toelichting dekkingsvoorstellen

1. Stopzetten van optionele activiteiten

In de Perspectiefnota 2024-2028 is per product in kaart gebracht wat basisactiviteiten en wat optionele activiteiten zijn. Basisactiviteiten zijn weinig flexibel, ze zijn vastgelegd in wetgeving of regionale afspraken. Daarnaast hebben de inwoners die hiervan gebruik maken (de doelgroep) weinig tot geen alternatieven voor deze taken. Voor deze activiteiten is het niet reëel om ze te beëindigen. Wel kunnen we keuzes maken over hoe we deze activiteiten uitvoeren. Optionele activiteiten zijn wel flexibel. Ze zijn gebaseerd op gemeentelijke beleidskeuzes. De doelgroep heeft alternatieven. We kunnen de keuze maken om deze activiteiten geheel of gedeeltelijk te stoppen. De consequenties van zo'n besluit zijn in beeld gebracht.

In de volgende tabel is weergegeven van welke optionele activiteiten we voorstellen om deze stop te zetten. De eerste tabel geeft aan wat de financiële consequenties zijn van het stopzetten van deze activiteiten. De tweede tabel geeft aan hoeveel uren daarmee worden vrijgespeeld. Deze uren kunnen vervolgens worden ingezet om andere activiteiten op niveau te realiseren.

Totaaloverzicht financiële consequenties stopzetten optionele activiteiten

	Activiteit (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1E	Opstellen en uitvoering aanpak anti-discriminatie	12	12	12	12
1E	Bewustwordingsacties en preventie van verschillende vormen (online) criminaliteit en onveiligheid	1	11	11	11
2B	Programma wonen: adviseren leefbare wijken (i.h.k.v. programma leefbaarheid)	0	0	0	0
2D	Inzet mediation en maatwerktrajecten (nieuwe)	27	27	27	27
2D	Het door de commissie ruimtelijke kwaliteit toetsen van bouwplannen aan onze welstandsnota	0	0	0	0
2E	Verkeersveiligheid: monitoren en evalueren van verkeersveiligheid, en treffen van verkeersveiligheidsmaatregelen	15	15	15	15
2F	Recreatieve ervaringen creëren in het landschap	0	12	12	12
2H	Beleed klimaatadaptatie: inwoners (stimuleren afkoppelen en vergroenen)	20	20	20	20
2H	Beleed klimaatadaptatie: gemeentelijke organisatie (interne adviseren over inrichten openbare ruimte op het gebied van water en klimaatadaptatie)	0	0	0	0
2H	Ondersteunen van duurzame initiatieven van inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven	20	20	20	20
2H	Realiseren zon op dak	4	4	4	4
2I	Kennis en informatie verzamelen; ontwikkelen beleid	0	0	0	0
2J	Detailhandel: behouden en verbeteren van levendige en toekomstbestendige centra d.m.v. reclamebelasting, centrumregie, verbeteren openbare ruimte centra, integraal samenwerken met andere beleidsvelden	0	35	35	35
2J	Stimuleren lokale (vrijetijds) economie: samenwerken met ondernemers, verbinden lokale ondernemers en	0	10	10	10

	Activiteit (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
	integraal samenwerken met andere beleidsvelden (waaronder recreatie en toerisme, kunst en cultuur)				
2J	Behouden en verbeteren van werklocaties	33	33	33	33
2J	Loketfunctie voor ondernemers: accountmanagement EZ, nieuwsbrieven, CRM systeem	7	7	7	7
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Fysieke infrastructuur en bestemmingsmanagement	30	30	30	33
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Digitale infrastructuur informatievoorzieningen en marketing	0	0	0	60
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Stimuleren kwalitatieve verblijfsmogelijkheden en dagrecreatie	0	0	0	0
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Integraal samenwerken met andere beleidsvelden	0	0	0	0
2L	Behouden en kwaliteit bewaken van gemeentelijke monumenten, gedenktekens en kunstwerken	0	0	0	0
2L	Uitvoeren activiteiten cultuurvisie/ basisinfrastructuur/ kunstenaarsgemeente	14	35	52	68
2L	Uitvoeren culturele activiteiten Gelders Arcadië	25	25	25	25
2N	Voorlichting, educatie en handhaving op aanbieden van afval	5	5	5	5
2N	Verhoging OZB als compensatie verlaging afvalstoffenheffing	-5	-5	-5	-5
2O	Verkoop gronden (restgroen)	0	0	0	0
3B	Organiseren en faciliteren Jongerenraad	4	4	4	4
3C	Maatregelen verbeteren bedrijfsvoering	-	-	-	-
	Totaal	217	293	313	396

Totaaloverzicht personele consequenties (in uren) stopzetten optionele activiteiten

	Activiteit (bedragen in productieve uren per jaar)	2025	2026	2027	2028
1E	Opstellen en uitvoering aanpak anti-discriminatie	100	100	100	100
1E	Bewustwordingsacties en preventie van verschillende vormen (online) criminaliteit en onveiligheid	450	450	450	450
2B	Programma wonen: adviseren leefbare wijken (i.h.k.v. programma leefbaarheid)	240	240	240	240
2D	Inzet mediation en maatwerktrajecten (nieuwe)	40	40	40	40
2E	Verkeersveiligheid: monitoren en evalueren van verkeersveiligheid, en treffen van verkeersveiligheidsmaatregelen	50	50	50	50

	Activiteit (bedragen in productieve uren per jaar)	2025	2026	2027	2028
2F	Recreatieve ervaringen creëren in het landschap	16	16	16	16
2H	Beleid klimaatadaptatie: inwoners (stimuleren afkoppelen en vergroenen)	270	270	270	270
2H	Beleid klimaatadaptatie: gemeentelijke organisatie (interne adviseren over inrichten openbare ruimte op het gebied van water en klimaatadaptatie)	135	135	135	135
2H	Ondersteunen van duurzame initiatieven van inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven	450	450	450	450
2H	Realiseren zon op dak	20	20	20	20
2I	Kennis en informatie verzamelen; ontwikkelen beleid	16	16	16	16
2J	Detailhandel: behouden en verbeteren van levendige en toekomstbestendige centra d.m.v. reclamebelasting, centrumregie, verbeteren openbare ruimte centra, integraal samenwerken met andere beleidsvelden	0	203	203	203
2J	Stimuleren lokale (vrijtijds) economie: samenwerken met ondernemers, verbinden lokale ondernemers en integraal samenwerken met andere beleidsvelden (waaronder recreatie en toerisme, kunst en cultuur)	0	405	405	405
2J	Behouden en verbeteren van werklocaties	270	270	270	270
2J	Loketfunctie voor ondernemers: accountmanagement EZ, nieuwsbrieven, CRM systeem	405	405	405	405
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Fysieke infrastructuur en bestemmingsmanagement	540	540	540	540
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Digitale infrastructuur informatievoorzieningen en marketing	0	0	0	0
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Stimuleren kwalitatieve verblijfsmogelijkheden en dagrecreatie	0	0	0	0
2K	Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Integraal samenwerken met andere beleidsvelden	335	335	335	335
2L	Behouden en kwaliteit bewaken van gemeentelijke monumenten, gedenktekens	0	0	0	0

	Activiteit (bedragen in productieve uren per jaar)	2025	2026	2027	2028
	en kunstwerken				
2L	Uitvoeren activiteiten cultuurvisie/ basisinfrastructuur/ kunstenaarsgemeente	120	120	120	120
2L	Uitvoeren culturele activiteiten Gelders Arcadië	25	25	25	25
2N	Voorlichting, educatie en handhaving op aanbieden van afval	60	60	60	60
2O	Verkoop gronden (restgroen)	135	135	135	135
3B	Organiseren en faciliteren Jongerenraad	130	130	130	130
3C	Maatregelen verbeteren bedrijfsvoering	-	10.000	10.000	10.000
	Totaal uren	3.807	14.415	14.415	14.415

Toelichting

1E Opstellen en uitvoering aanpak anti-discriminatie

Het niet opstellen en uitvoeren van een aanpak anti-discriminatie betekent dat we niet inzetten op preventieve activiteiten (bijvoorbeeld organiseren van trainingen voor de organisatie, inwonersbijeenkomsten of voorlichting op scholen). Wat behouden blijft is de wettelijke verplichting tot het inrichten van een anti-discriminatievoorziening gericht op het tegengaan van discriminatie.

1E Bewustwordingsacties en preventie van verschillende vormen (online) criminaliteit en onveiligheid

Preventieve activiteiten gericht op verschillende vormen van (online) criminaliteit, zoals bewustwordingscampagnes gericht op (kwetsbare) inwoners en bedrijven, worden geminimaliseerd. De preventie-activiteiten door HALT, zoals de voorlichting op scholen, zullen ook worden stopgezet. Omdat de gemeente vaak de regierol heeft zal dit mogelijk ook betekenen dat ketenpartners minder preventie-activiteiten ontplooiën. In het verlengde hiervan worden werkzaamheden gericht op verkennen en realiseren van samenwerking met inwoners en bedrijven gestopt.

2B Programma wonen: adviseren leefbare wijken (i.h.k.v. programma leefbaarheid)

Het project leefbaarheid in de buurt richt zich op kwetsbare buurten. We willen meer zicht hebben op wat er speelt in de buurten. De gemeente voert hier regie op en ontwikkelt een werkwijze die houdbaar is voor de langere termijn. Project is goed verlopen en kan eerder, dan gepland, geborgd worden bij onze ketenpartners waaronder de Politie, Vivare en Renkum voor Elkaar. Zij hebben daar ook op geïnvesteerd.

2D Inzet mediation en maatwerktrajecten (nieuwe)

In ruimtelijke ontwikkelingen zetten we nu deze instrumenten in. Deze instrumenten zijn nu niet wettelijk verplicht. Het afschaffen van mediation en maatwerktrajecten is mogelijk. Kan echter leiden tot meer juridische procedures en hogere kosten voor de Omgevingsdienst. Lopende trajecten zoals bijvoorbeeld bij het Zweiersdal ronden we af.

2E Verkeersveiligheid: monitoren en evalueren van verkeersveiligheid, en treffen van verkeersveiligheidsmaatregelen

Op het gebied van verkeersveiligheid is het voorstel om te bezuinigen op verkeerseducatie en monitoring. Gevolgen hiervan zijn dat we geen goede inschatting kunnen maken van benodigde wegprofielen en -inrichtingen ten behoeve van verkeersveiligheid. Verkeerseducatie kan ook door andere instanties opgepakt worden, bijvoorbeeld ANWB, VVN en/of Fietzersbond.

2F Recreatieve ervaringen creëren in het landschap

Het betreft een taakveld om recreatie en toerisme te stimuleren. Een belangrijke taak is het onderhouden (samen met Stichting Landschapsbeheer Gelderland) van de 4 klompenpaden. We hebben twee contracten met SLG en afspraken met vrijwilligers die doorlopen tot en met 2024 en twee andere contracten lopen door tot 2027 respectievelijk 2028. Door het afschaffen van de klompenpaden zullen minder mensen onze gemeente bezoeken waardoor er minder bezoekers voor de horeca zijn. De inzet van vrijwilligers ten behoeve van de klompenpaden wordt stopgezet.

2H Beleid klimaatadaptatie: inwoners (stimuleren afkoppelen en vergroenen)

Voorgesteld wordt om inwoners middels de KlimaatKeet te blijven stimuleren om te vergroenen en hittestress tegen te gaan. De beoogde bezuiniging van € 20.000 zal desondanks echter wel gerealiseerd worden binnen 2H. Enerzijds door de KlimaatKeet verder te optimaliseren, anderzijds door een budget om duurzame ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie financieel te ondersteunen (transitiefonds duurzame projecten) te beëindigen.

2H Beleid klimaatadaptatie: gemeentelijke organisatie (interne adviseren over inrichten openbare ruimte op het gebied van water en klimaatadaptatie)

We blijven medewerkers van de gemeentelijke organisatie informeren en adviseren over afkoppelen, het vergroenen van de openbare ruimte en over andere gevolgen van klimaatverandering zoals hitte, droogte en brandgevaar. Interne advisering met betrekking tot klimaatadaptatie kent geen financiële consequenties aangezien de werkzaamheden onderdeel zijn van de werkzaamheden van de projectmanager Water.

2H Ondersteunen van duurzame initiatieven van inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven

We beperken de ondersteuning van duurzame initiatieven van inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven. Wanneer wij als gemeente voortrekkers die zich verenigen/ bewonersinitiatieven niet langer stimuleren zal het moeilijker worden om verduurzaming van de gebouwde omgeving te realiseren. Daarom wordt voorgesteld € 12.500 (van de eerder beoogde € 20.000) te bezuinigen op de ondersteuning van duurzame initiatieven, de resterende benodigde bezuiniging van € 7.500 wordt gerealiseerd door de Uitvoering van de Transitievisie Warmte anders vorm te geven (zie beleidsoverweging 'Uitvoering van de Transitievisie Warmte').

2H Realiseren zon op dak

We blijven ons inzetten voor de realisatie van zonnepanelen op daken. Dit doen we onder andere met behulp van informatieverstrekking. Wel bezuinigen we de beoogde € 4.000 op deze activiteit door niet meer jaarlijks een collectieve inkoopactie zonnepanelen te organiseren.

2I Dierenwelzijn: kennis en informatie verzamelen; ontwikkelen beleid

We richten ons uitsluitend op onze wettelijke taak, n.l. dieropvang/ asiel.

2J Detailhandel: behouden en verbeteren van levendige en toekomstbestendige centra d.m.v. reclamebelasting, centrumregie, verbeteren openbare ruimte centra, integraal samenwerken met andere beleidsvelden

We stoppen met actief investeren in toekomstbestendige centrumgebieden (waaronder stopzetten centrumregie). We stoppen met het innen en uitkeren van de reclamebelasting. Ondernemersverenigingen moeten zelf middelen zien te vinden voor de aankleding van centrumgebieden en het organiseren van activiteiten om centra aantrekkelijk te houden.

2J Stimuleren lokale (vrijetijds) economie: samenwerken met ondernemers, verbinden lokale ondernemers en integraal samenwerken met andere beleidsvelden (waaronder recreatie en toerisme, kunst en cultuur)

Betreft samenwerken met ondernemers, verbinden lokale ondernemers en integraal samenwerken met andere beleidsvelden (waaronder recreatie en toerisme, kunst en cultuur).

Samenwerking met ondernemers

We stoppen met het structureel overleg tussen gemeente en ondernemersverenigingen (stopzetten economisch platform). Gemeente draagt niet meer bij/ helpt niet mee met het organiseren van de dag van de ondernemer of andere bijeenkomsten waar ondernemers elkaar kunnen ontmoeten.

Integraal samenwerken met andere beleidsvelden

Door de vermindering van uren bij economie, verdwijnt de integrale samenwerking met andere beleidsvelden en neemt de klantgerichtheid naar ondernemers sterk af. Tevens kunnen we ondernemers ook niet verbinden aan projecten binnen onze gemeente of inwonersinitiatieven waar het MKB veelal een rol in speelt.

2J Behouden en verbeteren van werklocaties

Budget betreft bijdrage productieve regio (GMR). Er vindt geen afstemming meer plaats m.b.t. werklocaties en Human Capital en onze ondernemers kunnen niet deelnemen aan ondersteuningsmogelijkheden of adviesprogramma's die mogelijk gemaakt worden door als regiogemeenten samen te werken. We zijn nog wel verplicht deel te nemen aan het opstellen/monitoren van het Regionaal Programma Werklocaties.

2J Loketfunctie voor ondernemers: accountmanagement EZ, nieuwsbrieven, CRM-systeem

We stoppen met de loketfunctie voor ondernemers: We hebben geen accountmanagement meer en stoppen met het versturen van nieuwsbrieven. De klantgerichtheid van de gemeente richting ondernemers neemt sterk af. Specifieke ondernemingsvragen zullen in veel gevallen niet beantwoord worden.

2K Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Fysieke infrastructuur en bestemmingsmanagement

We geven geen uitvoering meer aan het basisuitvoeringsplan behorende bij de vastgestelde visie recreatie en toerisme. De verdere ontwikkeling van routestructuren (Wandelnetwerk, MTB-netwerk etc.) en ontvangstlocaties stopt hierdoor. Inwoners en bezoekers worden hierdoor mogelijk minder gefaciliteerd en gestuurd (bestemmingsmanagement) bij recreëren.

2K Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Digitale infrastructuur informatievoorzieningen en marketing

We geven geen uitvoering meer aan het basisuitvoeringsplan behorende bij de vastgestelde visie recreatie en toerisme. Hierdoor stopt de digitale en fysieke informatievoorziening, marketing en de ontwikkeling van het ambassadeurschap. Deze infrastructuur wordt uitgevoerd en ontwikkeld door bureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) middels een jaarlijkse subsidie.

2K Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Stimuleren kwalitatieve verblijfsmogelijkheden en dagrecreatie

We stoppen met de adviesfunctie waarbij ingezet wordt op een duurzame toeristische en recreatieve sector, bevordering van gastheerschap (ambassadeurschap), opstellen en uitvoering geven aan beleid toeristische verhuur particuliere woonruimten (ter voorkoming van onttrekking woonruimte ten behoeve van onze inwoners en overlast).

2K Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme: Integraal samenwerken met andere beleidsvelden

We stoppen met dwarsverbanden op lokaal sub-regionaal en regionaal niveau te leggen. Hierdoor is gezamenlijk subsidie aanvragen lastiger.

2L Behouden en kwaliteit bewaken van gemeentelijke monumenten, gedenktekens en kunstwerken

De gemeente heeft een aantal collecties, kunstwerken in de openbare ruimte en gedenktekens in bezit. Er zijn landelijke richtlijnen om e.e.a. over te dragen aan derden. Dit zal nader onderzocht moeten worden.

2L Uitvoeren activiteiten cultuurvisie/ basisinfrastructuur/kunstenaarsgemeente

In de Cultuurvisie is de culturele basisinfrastructuur voor een kunstenaarsgemeente omschreven. Daartoe behoren bv de Kunstroute, het Poëziefestival, Scarabee en Museum Veluwezoom, lidmaatschap van EuroArt.

Een besparing op de middelen kunst & cultuur levert een verschraving op van het basisaanbod.

2L Uitvoeren culturele activiteiten Gelders Arcadië

Stoppen met activiteiten die aandacht besteden aan de cultuurhistorie van het Gelders Arcadië. De Veluwezoom (gebied van Brummen t/m Wageningen) wordt bij het uitstappen van Renkum onderbroken.

2L Gemeentelijke monumenten aanwijzen

Het is wettelijk geen verplichting om nieuwe gemeentelijke monumenten aan te wijzen.

Omdat bleek dat we relatief weinig gemeentelijke monumenten hadden, afgezet tegen vergelijkbare gemeenten, hebben we eerder een inhaalslag gemaakt en lopen we nu aardig in de pas met andere gemeenten van vergelijkbare omvang en historie. De laatste jaren kwam het sporadisch voor dat particulieren ons vroegen of hun pand of complex wellicht monumentwaardig was. Dergelijke verzoeken zullen we niet meer in behandeling nemen.

2N Voorlichting, educatie en handhaving op aanbieden van afval

Betreft besparing in formatie. Iedere gemeente heeft beleidsvrijheid om zelf het afvalstelsel te kiezen die het best aansluit op de lokale voorkeuren. Dit betekent dat gemaakte keuzes consequenties hebben op de mate van service, milieu, regievaardigheden en kosten. In de benchmark worden deze resultaten met elkaar vergeleken met als doel van elkaar te leren en te komen tot een optimum. Zonder deelname aan benchmarks ontbreekt deze kennis. Het principe 'meten is weten' gaat daarmee verloren.

2O Verkoop gronden (restgroen)

Er is een opbrengst geraamd in de begroting. Deze halen we echter met regelmaat niet. Inzet kan worden stopgezet, genereert vrijval in de uren.

3B Organiseren en faciliteren Jongerenraad

Deze is al gestopt – budget is nog wel gereserveerd. Kan vrijvallen.

3C Maatregelen verbeteren bedrijfsvoering

Naast mogelijkheden in directe investeringen in de samenleving is ook gekeken naar de bedrijfsvoering. Wat valt hierin te bereiken in het kader van Ambities in Evenwicht? Uitgangspunt is dat hierin voor medewerkers efficiency is te boeken – en van hieruit dus ruimte in formatie mogelijk is. Het gaat bij de volgende maatregelen dus om een besparing op de interne uren (circa 10.000 uur).

Online dienstverlening - Zaaksysteem

Het zaaksysteem beter benutten zodat informatie beter vindbaar is. Hierdoor verbetert de dienstverlening voor onze inwoners en kan het kcc efficiënter werken. De aanvraag is vindbaar en volgbaar, inwoners worden sneller geholpen.

Zaaksysteem

Duidelijkheid geven over wat en hoe je zaakgericht moet werken en moet archiveren. Een goed ingericht en gebruikt zaak-systeem scheelt veel tijd bij het terugvinden van informatie. Actieplan bewustzijn zaakgericht werken. Door consequent gebruik te maken van het zaaksysteem gaat de kwaliteit van de informatievoorziening omhoog. Dit heeft een positief effect voor de dienstverlening aan de burgers. Dit sluit aan bij de doelstellingen van de Wet Open Overheid en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Beheer van Systemen

Uitleg over systemen bij start en handleidingen terug te vinden op intranet. Instructie voor afhandeling facturen / opties beperken, om zo fouten te voorkomen. Meer bekendheid met de systemen en de mogelijkheden om de antwoorden op vragen m.b.t. het werken met die systemen terug te vinden. Prettiger werken. Een aantal dingen is al gerealiseerd, zoals handleidingen en filmpjes (staan op intranet).

Accountantscontrole

Aan de voorkant duidelijker welke stukken nodig zijn voor de accountantscontrole. Eén centraal punt waar de stukken opgeslagen worden. Een goed werkend zaak-systeem zou hieraan bijdragen.

Planning & Controlcyclus

Meer 'going on' concernbreed mee bezig zijn. Soms vraagt het (fors) extra tijd van financiën. Het is een cyclus dus het vraagt met pieken meer van de medewerkers. Daarin kan verbeterd worden.

Datagedreven werken

Tools om te investeren op de inhoud vraagt een investering en daarna kan het werk makkelijker en gericht maken. Datagedreven werken mag een impuls krijgen in de organisatie.

Intranet beter benutten

Op dit moment worden de sociale mogelijkheden van het intranet nog te weinig gebruikt. Communicatie is bezig met een plan om activiteiten te organiseren om het gebruik te verhogen. Beter benutten van intranet als tool om (1) kennis te delen en (2) te verbinden.

Inwerkprogramma

We zijn bezig met een onboardingsprogramma voor nieuwe medewerkers. Hier willen we graag aandacht besteden aan de start van nieuwe medewerkers. Wat wordt er precies verwacht van leidinggevenden in dit proces en wanneer moet wat gebeuren. Het programma zal informatie bevatten over hoe werken we in Renkum, welke teams zijn er, waarvoor moet je bij wie zijn. In het plan zal worden opgenomen dat nieuwe medewerkers zich voorstellen op het intranet. Onderdeel van het plan zal ook zijn om de team pagina's op het intranet te updaten, zodat nieuwe medewerkers goed kunnen vinden wat de verschillende teams allemaal doen. Dit programma zal helderheid scheppen in de acties, een soepele onboarding draagt hopelijk bij aan de start van nieuwe medewerkers, dat ze hier positief op terugkijken.

Rollen en verantwoordelijkheden

Rollen en verantwoordelijkheden duidelijker beschrijven en koppelen aan functies en medewerkers. Dit geldt voor de gehele organisatie. Op de langere termijn geeft dit veel voordelen bijv. bij het inwerken van medewerkers.

2. Beleidskeuzes

Door te besluiten om bepaalde optionele activiteiten niet uit te voeren, kan capaciteit worden vrijgespeeld om andere activiteiten op niveau te realiseren. De financiële opgave die er nu ligt, kan niet worden verholpen door alleen te stoppen met activiteiten waar we die keuzevrijheid hebben. We zullen ook beleidskeuzes moeten maken waardoor we activiteiten uitvoeren op een lager niveau. In de perspectiefnota hebben wij de raad gevraagd om een opdracht om mogelijkheden om beleidsmatige keuzes te maken te onderzoeken. Hierna is weergegeven welke beleidskeuzes mogelijk zijn en welke financiële consequenties dat met zich meebrengt.

Totaaloverzicht financiële consequenties beleidskeuzes

	Beleidskeuzes (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1A	Efficiënter/ effectiever inrichten van het welzijnswerk	50	100	100	100
1B	Nieuwe afspraken maken met de bibliotheek over de toekomstige uitvoering van gemeentelijke beleid	0	0	100	100
1B	Nieuwe afspraken maken met het onderwijs over uitvoering van het Curriculum Kunstzinnige vorming	0	10	20	30
1E	Zowel preventief (vroegsignalering) als repressief verbinding zoeken met zorg vermijdende inwoners die overlast veroorzaken en/of een risico vormen voor de openbare orde en veiligheid, middels de zorgverbinder.	25	35	35	35
1G	Bieden van ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen	0	0	0	0
1G	Implementatie hervormingsagenda jeugd	0	0	0	0
1G	Organiseren van de voorziening Gezinsondersteuning Kinderopvang	12	12	12	12
1H	Bieden van ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen - taskforce	500	1.000	1.000	1.000
1I	Ondersteuning ondernemers in zwaar weer	0	20	20	20
1J	Benchmark armoede en schulden	0	2,5	2,5	2,5
2A	Integrale ontwikkeling leefomgeving	40	0	0	0
2A	Bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor optimalisatie van de grondopbrengsten	0	50	245	575
2D	Het door de commissie ruimtelijke kwaliteit toetsen van bouwplannen aan onze welstandsnota	26	26	26	26
2H	Uitvoeren van Transitievisie Warmte (o.a. wijkuitvoeringsplannen en onderzoek warmtenet)	40	40	40	40
2H	Stimuleren verduurzaming utiliteitsbouw: uitvoeren Regionaal Expertiseteam Energie	0	10	10	10
2H	Informereren, motiveren en enthousiasmeren van inwoners om meer circulair te handelen.	5	5	5	5
2H	Beleid opstellen, informeren, motiveren en enthousiasmeren van bestuur en medewerkers inwoners om meer circulair te handelen	15	10	10	10
2L	Uitvoeren en begeleiden van lokale activiteiten voor de Airborne Herdenkingen en samenwerking met de Airborne-gemeenten binnen de Airborne-regio met activiteiten rondom herdenken, beseffen en beleven	10	10	10	10

	Beleidskeuzes (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
2M	Verhoging rioolheffing a.g.v. vervallen bezuiniging straatreiniging	68	68	68	68
2N	Optie 1b. Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) kliko	0	325	325	325
2N	Optie 1d. Inzamelfrequentie gft in de wintermaanden om de 4 weken	-	25	25	25
2N	Optie 2d. Openingstijden afvalbrengrstation verlagen met een halve dag	-	25	25	25
2N	Verhoging OZB als compensatie verlaging afvalstoffenheffing	105	105	105	105
2P	Openbare verlichting vervangen en beheren: afschalen openbare verlichting	3	3	3	3
2P	Wegen, straten en pleinen: onderhoud: goedkoopste lang meegaand tegel materiaal, geen uitzonderingen meer (bij vervanging inzetten op goedkoper materiaal (standaard goedkope tegels)	10	10	10	10
3C	Inhuur	150	150	150	150
3E	Verbonden partijen	0	250	250	250
4B	Verhogen OZB-opbrengsten (voordeel)	527	527	527	527
4B	Compenseren hondenbelasting via OZB of opnieuw invoeren hondenbelasting (voordeel)	221	221	221	221
4B	Verlaging afvalstoffenheffing vjn naar OZB	0	0	0	0
4B	Daling Rioolheffing compenseren met OZB	1.456	1.456	1.456	1.456
	Totaal	3.263	4.496	4.800	5.141

Toelichting per voorstel

1A Efficiënter/ effectiever inrichten van het welzijnswerk

Eind 2024/Q1 2025 de keuze maken hoe Renkum voor Elkaar anders in te richten. Hierin wordt ook kostenefficiëntie meegenomen.

Voorstel is ook om in 2025 € 50.000 en vanaf 2025 € 100.000 minder voor het welzijnsconstruct beschikbaar te stellen. We gaan met Renkum voor Elkaar in gesprek over wat dit betekent voor hun dienstverlening. Mogelijk dat het efficiënter inrichten van het welzijnswerk al gedeeltelijk de besparing oplevert. Daarnaast zal er mogelijk een keuze gemaakt moeten worden in wat het welzijnswerk niet of minder gaat doen, wat kan leiden tot een vershraling van hun dienstverlening. Hierbij zal vooral naar dienstverlening gekeken worden die de directe doelgroep het minst raakt.

1B Nieuwe afspraken maken met de bibliotheek over de toekomstige uitvoering van gemeentelijke beleid

Wij geven uitvoering aan de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. Het betreft invulling en uitvoering van vijf kernfuncties waarin beleidsvrijheid is. Uit de benchmark met andere gemeenten blijkt dat Renkum relatief veel uitgeeft aan de bibliotheek. In het najaar 2024 maken we nieuwe afspraken over uitvoering gemeentelijk beleid gericht op inwoners die het meest afhankelijk zijn van de bibliotheek, uitgaande van het nieuwe budget.

De jaarlijkse subsidie aan de bibliotheek bedraagt voor 2024 € 956.211. Wij stellen een bedrag van € 100.000 per 2027 minder beschikbaar.

1B Nieuwe afspraken maken met het onderwijs over uitvoering van het Curriculum Kunstzinnige vorming

Vanaf het schooljaar 2025-2026 gaan we samen met het onderwijs kijken hoe we de uitvoering van het Curriculum kunstzinnige vorming binnen de wet Primair onderwijs kunnen vormgeven. Daarbij zal gekeken worden naar de inzet van de combinatiefunctionaris, vakleerkrachten en projecten. We gebruiken hiervoor de middelen die we van het rijk krijgen maar laten onze eigen middelen van € 30.000 vrijvallen.

1E Zowel preventief (vroegsignalering) als repressief verbinding zoeken met zorg vermijdende inwoners die overlast veroorzaken en/of een risico vormen voor de openbare orde en veiligheid, middels de zorgverbinder

Gemeenten zijn verplicht activiteiten in te richten in het voorliggend veld, alvorens iemand gedwongen opgenomen wordt vanuit de Wet verplichte GGZ (WvGGZ). Daarnaast willen we bij mensen met onbegrepen gedrag snel de juiste zorg in kunnen zetten, om escalaties te voorkomen. De voorgestelde beleidskeuze is om niet 1,4 fte, zoals in de huidige situatie, maar 1 fte aan zorgverbinder te hebben. Het gevolg is dat het langer kan duren voordat een zorgverbinder contact kan zoeken en/of de meldingen niet allemaal opgepakt kunnen worden.

We kunnen 34.000 besparen als we het aantal fte zorgverbinder van 1,4 naar 1 fte terugbrengen.

1G Implementatie hervormingsagenda jeugd

We kunnen lokaal en regionaal heel beperkt keuze maken in hoe de hervormingsagenda te implementeren, binnen de kaders die het Rijk daarvoor stelt.

1G Organiseren van de voorziening Gezinondersteuning Kinderopvang

De Voorziening Gezinondersteuning Kinderopvang is een preventieve voorziening waarbij ouders in een overbelaste thuissituatie tijdelijk gebruik kunnen maken van kinderopvang zodat de balans in hun gezin kan herstellen. Een wettelijk verwijzer (zoals de huisarts) of het Sociaal Team kan de voorziening inzetten. De voorziening is onlangs geëvalueerd en de voorgestelde beleidskeuzes zijn in lijn met de uitkomsten hiervan.

De voorgestelde beleidskeuzes zijn:

- Vragen inkomensafhankelijke ouderbijdrage aan gebruikers van de voorziening;
- Inboeken besparing vanaf 2027 van € 40.000 i.v.m. kabinetsplannen om kinderopvang bijna gratis te maken, waardoor een deel van de doelgroep deze maatwerkvoorziening niet meer nodig zal hebben omdat zij al in aanmerking komen voor (bijna) gratis kinderopvang.

1H Bieden van ondersteuning in de vorm van maatwerkvoorzieningen - taskforce

Middels het uitvoeren van een taskforce meer beleidsmatig sturen op de inzet van (individuele) maatwerkvoorzieningen. De Wmo blijft een wettelijke plicht, een open-einde-regeling en een vangnet voor hen die ondersteuning nodig hebben. De toenemende zorgkosten en de schaarste in voorzieningen (wachtlijsten) maakt dat wij adviseren deze taskforce uit te voeren om ervoor te zorgen dat het beschikbare geld/tijd ook gaat naar de inwoners die dit het hardst nodig hebben. Dit betekent echter ook een verschraving van het (maatwerk) voorzieningenniveau en dat diensten mogelijk op een andere manier worden uitgevoerd die financiële besparingen opleveren. Dit gaan inwoners dan ook voelen.

1I Ondersteuning ondernemers in zwaar weer

Voor ondernemers met financiële problemen werken wij samen met een organisatie die laagdrempelige begeleiding aanbiedt. Per traject wordt hiervoor een bedrag bij de gemeente in rekening gebracht. De uitgaven bedragen op jaarbasis € 20.000.

De aangeboden begeleiding bestaat uit een maatje (zelf ondernemer) om de administratie op orde te brengen en opties te verkennen voor het weer gezond maken van het bedrijf. Er kan bijv. een boekhouder worden ingeschakeld tegen een gereduceerd tarief om boekjaren af te sluiten en belastingzaken te regelen. Vaak is het op orde brengen van de boekhouding noodzakelijk voordat een Bbz uitkering (bijstand zelfstandigen) in behandeling kan worden genomen.

Vanaf 2025 gaat de Basisdienstverlening schuldhulpverlening in. Deze basisdienstverlening houdt in dat de dienstverlening schuldhulpverlening een minimaal aanbod in elke gemeente heeft. Specifieke doelgroepen waaronder ondernemers krijgen daarin extra aandacht. Mogelijk ontvangen we hiervoor middelen van het rijk waardoor we dit in 2025 opnieuw kunnen inzetten.

1J Benchmark armoede en schulden

Als gemeente doen we mee aan de Benchmark armoede en schulden. Het doel hiervan is het genereren van managementgegevens en deze te kunnen vergelijken met andere gemeenten. Deze gegevens kunnen we ook intern verzamelen. Daarnaast werkt het CBS aan een dataset armoede en schulden. Daarmee wordt het vergelijken met andere gemeenten op andere wijze ontsloten. We stoppen met de benchmark armoede en schulden.

2A Integrale ontwikkeling leefomgeving

Voorgesteld wordt dit project stop te zetten.

Om de integrale ontwikkeling van de leefomgeving tot op detailniveau van de organisatie, vorm te geven, vraagt dit niet alleen financiële en personele capaciteit van de organisatie, maar ook om een aanpassing in de organisatie. Programmagericht sturen is een instrument dat in grotere gemeenten daarvoor veel toegepast is, en zijn dienst bewezen heeft.

De introductie daarvan vraagt echter veel organisatorische, financiële en personele capaciteit. Capaciteit die nu niet beschikbaar is en ook in de nabije toekomst niet structureel beschikbaar komt. Daarom wordt voorgesteld deze optionele activiteit stop te zetten.

Daar waar in het dagelijks werk de afstemming en samenwerking nodig is, zal vanzelfsprekend de afstemming en samenwerking plaatsvinden, zoals dat nu ook het geval is.

2A Bij eigen nieuwbouwlocaties gaan voor optimalisatie van de grondopbrengsten

In de periode 2024 tot en met 2029 is door de verkoop van gronden in eigendom van de gemeente eenmalig ruim 3,5 miljoen euro te genereren. Dit is gekoppeld aan strenge spelregels en voorwaarden. Deze strenge spelregels en voorwaarden behelzen dat andere aspecten, zoals groen, speelvoorzieningen, maatschappelijke voorzieningen en extra duurzaamheidsmaatregelen, ondergeschikt zijn aan bovengenoemd doel.

In de praktijk betekent dit dat op elke potentiële verkooplocatie alleen de wettelijke kaders en juridische vastgelegde afspraken uitgangspunt zijn.

Door het aannemen van het amendement worden de hierboven genoemde kader stellende spelregels en voorwaarden losgelaten. "Er wordt niet meer gesproken over winstmaximalisatie maar winstoptimalisatie en aspecten zoals groen, speelvoorzieningen, maatschappelijke voorzieningen, duurzaamheidsmaatregelen worden nevenschikt aan winstmaximalisatie." Dit betekent in de praktijk eigenlijk geen wijziging van de huidige door de raad gehanteerde spelregels en voorwaarden.

De belangrijkste financiële effecten van de wijziging van de kaderstellende spelregels en voorwaarden zijn:

1. Hogere apparaatskosten en kosten voor onderzoeken. Meer discussie en iteratieslagen (participatie, college, raad) zijn nodig om te komen tot een gedragen voorstel.
2. Lagere verkoopopbrengsten vanwege hogere kostprijzen en minder uit te geven m2 op een locatie door de ruimte die andere beleidsterreinen innemen.

De nu geraamde resultaten op basis van het aangenomen amendement worden geraamd op 50% ten opzichte van het eerdergenoemde bedrag.

Uitgaande van dit scenario zijn hieronder de aangepaste financiële resultaten geprognosticeerd.

2025	2026	2027	2028	2029	totaal
0	50	245	575	894	1.764

Bij elke te ontwikkelen locatie zullen wij de financiële te behalen resultaten monitoren en in beeld brengen zodat de gemeenteraad steeds een actueel beeld heeft, welke opbrengsten nog behaald moeten worden t.b.v. een sluitende begroting.

2D Het door de commissie ruimtelijke kwaliteit toetsen van bouwplannen aan onze welstandsnota

Er wordt gestopt met het toetsen van plannen op basis van de Ruimtelijke Kwaliteit. Plannen worden alleen nog getoetst op bouw-wetgeving en omgevingsplan.

Leges voor bouwaanvragen worden naar rato van de bouwsom in rekening gebracht. Hoe hoger de bouwsom hoe hoger de leges, terwijl de totale kosten en inzet van uren relatief gezien, lager zijn bij grotere bouwsommen. Omdat er binnen de gemeente Renkum de laatste jaren relatief veel kleinere bouwaanvragen worden aangevraagd t.o.v. grotere bouwaanvragen zijn de totale kosten voor de gemeente nu niet kostendekkend.

Doordat de kosten voor een externe welstandstoets wegvallen worden totale opbrengsten en kosten meer in evenwicht gebracht en ontstaan een positiever saldo t.o.v. de huidige situatie.

Het stoppen met de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit kan, zal gevolgen hebben voor het ruimtelijk beeld voor zover dit niet bepaald wordt door bouwbesluit en omgevingsplan.

Indien gekozen wordt voor stopzetten dan wordt geadviseerd om een sobere en compacte welstandsnota op te stellen ter vervanging van de huidige welstandsnota op basis waarvan op een zo objectief mogelijke manier een beperkte ambtelijke toets kan plaatsvinden om excessen in de beeldkwaliteit te voorkomen.

2H Uitvoeren van Transitievisie Warmte (o.a. wijkuitvoeringsplannen en onderzoek warmtenet)

In de huidige Transitievisie Warmte worden Wijkuitvoeringsplannen opgesteld op het niveau van CBS-buurtten. We vergroten de gebieden waarvoor Wijkuitvoeringsplannen worden opgesteld. Door de gebieden te vergroten kan efficiënter te werk worden gegaan. Hiermee wordt een bezuiniging gerealiseerd van € 47.500.

2H Stimuleren verduurzaming utiliteitsbouw: uitvoeren Regionaal Expertiseteam Energie

We stoppen met het zakelijk energieloket van het Regionaal Energieloket ten behoeve van het Regionaal Expertiseteam Energie. Daarnaast stellen we minder subsidie beschikbaar voor bedrijven en maatschappelijke organisaties waarmee zij verduurzamingsadvies kunnen verkrijgen. Hiermee wordt een bezuiniging van € 10.000 gerealiseerd.

2H Informeren, motiveren en enthousiasmeren van inwoners om meer circulair te handelen

We behouden de informatie op RenkumVerduurzaamtSamen en blijven verduurzaming integraal (Energie en Warmte, Circulariteit, Klimaatadaptatie en Biodiversiteit) onder de aandacht brengen van onze inwoners. We stoppen met het motiveren van onze inwoners om circulaarder te gaan handelen door specifieke communicatiecampagnes omtrent circulariteit. Hiermee wordt een besparing gerealiseerd van € 2.000.

2H Beleid opstellen, informeren, motiveren en enthousiasmeren van bestuur en medewerkers inwoners om meer circulair te handelen

Circulariteit is een onderwerp dat niet meer weggaat. In het gemeentelijke inkoopbeleid uit 2021 is vermeld dat alles wat wordt ingekocht en aanbesteed moet worden gedaan vanuit de circulaire gedachte.

We houden vast aan het inkoopbeleid en gaan door met de interne ondersteuning van bestuur en medewerkers die ondersteuning nodig hebben om circulair te kunnen inkopen, aanbesteden of werken. Vanaf 2025 doen we dit echter zonder structurele middelen waardoor we nog enkel gebruik maken van externe gelden. Hierdoor hebben we minder beleidsvrijheid, en kunnen mogelijk minder medewerkers of medewerkers minder uitgebreid worden ondersteund. Hiermee wordt een bezuiniging gerealiseerd van € 13.000.

2L Uitvoeren en begeleiden van lokale activiteiten voor de Airborne Herdenkingen en samenwerking met de Airborne-gemeenten binnen de Airborne-regio met activiteiten rondom herdenken, beseffen en beleven

In de Cultuurvisie is de ambitie als Airbornegemeente weergegeven. Daartoe behoren b.v. het Airborne Museum, lokale activiteiten voor de Airborneherdenkingen zoals de Taptoe en Renkum Airborne en samenwerking met de Airborne-gemeenten binnen de Airborneregio met activiteiten rondom herdenken, beseffen en beleven.

Airborne bepaalt mede de identiteit van Renkum maar is geen wettelijke plicht.

Na de 80e herdenking is het een natuurlijk moment om met alle betrokken organisaties te bezien hoe de toekomst eruit gaat zien.

Wij stellen een bedrag van € 10.000 minder beschikbaar.

2N Voorstellen m.b.t. Afvalverwijdering en -verwerking

De voorstellen zorgen voor een daling van de lasten met betrekking tot afvalverwijdering en -verwerking en daardoor een daling van de Afvalstoffenheffing. Bij product 4B Belastingen wordt voorgesteld deze daling te compenseren met een gelijkelijke verhoging van de OZB.

Voor product 2N Afvalverwijdering en -verwerking worden hierna 2 voorstellen aan u gedaan: optie 1b. Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) klike en optie 2a. Afstoten afvalbrenghstation en doorverwijzen naar particuliere afvalbrenghstations in onze gemeente. De besparing hiervan is doorgerekend in de voorliggende financiële tabel.

Hierna staan enkele verdere opties genoemd. Deze opties kunnen in de plaats komen van de gedane voorstellen en/of aanvullend daarop.

1. Inzamelfrequentie

2N Optie 1b. Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) klike

De huidige wekelijkse inzameling van pmd vervalst. Hiervoor in de plaats krijgen alle grondgebonden woningen een klike voor pmd. De inzamelfrequentie wordt gelijktijdig verlaagd naar om de drie weken. Voor hoogbouwbewoners blijft de wekelijkse inzameling met zakken bestaan. Zij hebben geen ruimte voor een klike en ook niet de ruimte om zakken pmd in huis op te slaan.

2N Optie 1d. Inzamelfrequentie gft in de wintermaanden om de 4 weken

Ook kan overwogen worden om gft, alleen in de wintermaanden, minder vaak in te zamelen. Bijvoorbeeld om de vier weken tijdens de maanden december, januari en februari. Dit scheelt 3 tot 4 inzamelrondes op jaarbasis. Ook hiermee kan ongeveer € 25.000 bespaard worden.

2. Afvalbrengrstation

2N Optie 2c. Openingstijden afvalbrengrstation verlagen door sluiting op donderdag

Het beperken van de openingstijden met een halve dag levert een besparing op van € 25.000. Het afvalbrengrstation is dan gesloten op zowel de dinsdag als de donderdag. Hoewel het hier gaat om een versoberde dienstverlening blijft deze gewaardeerde voorziening toch in de huidige vorm bestaan.

Indien de openingstijden worden aangepast dan zijn nieuwe afspraken nodig met de ACV. Dat is mogelijk maar is niet direct in te voeren. Gerekend moet worden met een jaar voordat afspraak kan worden geëffectueerd. Met ACV moeten afspraken gemaakt worden over een afname van de dienstverlening in de DVO.

Een beperktere openstelling zal mogelijkwel leiden tot meer illegale dumpingen. Het opruimen van illegale dumpingen vaagt vervolgens ook weer geld en inzet van uren vanuit de gemeente. Op voorhand is de omvang van dit negatieve effect niet vast te stellen.

2N N.a.v. structurele overschotten jaarrekening voordelen verwerken > voorstellen daling afvalstoffenheffing en verhoging OZB

Zie toelichting bij 4B.

2P Afschalen openbare verlichting

Het beperken van de algemene beheeractiviteiten.

Gevolgen:

Geen optimale lichtspreiding door situering van lichtmasten.

2P Bij vervanging inzetten op goedkoper materiaal (standaard goedkope tegels)

Bij (groot)onderhoud van elementen verhardingen en wegreconstructies passen we de, in het Programma van Eisen, vastgelegde materialen niet toe. In plaats hiervan passen we meer algemeen en standaard materialen toe.

Gevolgen:

Het straatbeeld en uitstraling van de openbare ruimte wijkt af van dat wat voor Renkum, de laatste jaren gebruikelijk is. Met ingang van 2025 bespaart deze maatregel € 10.000/jaar.

Deze besparing is afhankelijk van het aantal projecten dat in een bepaald jaar in uitvoering is.

3C Inhuur

Met enige regelmaat huren we personeel in. Dit heeft o.a. te maken doordat het (nog) niet lukt om vaste medewerkers in dienst te nemen, doordat de arbeidsmarkt al enige tijd krap is, vanwege vervaging bij ziekte of omdat we behoefte hebben aan medewerkers met een (tijdelijke) specifieke expertise die we niet zelf in dienst hebben. We gaan nog scherper bezien of we de medewerkers die we nu voor langere tijd inhuren kunnen vervangen door vaste medewerkers. Inmiddels is dat in één geval gelukt (grondbeleid). Wij zetten hier sinds dit jaar actief op in en zijn ervan overtuigd dat we – met inachtnaam van het feit dat sommige projectfuncties geen vaste, structurele dekking kennen – financiële ruimte kunnen creëren en meer deskundigheid in eigen dienst kunnen hebben. We zetten in op een vrijval van € 150.000.

3E verbonden partijen de opdracht geven om scherper te begroten

We gaan onze verbonden partijen attenderen op de financiële situatie van Renkum en veel andere gemeenten. Daarbij doen we een beroep op onze verbonden partijen om scherper te begroten, activiteiten stop te zetten, zaken meer efficiënt te organiseren en/of beleidskeuzes te maken, gericht op het verminderen van onze uitgaven aan verbonden partijen met €250.000 vanaf 2026.

4B Verhogen OZB opbrengsten (voordeel)

De inkomsten uit belasting verhogen door de OZB met 5% te verhogen. Naast maatregelen om kosten te besparen, kunnen er ook maatregelen worden getroffen om inkomsten te verhogen. De OZB-opbrengsten op basis van de Begroting 2024 bedragen € 10.537.000. Een belastingverhoging van 5% geeft een meeropbrengst van € 527.000. Dit komt neer op € 24 per jaar voor de eigenaar van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

4B Compenseren hondenbelasting via OZB (voordeel)

In 2022 is besloten om de hondenbelasting af te schaffen. De tarieven zijn verlaagd met 25% in 2023, 25% in 2024 en 50% in 2025. De oorspronkelijke opbrengsten vanuit hondenbelasting bedroegen € 217.600, in 2024 is nog een opbrengst gerealiseerd van € 108.800. Met ingang van 2025 zijn er geen opbrengsten meer. Gezien de financiële situatie waarin we zitten, kunnen we deze opbrengsten niet missen. Voorstel is daarom om deze inkomsten mee te nemen in de OZB. Wanneer we uitgaan van het niveau van 2022 plus indexatie, levert dit een voordeel op van € 221.000.

4B Verlaging Afvalstoffenheffing compenseren via OZB

Op basis van de genoemde keuzes binnen product 2N in de Perspectiefnota ontstaat een voordeel voor de kosten van inzamelen en verwijderen van afval.

Op basis van de onderbesteding van budgetten binnen het product 2N Afvalverwijdering en -verwerking in voorgaande jaren, laten we structureel €100.000 vrijvallen in de Voorjaarsnota 2024.

Het voorstel is deze voordelen te verrekenen met de OZB. Dit betekent een verlaging van de Afvalstoffenheffing en een gelijke verhoging van de OZB-inkomsten.

4B Daling Rioolheffing compenseren met OZB

In het voorstel geactualiseerd kostendekkingsplan Water en Riolerings daalt de rioolheffing in 2025 met 26,5% (€ 1.524.000). Dit voorstel zal in september 2024 worden behandeld in de raad.

Tegenover de lastenverlichting van de rioolheffing zal de OZB worden verhoogd met € 1.524.000. Dit betreft een verhoging van 14,5%

3. Uitgewerkte voorstellen vanuit de fracties

Tijdens de raadsbehandeling van de perspectiefnota zijn diverse amendementen en een motie ingediend. De alternatieve bezuinigingsvoorstellen uit deze moties en amendementen zijn uitgewerkt en beoordeeld op haalbaarheid. In dit onderdeel zijn deze voorstellen opgenomen en van een toelichting/ advies voorzien. Hierna is weergegeven welke aanvullende voorstellen mogelijk zijn en welke financiële consequenties dat met zich meebrengt.

Totaaloverzicht financiële consequenties voorstellen vanuit de fracties

	Voorstel fracties (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
3F	Goed bestuur, effectiever handelen; o.a. minder presentatie avonden voor de Raad. Beter coördineren, effectiever vergaderen:				
3F	A. Verlagen van de jaarlijkse vergoeding voor fractieondersteuning	10	10	10	10
3F	B. Het verlagen van het budget voor scholingsgelden voor raadsleden	2	2	2	2
3F	C. Aanpassing vergaderstelsel	-	-	-	-
4B	Innen van Forensenbelasting	7	7	7	7
4B	De toeristenbelasting verhogen om zo het beleid voor programma 2J (Ondernemen en bedrijvigheid) en 2K (recreatie en toerisme) en 2 L (kunst, cultuur en cultuurhistorie) in stand te houden; de opbrengsten boven het begrote bedrag als doelbelasting te bestemmen voor producten 2J en 2K en 2L	0	0	0	0
4B	De kosten te dekken door middel van een verhoging van de OZB, met een maximum van €2,85 gemiddeld per woningeigenaar per maand	743	743	743	743
	Totaal	762	762	762	762

Toelichting per voorstel

3F Goed bestuur, effectiever handelen; o.a. minder presentatie avonden voor de Raad. Beter coördineren, effectiever vergaderen

Voorstel amendement:

Goed bestuur, effectiever handelen; o.a. minder presentatie avonden voor de Raad.

Beter coördineren, effectiever vergaderen.

Er zijn beperkte mogelijkheden om directe bezuinigingsmogelijkheden door te voeren op het raads- en griffie budget.

A. Verlagen van de jaarlijkse vergoeding voor fractieondersteuning.

Momenteel ontvangen alle fracties € 1.200 per jaar aan fractiebudget. Wettelijk is er geen hoogte voor dit bedrag vastgesteld. De fractieondersteuning kan verlaagd worden tot € 100 per jaar per fractie. Uitgaande van het huidige aantal fracties levert dit een besparing op van circa € 10.000 per jaar.

B. Het verlagen van het budget voor scholingsgelden voor raadsleden.

Voor de nieuwe raadsperiode het herijken van het scholingsbudget. Verwachting ombuiging € 2.000 per jaar.

C. Een aanpassing van het vergaderstelsel kan mogelijk tot besparingen leiden, echter zijn deze niet financieel doorrekenbaar gezien dat dit afhankelijk is van de wijze hoe dit inhoudelijk vorm zal worden gegeven.

4B Innen van Forensenbelasting

Voorstel amendement:

Innen van Forensenbelasting.

De gemeente kan forensenbelasting heffen van natuurlijke personen die meer dan 90 dagen in de gemeente verblijven zonder daar hun hoofdverblijf te hebben. Het gaat om mensen die een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin. Door de forensenbelasting betalen zij mee aan voorzieningen in die gemeente. De forensenbelasting valt onder de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente en hoeft dus niet voor een specifiek doel te worden besteed. De opbrengsten van de forensenbelasting zijn doorgaans relatief laag in verhouding tot de andere belastingen die de gemeente heft. Een uitzondering geldt voor de gemeenten met veel tweede woningen; hier kan de forensenbelasting juist een substantieel deel van de begroting vormen.

Voor het invoeren van een gemeentelijke belasting moet door de raad een belastingverordening worden vastgesteld.

Deze verordening bepaalt hoe de opbrengst gerealiseerd moet worden. Zo kan onder andere gewerkt worden met:

- een tarief gebaseerd op de WOZ-waarde, eventueel met een onderverdeling in waardeklassen;
- een tarief gebaseerd op de vloeroppervlakte en de beschikbare grond bij de woning;
- een vast tarief per woning.

Ook is het mogelijk om in de verordening de mensen die al toeristenbelasting betalen, uit te sluiten van de forensenbelasting.

Binnen de gemeente Renkum zijn er 18 recreatiewoningen bekend. De zgn. "pied a terre" woningen zullen jaarlijks d.m.v. controles in beeld gebracht moeten worden. Als voor de gemeente Renkum vergelijkbare tarieven worden ingevoerd als gemeente Rheden heeft, is een netto opbrengst van circa € 7.000 mogelijk.

4B Verhogen toeristenbelasting + doelbelasting

Voorstel amendement:

- *De Toeristenbelasting te verhogen naar 3 euro voor verblijf in een gehuurde accommodatie en naar 1,55 voor een verblijf in eigen vervoersmiddel.*
- *De opbrengsten boven het begrootte bedrag van € 592.000 als doelbelasting te bestemmen voor de optionele activiteiten van de programma's 2J en 2K en 2L;*
- *De optionele activiteiten voor de programma's 2J, 2K en 2L niet te schrappen.*

Met ingang van 2025 is € 592.000 geraamd in de begroting voor toeristenbelasting. Een verhoging van de tarieven toeristenbelasting leidt tot een meeropbrengst van € 98.000. Daarnaast verwachten we een toename van het aantal overnachtingen. Deze prognose zorgt voor een toename van € 97.000. Totaal dus € 195.000.

De voorstellen die in de Perspectiefnota worden gedaan binnen 2J, 2K en 2L tellen op tot een voordeel van structureel € 271.000 en 2.300 uur. Een verhoging van de toeristenbelasting kan er dus niet voor zorgen dat alle activiteiten binnen deze producten in stand kunnen worden gehouden.

Het in standhouden van activiteiten betekent ook dat we minder besparen op interne uren en eventuele inkomsten vanuit de toeristenbelasting (algemeen dekkingsmiddelen) kunnen niet ingezet kunnen worden ter dekking van een eventuele overschrijding op andere begrotingsposten gedurende het boekjaar.

In de P&C-cyclus zullen we voorstellen doen welke concrete reguliere (optionele) activiteiten met het budget (het eventuele overschot boven het begrote bedrag voor toeristenbelasting) uitgevoerd worden.

4B Verhoging OZB, met een maximum van €2,85 gemiddeld per woningeigenaar per maand

Voorstel amendement:

De kosten te dekken door middel van een verhoging van de OZB, met een maximum van €2,85 gemiddeld per woningeigenaar per maand.

Voorstel is om een extra OZB verhoging door te voeren met een maximum van €2,85 gemiddeld per woningeigenaar per maand.

Doel van deze verhoging is het dekken van extra kosten voor Groenbeheer.

Op basis van het aantal woningen en de huidige OZB opbrengsten, komt dit neer op een extra verhoging van 7,05%. Wanneer we deze verhoging ook doorvoeren voor de niet-woningen, bedragen de extra opbrengsten € 743.000.